

ความหลากหลายพรรณไม้ต้น ในเขตพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

สนองพระราชดำริโดย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

หน่วยงาน โครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คำนำ

หนังสือความหลากหลายพรรณไม้ต้นในเขตพื้นที่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ (มรภ.บร.) เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อสนองพระราชดำริ ในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ได้จากการศึกษาและสำรวจจากนักวิจัย ซึ่งพบพรรณไม้ 108 ชนิด ซึ่งพรรณไม้ต้นแต่ละชนิดสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ เช่น ราชพฤกษ์ (*Cassia fistula* L.) เนื้อไม้ใช้ทำเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ ด้ามเครื่องมือต่างๆ หรือทำเป็นไม้ไว้ใช้สอยอื่นๆ

หนังสือเล่มนี้ประกอบไปด้วยข้อมูลชื่อชนิดพันธุ์ไม้ ชื่อวิทยาศาสตร์ ลักษณะสัณฐานวิทยา ช่วงเวลา มีดอกและผล ตลอดจนการนำไปใช้ประโยชน์ พร้อมด้วยรูปภาพประกอบของพรรณพืช 45 วงศ์ (Families) 108 ชนิด (Species) เพื่อให้ผู้สนใจสามารถใช้เป็นคู่มือในการศึกษาพรรณไม้ในมหาวิทยาลัยได้ อย่างไรก็ตาม เนื้อหาในส่วนของการนำไปใช้เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเอกสารการวิจัยหนังสือพรรณไม้ต่างๆ หรือจากการบอกเล่าของปราชญ์ชาวบ้านก่อนการนำไปใช้จริงควรปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญก่อน นอกจากนี้ ยังเป็นข้อมูลสำหรับผู้สนใจศึกษาหาความรู้ทางด้านพรรณไม้ได้อีกด้วย คณะผู้จัดทำขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมให้ความช่วยเหลือในการสำรวจและจัดทำหนังสือ อันได้แก่ อาจารย์ นักศึกษา ผู้ช่วยนักวิจัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านที่สนใจงานทางด้านพฤกษศาสตร์ต่อไป

Content

สารบัญ

ก

กระดังไทย	10
กระถิน	11
กระถินณรงค์	12
กระถินพิมาน	13
กระพุ่มนา	14
กระท้อน	15
กัลปพฤกษ์	16
กาสะลองคำ	17
แก้ว	18

ข

ขนุน	19
ข่อย	20
ขี้เหล็ก	21

ค

จ

จันทน์	25
แคนา	22
แคบ้าน	23
แคแสด	24
จามจุรี	26
จำปี	27
จิกทะเล	28

ช

ชงโค	29
ชมพู	30
ชมพูม่าเหมี่ยว	31
ชะอม	32
เชอร์รี่ไทย	33

ต

ตะโกนา	34
ตะขบฝรั่ง	35
ตะคร้อ	36
ตะแบกนา	37
ตะลิงปลิง	38
ตาล	39
ตัวขาว	40

นุ่น	49
นุ่นน้ำ	50

บ

เบาบับ	51
--------	----

ป

ปรัง	52
ประดู่	53
ปาล์มขวด	54

ถ

ถ่อน (ทิ้งถ่อน)	41
-----------------	----

ท

ทองกวาว	42
ไทรต่าง	43
ไทรทอง	44
ไทรย้อย	45

น

นกยูงฝรั่ง	46
นนทรี	47
น้อยหน่า	48

ปาล์มจีน	55
ปาล์มน้ำมัน	56
ปาล์มพัด	57
ปาล์มสิบสองปันนา	58
ปาล์มหางกระรอก	59
ปาโลแซนโตส	60
ปีบ	61
แปรงล้างขวด	62

ผ

ไผ่	63	มะขามเทศ	79
-----	----	----------	----

		มะขามป้อม	80
--	--	-----------	----

		มะค่าโมง	81
--	--	----------	----

ฝรัง	64		
------	----	--	--

		มะม่วง	82
--	--	--------	----

ฝาง	65		
-----	----	--	--

		มะม่วงป่า	83
--	--	-----------	----

		มะเดื่อปล้อง	84
--	--	--------------	----

พญาสัตบรรณ	66		
------------	----	--	--

		มะพร้าว	85
--	--	---------	----

พฤษภ	67		
------	----	--	--

		มะเฟือง	86
--	--	---------	----

พะยอม	68		
-------	----	--	--

		มะยม	87
--	--	------	----

พิบูล	69		
-------	----	--	--

		มะรุ้ม	88
--	--	--------	----

พุดกังหัน	70		
-----------	----	--	--

		มะสัง	89
--	--	-------	----

พุทรา	71		
-------	----	--	--

		มะฮอกกานีใบใหญ่	90
--	--	-----------------	----

เพกา	72		
------	----	--	--

โพธิ์	73		
-------	----	--	--

		ยอบ้าน	91
--	--	--------	----

		ยูคาลิปตัส	92
--	--	------------	----

มะกรูด	74		
--------	----	--	--

มะกอก	75		
-------	----	--	--

มะกอกน้ำ	76		
----------	----	--	--

มะเกลือ	77		
---------	----	--	--

มะขาม	78		
-------	----	--	--

ราชพฤกษ์	93		
----------	----	--	--

		หมากแดง	107
ละมุด	94	หมากนวล	108
ลำดวน	95	หมากเฒ่า	109
ลำไย	96	หมี่	110

ว

วาสนา	97	หูกะจิง	112
		หูกวาง	113
		เหลื่องปรีดียาธร	114

ส

สนฉัตร	98
สนทะเล	99
สนดินสอ	100
ส้มโอ	101
สะแกนา	102
สะเดา	103
สั๊ก	104
สุพรรณิการ์	105
แสงจันทร์	106

อ

อโศกอินเดีย	115
อินทนิลน้ำ	116
อินทผลัมใบเงิน	117
ดัชนีวิทยาศาสตร์	131
ดัชนีไทย	134
บรรณานุกรม	138

ห

บทนำ

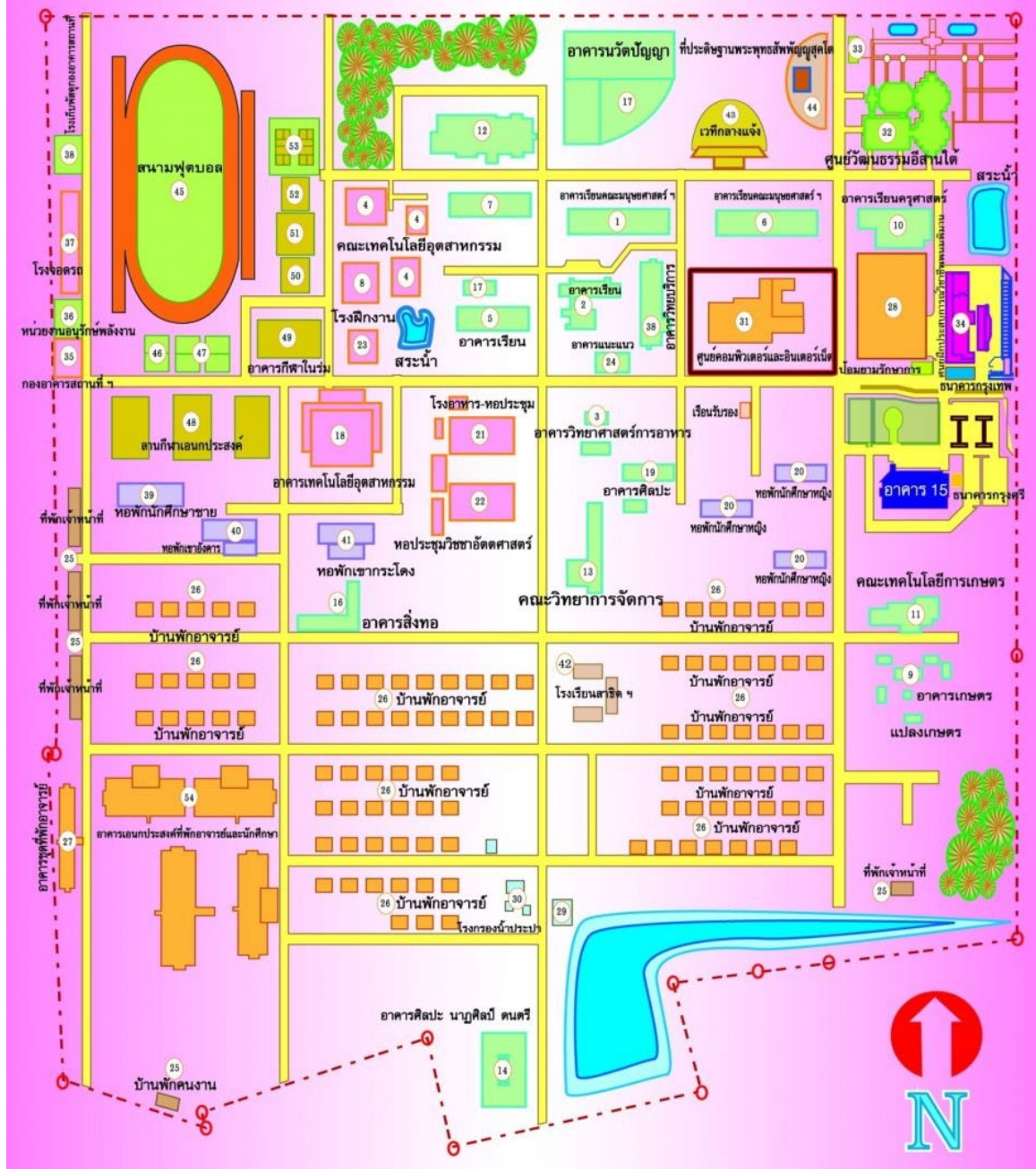
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ตั้งอยู่เลขที่ 439 ถนนจิระ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ บนเนื้อที่ 297 ไร่ 1 งาน 27 ตารางวา เดิมที่ดินแปลงนี้กองทัพอากาศใช้เป็นสนามบิน เมื่อเลิกใช้แล้วกองทัพอากาศก็ยกที่ดินส่วนทางด้านทิศตะวันตกให้หน่วยปฏิบัติการพิเศษตำรวจภูธรจังหวัดบุรีรัมย์ และสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทบุรีรัมย์ ส่วนด้านทิศตะวันออกได้มอบให้จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นสถานที่ตั้งของวิทยาลัยครูบุรีรัมย์ ในปัจจุบันพรรณไม้ในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์มีความหลากหลายของพรรณไม้เพิ่มขึ้นทุกๆปี

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ได้ร่วมสนองพระราชดำรินโยบายโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 โดยคณาจารย์และนักศึกษาได้ดำเนินการศึกษาความหลากหลายของพรรณไม้ยืนต้นในเขตพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ระยะเวลาในการสำรวจ 3 เดือน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม – กรกฎาคม 2560 แบ่งพื้นที่ทำการสำรวจทั้งหมด 6 โซน สำรวจพรรณไม้ยืนต้นที่มีความสูงตั้งแต่ 5 เมตรขึ้นไป จำนวน 108 ชนิด 45 วงศ์ วงศ์ที่สำรวจพบมากที่สุดคือวงศ์ ARECACEAE (PALMAE) พบพรรณไม้ 11 ชนิด ได้แก่ ตาล (*Borassus flabellifer* L.), มะพร้าว (*Cocos nucifera* L.), หมากแดง (*Cryptostachys renda* Blum), ปาล์มน้ำมัน (*Elaeis guineensis* Jacq), ปาล์มจีน (*Livistona chinensis* (Jacq.) R. Br. ex Mart), ปาล์มสิบสองปันนา (*Phoenix loureiri* Kunth), อินทผลัมใบเงิน (*Phoenix sylvestris* (L.) Roxb.), ปาล์มพัด (*Pritchardia pacifica* Secm. & Wendl), ปาล์มขวด (*Roystonea regia* (H.B.K.) Cook), ปาล์มหางกระรอก (*Woodyetia bifurcate* A.K. Irvine), หมากนวล (*Veitchia merrillii* (Becc.) H.E. Moore)

จากการคำนวณดัชนีความหลากหลายทางชีวภาพ สามารถอธิบายได้ว่า การสำรวจพรรณไม้ยืนต้นในเขตพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบพรรณไม้ยืนต้นทั้งหมด 108 ชนิด 45 วงศ์ พบค่าดัชนีความหลากหลายทางชีวภาพของพรรณไม้ยืนต้นเท่ากับ 262.529180 (H') โดยค่าความหลากหลายสูงสุดที่สามารถเป็นไปได้มีจำนวนชนิด เท่ากับ 8.299037 (H'max) ซึ่งจะมีค่าความสม่ำเสมอในการแพร่กระจายจำนวนเท่ากับ 0.261325 (J) ค่าความหลากหลายชนิด 115.967000(D) ซึ่งแสดงได้ว่า พรรณไม้ยืนต้นที่พบ 85 ชนิด สามารถพบได้ทั่วไปในพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์และอีก 23 ชนิด พบได้น้อย

แผนผังมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

กระดังงาไทย

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Cananga odorata* (Lam.) Hook. f. & Thomson

ชื่อวงศ์ ANNONACEAE

ชื่อสามัญ Ylang-ylang tree, Perfume Tree, llang-llang,

ชื่อพื้นเมือง กระดังงาใบใหญ่ กระดังงา กระดังงาใหญ่ สะบันงา สะบันงาตัน

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้นขนาดกลาง ถึงขนาดใหญ่ ไม่ผลัดใบ สูงประมาณ 15-20 เมตร เรือนยอดทรงพุ่มแน่น แตกกิ่งก้านสาขามาก แผ่ออกจากต้นมักลู่ลง ลำต้นตั้งตรง เปลือกต้นสีเทาเกลี้ยงหรือสีเงิน พบรอยแผลใบขนาดใหญ่อยู่ทั่วไป ส่วนที่ยังอ่อนอยู่มีขนปกคลุม **ใบกระดังงาไทย** ใบเดี่ยวสีเขียวอ่อน ออกแบบเรียงสลับในลักษณะห้อยลง ลักษณะของใบเป็นรูปขอบขนาน ปลายใบแหลมหรือมีติ่งแหลม โคนใบมนกลมหรือเบี้ยว ส่วนขอบใบเป็นคลื่น ใบมีขนาดยาวประมาณ 7-12 เซนติเมตร และกว้างประมาณ 4-9 เซนติเมตร มีเส้นแขนงใบ 5-9 คู่ เป็นร่องส่วนบนของใบและขนานเด่นชัดด้านล่างของใบ เส้นกลางใบเห็นได้ชัดเจน **ดอกกระดังงาไทย** ช่อขนาดใหญ่บนกิ่งเหนือรอยแผลใบ ช่อดอกแยกแขนง ช่อหนึ่งมี 3-6 ดอก ก้านช่อดอกมีขน ก้านดอกยาว 2-4 เซนติเมตร ดอกย่อยสีเหลืองอมเขียวหรือสีเหลือง มีกลิ่นหอมมาก กลีบยาวอ่อน มี 6 กลีบ กลีบดอกห้อยลง กลีบดอกแบ่งเป็น 2 ชั้น ชั้นละ 3 กลีบ กลีบชั้นนอกรูปแคบยาว ปลายเรียวแหลม ขอบกลีบเรียบหรือเป็นคลื่น ผลกระดังงาไทย ผลกลุ่มมีประมาณ 4-12 ผล ผลมีลักษณะเป็นรูปไข่ ผลเป็นสีเขียวเข้ม เมื่อแก่แล้วจะเปลี่ยนเป็นสีดำ ภายในผลมีเมล็ดลักษณะรูปไข่แบน สีนํ้าตาล ประมาณ 2-12 เมล็ด **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** มีดอกและผลเกือบตลอดปี **ประโยชน์** ใบ รักษาโรค

กระถิน

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Leucaena leucocephala* (Lamk.) de Wit

ชื่อวงศ์ FABACEAE (LEGUMINOSAE-MIMOSOIDEAE)

ชื่อสามัญ White Popinac, Lead Tree

ชื่อพื้นเมือง กระถิน กระถินไทย กระถินบ้าน (ภาคกลาง), กะเล็ดโคก กะเล็ดบก (ราชบุรี), ตอเบา สะตอเทศ สะตอเบา (ภาคใต้), ผักก้านดิน (เชียงใหม่), ผักหนองบก (ภาคเหนือ)

ลักษณะทั่วไป ไม้พุ่มขนาดใหญ่ถึงไม้ต้นขนาดเล็ก สูงได้ถึง 10 เมตร ไม้ค้อยแตกกิ่งก้านสาขา

ใบกระถิน ใบประกอบแบบขนนกสองชั้น เรียงสลับ ใบย่อย 5-20 คู่ เรียงตรงข้าม รูปขอบขนาน ขนาดใบกว้าง 0.1-0.15 เซนติเมตร ยาว 0.6-2.1 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบเบี้ยว ขอบมีขน ท้องใบมีสีนวล

ดอกกระถิน ช่อดอกออกเป็นช่อกระจุกแน่นออกตามซอกใบ 1-3 ช่อ เป็นฝอยนุ่มมีกลิ่นหอมเล็กน้อย

ผลกระถิน ผลเป็นฝักออกเป็นช่อ ฝักแบนยาวประมาณ 10-15 เซนติเมตร เมล็ดมีลักษณะเป็นรูปไข่แบนกว้าง มีสีน้ำตาลและเป็นมัน

ช่วงเวลาการมีดอกและผล พฤษภาคม-กรกฎาคม

ประโยชน์ ราก ช่วยในการขับลม ขับระดูขาว ยอดอ่อน ลดระดับน้ำตาลในเลือด รักษาโรคความดันโลหิตสูง ฝัก แก้อาการท้องอืด ขับลม ช่วยขับพยาธิในวัวได้ ช่วยลดไขมันในเลือด

กระถินณรงค์

ชื่อวิทยาศาสตร์

Acacia auriculiformis A. Cunn. ex Benth.

ชื่อวงศ์

FABACEAE (LEGUMINOSAE-MIMOSOIDEAE)

ชื่อสามัญ

Black wattle, Wattle

ชื่อพื้นเมือง

-

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดกลาง สูง 8-100 เมตร ขนาดทรงพุ่ม 6-8 เมตร ไม่ผลัดใบ ทรงพุ่มกลม แผ่กว้าง และค่อนข้างแน่น กิ่งแขนง ห้อยย้อย เปลือกต้นสีน้ำตาลอมเทา แตกเป็นร่องลึกตามแนวยาว ใบประกอบแบบขนนกสองชั้นปลายคู่ พบเฉพาะเมื่อเป็นต้นอ่อน เมื่อโตขึ้นจะเหลือเพียงก้านใบเปลี่ยนรูปแผ่ ขยายคล้ายใบ มีลักษณะ และทำหน้าที่คล้ายใบ เรียงเวียนสลับ รูปทรงโค้งงอ เป็นรูปเสี้ยว กว้าง 1-2 เซนติเมตร ยาว 7-15 เซนติเมตร ขอบใบเรียบ แผ่นใบเกลี้ยงหนา สีเขียวเข้ม ลายเส้นเป็นแนวยาวมองเห็นชัดเจนทั้งสองด้าน **ดอกกระถินณรงค์** ดอกสีเหลือง มีกลิ่นหอม ออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนงเป็นคู่ๆ ที่ซอกใบและปลายกิ่งยาว 4-10 เซนติเมตร มีดอกย่อยขนาดเล็กจำนวนมาก โคนกลีบเลี้ยงติดกันปลายแยกเป็น 5 แฉก โคนกลีบดอกติดกันปลายแยกเป็น 5 แฉก โค้งกลับลง เกสรเพศผู้สีเหลืองจำนวนมาก **ผลกระถินณรงค์** ผลแห้งแตกสองตะเข็บ เป็นฝักทรงแบนและบิดเป็นเกลียว สีเขียวอ่อน เมื่อสุกสีน้ำตาลมีเนื้อหุ้มเมล็ดสีส้ม

กระถินพิมาน

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Vachellia harmandiana* (Pierre) Maslin, Seigler & Ebinger

ชื่อวงศ์ FABACEAE

ชื่อสามัญ -

ชื่อพื้นเมือง กระถินป่า, กระถินพิมาน (พิษณุโลก, สุโขทัย); แฉลบขาว (ราชบุรี); ปี่มาน (ภาคเหนือ); พิมาน, มะขี้มาน (ภาคเหนือ, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้น สูงได้ถึง 20 เมตร เปลือกเรียบสีเทา หนุ่ใบเป็นหนาม ยาวได้ถึง 6 เซนติเมตร ติดทน บางครั้งออกชดักันดูลายเรียงซ้อน **ใบกระถินพิมาน** ใบประกอบแกนกลางยาวได้ถึง 18 เซนติเมตร ก้านยาว 1-5 เซนติเมตร มีหรือไม่มีต่อมด้านบน ใบประกอบย่อย 1-5 คู่ ยาว 4-12 เซนติเมตร ก้านสั้น ใบย่อย 4-13 คู่ รูปขอบขนาน เบี้ยว ยาว 0.6-3.5 เซนติเมตร ปลายกลมหรือตัด เว้าต้นหรือมีติ่งแหลม ไร้ก้าน **ดอกกระถินพิมาน** ช่อดอกสีขาว แยกแขนง ใบประดับติดได้กึ่งกลางก้านช่อ ใบประดับย่อยขนาดเล็ก กลีบเลี้ยงยาว 0.9-1.1 มิลลิเมตร มีขนสั้นนุ่ม กลีบดอกเชื่อมติดกันประมาณ 2 มิลลิเมตร เกสรเพศผู้ 15-22 อัน รังไข่มีขนละเอียด **ผลกระถินพิมาน** ฝักรูปแถบแบน ยาว 6-13 เซนติเมตร บิดงอ เมล็ดรูปรี ยาวประมาณ 5.5 มิลลิเมตร **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** สิงหาคม-ธันวาคม **ประโยชน์** เนื้อไม้นำมาทำ

กระทุ่มนา

ชื่อวิทยาศาสตร์

Mitragyna diversifolia (Wall. ex G. Don) Havil

ชื่อวงศ์

RUBIACEAE

ชื่อสามัญ

Mitrayna Korth.

ชื่อพื้นเมือง

กระทุ่มตง (กาญจนบุรี) กระทุ่มนา กระทุ่มน้ำ (กลาง) กาตุ้ม (เขมร-ปราจีนบุรี) ต่ำ (เขมร-สุรินทร์) ตุ่มแซะ ตุ่มน้อย ตุ่มน้ำ (เหนือ) ถ่มพาย (เลย) ท่อมชี้หมู (สงขลา) ท่อมนา (สุราษฎร์ธานี)

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดกลาง ผลัดใบ สูง 8-15 เมตร ทรงพุ่มกลม แตกกิ่งต่ำ ใบกระทุ่มนา

ใบเดี่ยวออกตรงข้ามเป็นคู่ รูปไข่หรือรูปรีเกือบกลม กว้าง 3-7 เซนติเมตร ยาว 5-12 เซนติเมตร โคนและปลายมน ขอบใบเรียบ ก้านใบยาว 0.6-1.3 เซนติเมตร หูใบรูปไข่กลับ ดอกกระทุ่มนา ดอกสีเหลืองนวล เป็นช่อกระจุกกลม ขนาด 2 เซนติเมตร มีกาบรองช่อดอก 1 คู่ ดอกขนาดเล็กไม่มีก้านดอก มีกลิ่นหอม กลีบรองดอกรูปถ้วย กลีบดอกโคนเชื่อมกัน เป็นหลอดปลายแยก 5 แฉก เกสรเพศผู้ 5 อัน ผลกระทุ่มนา ผลแบบผลแห้งแตก ช่อผลเส้นผ่านศูนย์กลาง 1.3-1.8 เซนติเมตร ผลย่อย รูปไข่ ยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร เกือบกลม เมล็ดจำนวนมาก ขนาดเล็ก ช่วงเวลาการมีดอกและผล สิงหาคม-กันยายน ประโยชน์ เปลือก รักษาโรคผิวหนังทุกชนิด แก้มะเร็งหลอดอาหาร แก้บิด

กระท้อน

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Sandoricum koetjape* (Burm. f.) Merr.

ชื่อวงศ์ MELIACEAE

ชื่อสามัญ Sentul, Santol, Red sentol, Yellow sentol

ชื่อพื้นเมือง เตียน ล่อน สะท้อน (ภาคใต้) มะต๋อง (ภาคเหนือ, อุดรธานี) มะตั้น (ภาคเหนือ)

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ ไม่ผลัดใบ สูง 15-40 เมตร ต้นเปลาตรง แตกกิ่งต่ำ เปลือกสีเทาอมน้ำตาล ค่อนข้างเรียบ **ใบกระท้อน** ใบประกอบ ใบย่อยมี 3 ใบ คล้ายรูปรีแกมไข่ เมื่อใบแก่จัดจะเปลี่ยนเป็นสีส้มแดง โดยความกว้างของใบประมาณ 6-15 เซนติเมตร ยาว 8-20 เซนติเมตร **ดอกกระท้อน** ดอกช่อออกรวมเป็นช่อ ไม่แยกแขนงตามปลายกิ่ง ช่อยาว 5-15 เซนติเมตร มีขนนุ่มทั่วไป ดอกเล็ก สีเหลืองอ่อน หรือเขียวอ่อนอมเหลือง ดอกสมบูรณ์เพศ กลิ่นหอมอ่อนๆ **ผลกระท้อน** ผลกลมหรือแป้น อ้วนน้ำ ผลอ่อนสีเขียว แก่จัดสีเหลือง เมล็ดรูปไต เรียงตามแนวตั้ง 5 เมล็ด **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** มกราคม – มีนาคม **ประโยชน์** ราก เป็นยาขับลม แก้ท้องเสีย บิด เปลือก รักษาโรคผิวหนัง กลากเกลื้อน ใบสด ขับเหงื่อ

กัลปพฤกษ์

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Cassia bakeriana* Craib

ชื่อวงศ์ CAESALPINIACEAE

ชื่อสามัญ Wishing Tree, Pink Shower

ชื่อพื้นเมือง กานล์ (เขมร-สุรินทร์) ชัยพฤกษ์ (ภาคเหนือ)

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้นผลัดใบขนาดเล็กถึงขนาดกลาง สูงได้ถึง 10 เมตร เรือนยอดแผ่กว้าง แต่ไม่หนาแน่นทึบ แตกกิ่งต่ำและทอดกึ่งยาวขึ้นสู่ด้านบน เปลือกต้นด้านนอกเรียบเป็นสีเทา ส่วนเนื้อไม้เป็นสีเหลืองถึงสีน้ำตาล บริเวณยอดและกิ่งอ่อนมีขนอ่อนขึ้นปกคลุมหนาแน่น **ใบกัลปพฤกษ์** ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก มีใบย่อย 5-7 คู่ รูปขอบขนาน กว้าง 1.5-3 เซนติเมตร ยาว 6-8 เซนติเมตร โคนและปลายใบมน **ดอกกัลปพฤกษ์** ดอกสีชมพู ออกเป็นพวง ก้านช่อดอกเหลืองมีขนนุ่ม ยาว 5-12 เซนติเมตร กลีบรองดอก 5 กลีบ รูปไข่แคบๆ กลีบดอก 5 กลีบ รูปไข่ ขนาดกว้าง 1-2.5 เซนติเมตร ยาว 3.5-4.5 เซนติเมตร เกสรผู้ 10 อัน ยาว 3 อัน มีต่อมที่โคนและสั้น 4 อัน กับที่เป็นหมันอีก 3 อัน **ผลกัลปพฤกษ์** ผลเป็นฝักสีน้ำตาล เข้มอมเทา รูปทรงกระบอก ยาว 30-40 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 1-1.5 เซนติเมตร เมล็ดมีลักษณะค่อนข้างกลม รูปไข่ รูปรี ถึงรูปขอบขนาน มีสีน้ำตาลเป็นมัน มีขนาดกว้างประมาณ 6-7 มิลลิเมตร และยาวประมาณ 0.8-1.1 เซนติเมตร **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** เมษายน-มิถุนายน **ประโยชน์** รากลดไข้

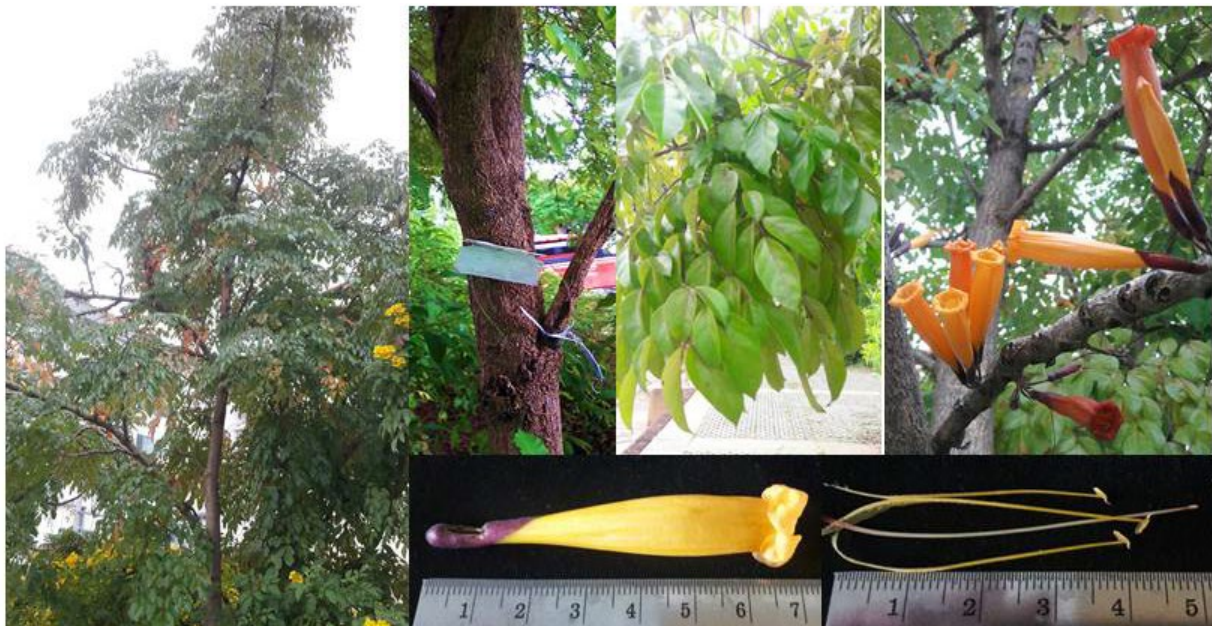
กาสะลองคำ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Radermachera ignea* (Kurz) Steenis

ชื่อวงศ์ BIGNONIACEAE

ชื่อสามัญ Tree jasmine

ชื่อพื้นเมือง จางจีด (เชียงใหม่) กาสะลองคำ กาสะลองคำ แคชาญชัย (เชียงราย) แคเปาะ สำเภาลามตัน (ลำปาง) กากี (สุราษฎร์ธานี) สะเภา สำเภา อ้อยช้าง (ภาคเหนือ) ปีบทอง (ภาคกลาง)

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นผลัดใบ สูง 6-20 เมตร ลำต้นเปลา ทรงแคบ ใบกาสะลองคำใบประกอบแบบขนนก ออกตรงข้ามใบย่อย 2-5 คู่ รูปรีแกมหอก หรือขอบใบขนานแกมหอก กว้าง 2-6 เซนติเมตร ยาว 5-12 เซนติเมตร ปลายเป็นติ่งโคนแหลม ดอกกาสะลองคำ ดอก สีเหลืองทองหรืออมส้ม ออกเป็นกระจุกที่กิ่งและลำต้น กระจุกละ 5-10 ดอก ทยอยบาน กลีบรองกลีบดอกเป็นถ้วยสีม่วงอมแดง กลีบดอกเชื่อมกันเป็นหลอด ยาว 4.5-7 เซนติเมตร ส่วนกลางป่องเป็นกระเปาะ ปลายเป็นแฉกสั้น ๆ 5 แฉก เมื่อบานเส้นผ่าศูนย์กลาง 1.5-2 เซนติเมตร เกสรผู้ 4 อัน ผลกาสะลองคำ ผล เป็นฝักยาว 35-90 เซนติเมตร เมื่อแก่แตกเป็น 2 ซีก เมล็ดมีปีก **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** มีนาคม-เมษายน **ประโยชน์** เปลือกต้น ยาแก้ท้องเสีย แก้อาการเมา ยา ลำต้น ช่วยแก้ไอเจ็บ ใบ พอกรักษาแผลสด แผลถลอก และช่วยห้ามเลือด

แก้ว

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Murraya paniculata* (Linn.) Jack

ชื่อวงศ์ RUTACEAE

ชื่อสามัญ Orange Jasmine, China Box, Andaman Satinwood, Cosmetic Bark Tree

ชื่อพื้นเมือง แก้วขาว (ภาคกลาง) แก้วซี่ไก่ (ยะลา) แก้วพริก ตะไหลแก้ว (ภาคเหนือ)

ลักษณะทั่วไป ไม้พุ่มหรือไม้ต้นขนาดเล็ก ไม่ผลัดใบ สูง 3-8 เมตร ลำต้นมักคดงอและบิด เปลือกสีขาว แตกเป็นร่องตื้นเล็กๆ **ใบแก้ว** ใบ เป็นช่อติดเรียงเวียนสลับ ช่อหนึ่ง ๆ มีใบย่อย 3-7 ใบ ติดตรงข้ามหรือเยื้องกันเล็กน้อย ใบคู่ล่างมีขนาดเล็กกว่าคู่ที่อยู่เหนือขึ้นไป ทรงใบรูปไข่แกมรี และรูปข้าวหลามตัดเอียง ผิวใบเขียวเข้มเป็นมันทั้งสองข้าง ขอบใบเรียบ หรือ เป็นคลื่นเล็กน้อย **ดอกแก้ว** ดอกสีขาว กลิ่นหอมออกเป็นดอกเดี่ยว หรือเป็นกลุ่มกระจุกละ 2-5 ดอก กลีบรองกลีบดอกมีขนาดเล็กมี 5 แฉก กลีบดอกมี 5 กลีบ รูปรี หรือรูปขอบขนานบานกลางคืน ขณะบานกลีบจะม้วนออกด้านนอกกลีบหลุดง่ายเกสรผู้มี 10 อัน ยาว 5 อันสั้น 5 อันเรียงสลับเป็นวงกลมล้อมรอบรังไข่ **ผลแก้ว** ผลรูปไข่มีเนื้อเยื่อหุ้มยาวไม่เกิน 2 ซม. ผลแก่ออกสีส้มปนแดง ภายในมี 1-2 เมล็ด **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** ตลอดปี

ความหลากหลายพรรณไม้ยืนต้นเขตพื้นที่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ขนุน

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Artocarpus heterophyllus* Lam.

ชื่อวงศ์ MORACEAE

ชื่อสามัญ Jackfruit Tree

ชื่อพื้นเมือง ขะนู (จันทบุรี) นะยวยชะ (กาญจนบุรี) เนน (นครราชสีมา) ซีคีย ปะหน้อย หมากกลาง (แม่ฮ่องสอน) นากอ มะหนุน (ภาคใต้) ลาน ล้าง (ภาคเหนือ) หมักหมี้ (ตะวันออกเฉียงเหนือ)

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้น ขนาดใหญ่ สูง 15 - 30 เมตร ทรงพุ่มรูปทรงกระบอก มีน้ำยางสีขาวข้นคล้าย
น้ำมันทุกส่วนของลำต้น **ใบขนุน** ใบเรียงสลับ ใบเดี่ยว รูปรี ขนาดกว้าง 5-8 เซนติเมตร ยาว 10-
15 เซนติเมตร โคนใบมน ปลายใบหู่ถึงแหลม เนื้อใบหนาแน่นเหมือนแผ่นหนัง ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน
ดอกขนุน ดอกช่อแบบช่อเชิงลด ดอกแยกเพศอยู่บนต้นเดียวกัน ดอกเพศผู้เรียกว่า "สำ" มักออกตาม
ปลายกิ่ง ดอกเพศเมียจะออกตามกิ่งใหญ่และตามลำต้น ยอดเกสร เพศเมียเป็นหนามแหลม **ผลขนุน** ผล
รูปรี สีเขียวอมเหลือง กว้าง 25-50 เซนติเมตร ยาว 30-100 เซนติเมตร ผิวเป็นตุ่มรูปกรวยปลายแหลม หรือ
มนอยู่ทั่วไป เมื่อสุกมีกลิ่นหอม เมล็ด มีจำนวนมาก รูปค่อนข้างกลม หรือขอบขนาน **ช่วงเวลาการมีดอก**

ชื่อย

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Streblus asper* Lour.

ชื่อวงศ์ MORACEAE

ชื่อสามัญ Tooth bursh tree, Siamese rough bush

ชื่อพื้นเมือง ตองชะแห้ง (กาญจนบุรี) กักไม้ฝอย (ภาคเหนือ) ส้มพอ (เลย)

23

ขี้เหล็ก

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Cassia siamea* Lamk.

ชื่อวงศ์ CAESALPINIACEAE

ชื่อสามัญ Cassod tree

ชื่อพื้นเมือง ขี้เหล็กแก่น (ราชบุรี) ขี้เหล็กบ้าน (ลำปาง) ขี้เหล็กหลวง (ภาคเหนือ) ขี้เหล็กใหญ่ (ภาคกลาง) ขี้เหล็กจิ๋ว (ภาคใต้)

ลักษณะทั่วไป เป็นไม้ยืนต้นสูงประมาณ 8-15 เมตร ลำต้นมักคดงอ เปลือกมีสีเทาถึงน้ำตาลดำแตกเป็นร่องตื้น ๆ ตามยาว แตกกิ่งก้านเป็นพุ่มแคบ ส่วนลักษณะของผลขี้เหล็ก มีลักษณะเป็นฝักแบนกว้าง 1.4 เซนติเมตร ยาว 15-23 เซนติเมตร มีความหนา มีสีน้ำตาล มีเมล็ดหลายเมล็ด **ใบขี้เหล็ก** ใบประกอบแบบขนนก เรียงสลับกัน ใบเป็นสีเขียวเข้ม มีใบย่อยรูปรี 5-12 คู่ กว้างประมาณ 1.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 4 เซนติเมตร ที่ปลายสุดเป็นใบเดี่ยว ปลายใบเว้าตื้น โคนใบมน ขอบและแผ่นใบเรียบ **ดอกขี้เหล็ก** ดอกเป็นช่อแยกแขนงที่ปลายกิ่ง มีดอกสีเหลือง กลีบเลี้ยงกลมมี 3-4 กลีบ ปลายมน กลีบดอกมี 5 กลีบ ปลายมน โคนเรียว หลุดร่วงง่าย ก้านดอกจะยาว 1-1.5 เซนติเมตร และมีเกสรตัวผู้หลายเกสร **ผลขี้เหล็ก** ฝักแบนยาวมีสีคล้ำ เมล็ดรูปไข่ยาวแบนสีน้ำตาลอ่อน เรียงตามขวางมี 20-30 เมล็ด เนื้อไม้มีสีน้ำตาลแก่เกือบดำ **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** กรกฎาคม- ตุลาคม **ประโยชน์** เปลือกต้นรักษาโรคจิตสิวทวาร โรคหิด ใบช่วยเสริมสร้างกระดูกและฟันให้แข็งแรง ดอกช่วยบำรุง

แคนา

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Dolichandrone serrulata* (DC.) Seem.

ชื่อวงศ์ BIGNONIACEAE

ชื่อสามัญ D.longissima Schum D.rheedii Seem

ชื่อพื้นเมือง แคนป่า แคนขาว แคนเค็ดถวา (เชียงใหม่), แคนทราย (นครราชสีมา), แคนแฉ แคนฝอย (ภาคเหนือ), แคนงูฮ่อ (ลำปาง) แคนยอตดำ (สุราษฎร์ธานี) แคนยาว แคนอว (ปราจีนบุรี)

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูงได้ถึง 10-20 เมตร ผลัดใบ เปลือกลำต้นสีน้ำตาลอ่อนอมเทา อาจมีจุดดำประ ผิวเรียบ หรือล่อนเป็นเกล็ดขนาดเล็ก ลำต้นเปลาตรง มักแตกกิ่งต่ำ ใบแคนา ใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียว ปลายคี่ ออกตรงข้าม 3-5 คู่ รูปไข่แกมขอบขนาน ปลายแหลม โคนใบเบี้ยว กว้าง 2.5-7 เซนติเมตร ยาว 6-16 เซนติเมตร ขอบใบหยักแบบซี่ฟันตื้นๆ ผิวใบด้านล่างมีขนสั้นประปรายบนก้านใบ ก้านใบย่อยยาว 7-10 มิลลิเมตร ดอกแคนา ดอกเดี่ยว แต่จะออกกระจุกตัวบริเวณปลายกิ่ง 1-8 ดอก ทำให้มองดูคล้ายออกเป็นช่อ ดอกมีลักษณะเป็นรูปกรวยหรือรูปแตรยาว 12-17 เซนติเมตร ประกอบด้วยก้านดอกยาวประมาณ 2-3 เซนติเมตร ถัดมาเป็นกลีบเลี้ยงสีเขียวหุ้มกลีบดอกไว้ ดอกตูมมีสีเขียว ลักษณะอวบอูมตรงกลาง ส่วนปลายเป็นติ่งแหลม เมื่อดอกเริ่มบาน กลีบเลี้ยงจะคลี่ออกทำให้กลีบดอกขยายออกมา มีโคนกลีบดอกเป็นกรวยยาว 1 อัน ผลแคนา ผลเป็นฝัก ออกฝักช่อละประมาณ 3-4 ฝัก ลักษณะของฝักแบนเป็นรูปขอบขนาน ฝักโค้งและบิดเป็นเกลียว ฝักมีความยาวประมาณ 40-60 เซนติเมตร ส่วนเมล็ดเป็นรูปสี่เหลี่ยม รวมปีกบางใส **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** - มีนาคม-มิถุนายน **ประโยชน์** ใบตำพอกแผล ดอกใช้ขับเสมหะ

แคบ้าน

- ชื่อวิทยาศาสตร์ *Sesbania grandiflora* Desv
- ชื่อวงศ์ FABACEAE (LEGUMINOSAE-PAPILIONOIDEAE)
- ชื่อสามัญ Agasta, Sesban, Vegetable humming bird
- ชื่อพื้นเมือง แค, แคบ้านดอกแดง, แคขาว (ภาคกลาง), แคแดง (เชียงใหม่)

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง แตกกิ่งก้านสาขามากไม่เป็นระเบียบ มีความสูงประมาณ 3-10 เมตร เนื้อไม้อ่อน ที่เปลือกต้นเป็นสีน้ำตาลปนเทา เปลือกหนาและมีรอยขรุขระ แตกเป็นสะเก็ด **ใบแคบ้าน** ใบประกอบแบบขนนก ออกเรียงสลับ มีใบย่อยขนาดเล็กรูปขอบขนาน ปลายใบมน กว้าง ขอบใบและแผ่นใบเรียบ ใบสีเขียว กว้างประมาณ 1-1.5 เซนติเมตร และยาวประมาณ 3-4 เซนติเมตร **ดอกแคบ้าน** ดอกคล้ายดอกถั่ว ออกดอกเป็นช่อบริเวณซอกใบ 2-3 ดอก ดอกมีกลิ่นหอม ดอกเป็นสีขาวหรือสีแดง มีก้านเกสรตัวผู้สีขาวอยู่ 60 อัน กลีบเลี้ยงเป็นรูปประฆังหรือรูปถ้วย **ผลแคบ้าน** มีลักษณะเป็นฝักกลมยาว มีความยาวประมาณ 8-15 เซนติเมตร ผสมเกสรโดยนก ฝักเมื่อแก่จะแตกออกเป็น 2 ซีก และมีเมล็ดอยู่ด้านใน ฝักแคมีสีเขียวอ่อน สามารถรับประทานเป็นอาหารได้ เมล็ดแคบ้านมีลักษณะเหมือนลิ้ม เมล็ดกลมแบน สีน้ำตาล มีหลายเมล็ด **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** ตลอดปี

ประโยชน์ เปลือก แก้วโรคบิดมีตัว แก้วท้องเดิน ท้องร่วง ใบ แก้วไข้ชอก ทำให้ระคาย ดอก แก้วปวด ลดไข้

แคแสด

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Spathodea campanulata* P.Beauv.

ชื่อวงศ์ BIGNONIACEAE

ชื่อสามัญ Africom Tulip Tree

ชื่อพื้นเมือง แคแสด แคแดง ยามแดง

ลักษณะทั่วไป จัดเป็นไม้ยืนต้นผลัดใบขนาดกลาง มีความสูงของต้นประมาณ 15-20 เมตร ลักษณะของต้นเป็นทรงเรือนยอดพุ่มกลมและค่อนข้างทึบ เปลือกต้นเป็นสีน้ำตาลเข้มและมีรอยแตกเป็นรวงตามยาว **ใบแคแสด** ใบเป็นใบผสมแบบขนนก มีใบย่อยประมาณ 4-7 คู่ ส่วนปลายเป็นใบเดี่ยว ลักษณะของใบเป็นรูปรี ปลายใบแหลม ขอบใบเรียบ ผิวใบจับแล้วสากระคายมือ **ดอกแคแสด** ออกดอกเป็นช่อตามปลายกิ่ง ช่อดอกตั้งตรง มีก้านช่อดอกยาว แต่ละช่อจะมีดอกจำนวนมากและจะทยอยกันบานครั้งละ 2-6 ดอก มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 6-9 เซนติเมตร กลีบดอกติดกัน ลักษณะของกลีบดอกเป็นรูปประฆัง คล้ายดอกทิวลิป เป็นสีแสดหรือสีเลือดหมู ดอกแคแสดมีขนาดใหญ่ กลีบดอกหลุดร่วงได้ง่าย **ผลแคแสด** มีผลเป็นฝักคล้ายรูปเรือสีดำ ปลายผลแหลม ผลเมื่อแก่จะเป็นสีน้ำตาล เมื่อผลแก่จะแตกเป็นด้านเดียว ภายในผลมีเมล็ดจำนวนมาก เมล็ดมีขนาดเล็ก แบน และมีปีก **ช่วงเวลาการมีดอกและผล**

๖ ๑๒. ๔ ๕ ๑๔ ๖ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒

จันทน์

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Dracaena loureiri* Gagnep.

ชื่อวงศ์ AGAVACEAE

ชื่อสามัญ -

ชื่อพื้นเมือง จันทน์แดง (ภาคกลาง, สุราษฎร์ธานี) ลักกะจันทน์ ลักจัน (ภาคกลาง) จันทร์ผา, ลักกะจัน จันทร์แดง

ลักษณะทั่วไป ไม้พุ่มขนาดใหญ่หรือไม้ต้นขนาดเล็ก ไม้ผลัดใบ เรือนยอดรูปทรงไข่ เมื่อต้นโตจะแผ่กว้าง เปลือกต้นสีน้ำตาลหรือน้ำตาลอมเทา แตกเป็นร่องตามยาว **ใบจันทน์** ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับถี่ๆที่ปลายกิ่ง ใบรูปแถบยาวแคบ กว้าง 4-5 เซนติเมตร ยาว 45-60 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบแผ่เป็นกาบหุ้มลำต้น ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ก้านใบเป็นกาบหุ้มซ้อนทับ กันรอบลำต้นสีขาวนวลตรงกลางดอกมีจุดสีแดง มีกลิ่นหอม **ดอกจันทน์** ช่อแบบช่อแยกแขนงขนาดใหญ่ตามซอกใบที่ปลายกิ่ง มีดอกจำนวนมาก กลีบดอก 6 กลีบผลสด ทรงกลมขนาดเล็กอยู่รวมกันเป็นพวง **ผลจันทน์** ผลอ่อนสีเขียว ผลแก่สีแดงคล้ำ มีเมล็ดเดียว **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** - กรกฎาคม- สิงหาคม **ประโยชน์** แก่น แก้ว บำรุงหัวใจ แก้เลือดออกตามไรฟัน แก้บาดแผล

จามจุรี

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Samanea saman* (Jacq.) Merr.

ชื่อวงศ์ FABACEAE (LEGUMINOSAE-MIMOSOIDEAE)

ชื่อสามัญ Rain tree, East indian walnut

ชื่อพื้นเมือง ก้ามกราม ก้ามกุ้ง ก้ามปู (ภาคกลาง) ฉำฉา สารสา ล้าง สำสา (ภาคเหนือ) ตืดตู่ (ตาก)

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้น มีขนาดใหญ่สูงได้ถึง 10-20 เมตร เนื้อไม้อ่อน แตกกิ่งก้านเรื้อนยอดแผ่กว้าง คล้ายรูปร่ม เปลือกลำต้นสีน้ำตาลเข้มเกือบดำ แตกสะเก็ดเป็นร่องตลอดลำต้น **ใบจามจุรี** ใบประกอบแบบขนนกสองชั้น เรียงสลับ ใบประกอบย่อย 2-5 คู่ ใบย่อย 2-10 ใบ รูปรี รูปไข่ หรือสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน เบี้ยว โคนใบกลมหรือตัดเบี้ยว ปลายใบมนกลม **ดอกจามจุรี** ช่อดอกแบบช่อเชิงหลั่น ออกบริเวณซอกใบ ดอกเล็กสีชมพู กลีบเลี้ยงและกลีบดอกมีจำนวนเท่ากัน อย่างละ 5 กลีบ เกสรเพศผู้จำนวนมาก **ผลจามจุรี** ผลเป็นฝัก รูปขอบขนานโค้งเล็กน้อย เมื่อแก่สีดำ มีเนื้อนิ่ม เมล็ด 15- 25 เมล็ด รูปรี **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** กุมภาพันธ์ – ตุลาคม **ประโยชน์** เปลือกต้น สมานแผลในปาก แก้โรคเหงือกบวม แก้ปวดฟัน แก้ริดสีดวงทวารหนัก แก้โลหิตตกใน ไ้ แก้ปวดแสบปวดร้อน เมล็ด แก้โรคผิวหนัง กลากเกลื้อน ฝี

จำปี

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Magnolia x alba* (DC.) Figlar

ชื่อวงศ์ MAGNOLIACEAE

ชื่อสามัญ White champaka

ชื่อพื้นเมือง จมปี จัมปี (ภาคเหนือ)

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้นขนาดกลาง สูง 8-15 เมตร กิ่งอ่อน มีแผละบายอากาศ **ใบจำปี** ใบเดี่ยว ออกเวียนสลับ รูปไข่หรือใบหอกแกมขอบขนาน กว้าง 4-9 เซนติเมตร ยาว 165-25 เซนติเมตร โคนใบสอบ ปลายใบแหลม ผิวหรือก้านใบเกลี้ยงหรือมีขนเพียงประปราย **ดอกจำปี** ดอกสีขาวนวล ออกเดี่ยวที่ซอกใบ รูปกระสวย ขนาดกว้าง 1 เซนติเมตร ยาว 3-5 เซนติเมตร กลีบดอก 8-12 กลีบ เกสรผู้จำนวนมาก เกสรเมีย 10-13 อัน **ผลจำปี** ผลเป็นผลกลุ่ม ผลย่อยรูปร่างค่อนข้างกลม แตกออกด้านข้างแต่ยังไม่ติดผล **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** ตลอดปี **ประโยชน์** ไม้ดอกหอม นิยมปลูกตามบ้าน ใบ ระวังอาการไอ แก้หลอดลมอักเสบ ดอก ทำรังหัวใจ น้ำมันจากดอก ทำแก้ปวดศีรษะและตาแวม

จิกทะเล

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Barringtonia asiatica* (L.) Kurz

ชื่อวงศ์ LECYTHIDACEAE

ชื่อสามัญ Fish Poison Tree, Putat, Sea Poison Tree

ชื่อพื้นเมือง จิกเล (ทั่วไป) โคนเล (ภาคใต้) อามุง (มลายู-นราธิวาส)

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดกลาง สูงไม่เกิน 20 เมตร ไม่ผลัดใบ ทรงพุ่มแผ่กว้างหนาทึบ กิ่งมีขนาดใหญ่ มีรอยแผลอยู่ทั่วไป เป็นรอยแผลที่เกิดจากใบที่ร่วงหล่นไป เปลือกต้นมีสีน้ำตาลหรือสีเทา **ใบจิกทะเล** ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับใบรูปไข่กลับหรือรูปไข่แกมรูปขอบขนาน กว้าง 10-18 เซนติเมตร ยาว 20-38 เซนติเมตร ปลายใบมน โคนใบสอบ ขอบใบเรียบ แผ่นใบหนา ผิวใบด้านบนสีเขียวเป็นมัน **ดอกจิกทะเล** ดอกสีขาว มีกลิ่นหอม ออกดอกเป็นช่อแบบช่อกระจุกสั้นที่ปลายกิ่ง ช่อดอกยาว 2-15 เซนติเมตร กลีบเลี้ยงสีเขียว 2 กลีบ เกือบกลม กลีบดอก 4 กลีบ เกสรเพศผู้จำนวนมาก สีขาวปลายสีชมพู เส้นผ่านศูนย์กลางดอก 10-12 เซนติเมตร **ผลจิกทะเล** ผลแห้ง ไม้แตก รูปสี่เหลี่ยมฐานเว้า ผิวสีเขียวเป็นมัน กว้าง 8.5-10 เซนติเมตร ยาว 8.5-11 เซนติเมตร เมล็ดเดี่ยว โคนเป็นรูปสี่เหลี่ยมป้าน และมีปลายแหลมคล้ายลูกดิ่ง **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** สิงหาคม-พฤศจิกายน **ประโยชน์** ใบ ผล และเปลือก ใช้เป็นยารักษา

ชงโค

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Bauhinia purpurea* Linn.

ชื่อวงศ์ CAESALPINIACEAE

ชื่อสามัญ Orchid Tree

ชื่อพื้นเมือง เลี้ยวดอกแดง กะเฮอ สะเปชี เลี้ยวหวาน

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้น มีลำต้นตั้งตรง ลำต้นสูงประมาณ 5-15 เมตร ลำต้นแตกกิ่งเป็นน้อย เปลือกลำต้นมีสีเทา ผิวเปลือกขรุขระ **ใบชงโค** ใบเดี่ยวออกสลับ รูปมนเกือบกลม แยกเป็น 2 พู ปลายมนกลม กว้าง 8-16 เซนติเมตร ยาว 10-14 เซนติเมตร ขอบใบเรียบ **ดอกชงโค** ดอกช่อดอก ออกข้าง ๆ หรือปลายกิ่ง 6-10 ดอก กลีบดอก 5 กลีบ สีชมพูถึงม่วงเข้ม รูปรีกว้างตรงส่วนกลางเมื่อบานวัดผ่าศูนย์กลาง 6-8 เซนติเมตร เกสรผู้ 3 อัน รังไข่มีขน **ผลชงโค** ฝักยาว 20-25 เซนติเมตร เมื่อแก่แตกเป็น 2 ซีก เมล็ดกลมมี 10 เมล็ด **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** กรกฎาคม-กันยายน **ประโยชน์** รากเป็นยาขับลม เปลือกลำต้นรักษาอาการท้องเสีย และอาหารเป็นพิษ ใบอ่อนลดกลิ่นปาก ดอก ช่วยลดอาการไอ ทำให้ชุ่มคอ

ชมพู่

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Eugenia jambos* L.

ชื่อวงศ์ MYRTACEAE

ชื่อสามัญ Rose Apple

ชื่อพื้นเมือง -

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้น ลำต้นมีความสูงประมาณ 5-20 เมตร เปลือกลำต้นเรียบหรือขรุขระ มีสีน้ำตาลหรือเทา มักแตกกิ่งก้านสาขาบริเวณใกล้กับโคนต้น **ใบชมพู่** ใบเดี่ยว เรียงตัวแบบตรงกันข้าม ใบหนา ผิวด้านหลังใบเป็นมันสีเขียวเข้ม และมักเจือด้วยสีแดงหรือม่วง **ดอกชมพู่** ดอกเป็นช่อตามซอกใบ สีดอกแตกต่างกันไปตามพันธุ์ กลีบเลี้ยงมีจำนวน 4-5 กลีบ และอยู่ติดกันเป็นรูปถ้วย ชั้นกลีบดอกมีจำนวน 4-5 กลีบ เมื่อดอกบานชั้นกลีบดอกจะหลุดร่วงเป็นแผ่นคล้ายหมวก เกสรตัวผู้มีจำนวนมาก **ผลชมพู่** ผลมีลักษณะคล้ายระฆัง ที่ปลายผลมีชิ้นของกลีบเลี้ยงรูปถ้วยติดอยู่ตลอด เนื้อ สี รูปร่าง ขนาด และรสชาติแตกต่างกันตามพันธุ์ ส่วนเมล็ด มีตั้งแต่ 1-5 เมล็ด หรืออาจไม่มีเมล็ดแล้วแต่พันธุ์ชมพู่ **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** มี 2 รุ่น ตุลาคม-พฤศจิกายน กุมภาพันธ์-มีนาคม **ประโยชน์** ผล แก้วกระหายได้ดี มี

ชมพู่มาเหมียว

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Syzygium malaccense* (L.) Merr. & L.M. Perry

ชื่อวงศ์ MYRTACEAE

ชื่อสามัญ Malay Apple

ชื่อพื้นเมือง ชมพู่แดง ชมพู่สาแหรก

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง 8-15 เมตร ขนาดทรงพุ่ม 5-7 เมตร ไม่ผลัดใบ ทรงพุ่มรูปกรวยกว้างหรือทรงกลมหนาทึบ เปลือกต้นสีเทาหรือสีน้ำตาลอ่อน ค่อนข้างเรียบ หรือแตกเป็นแผ่น **ใบชมพู่มาเหมียว** ใบเดี่ยวออกตรงกันข้าม รูปรีหรือแกม ขอบขนาน กว้าง 13-13.5 เซนติเมตร ยาว 31-36 เซนติเมตร ปลายใบแหลม หรือหู่ โคนใบรูปปลีมน เส้นใบเชื่อมกันบริเวณริมขอบใบ ผิวมัน **ดอกชมพู่มาเหมียว** ดอกสีแดงสด ออกเป็นช่อกระจุกบริเวณซอกใบยาวถึง 4 เซนติเมตร ฐานรองดอกเจริญเป็นรูปถ้วย สูงประมาณ 1.4 เซนติเมตร กลีบรองดอก 4 กลีบ รูปเกือบกลม กลีบด้านนอก มีขนาดเล็กกว่ากลีบด้านใน กลีบดอก 4 กลีบ รูปมนกลม กว้าง 8-9 มิลลิเมตร เกสรผู้จำนวนมาก ยาว 15-17 มิลลิเมตร ก้านเกสรเมีย ยาว 21 มิลลิเมตร **ผลชมพู่มาเหมียว** ผลสดแบบมีเนื้อทรงกลมหรือรียาว กว้าง 4-6 เซนติเมตร ยาว 5-8 เซนติเมตร ผิวเกลี้ยงเป็นมัน เมื่อสุกเป็นสีแดงหรือขาวลายแดง เนื้อชุ่มน้ำ เมล็ด ค่อนข้างกลม สีเทาอมขาวขนาดใหญ่ 1 เมล็ดต่อผล **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** ตลอดปี **ประโยชน์** ไม้ ฝัวย่อยอาหาร แก้อาการท้องเสีย

ชะอม

- ชื่อวิทยาศาสตร์ *Acacia pennata* (L.) Willd. ssp. *insuavis* (Lace) I.C. Nielsen
- ชื่อวงศ์ FABACEAE (LEGUMINOSAE-MIMOSOIDEAE)
- ชื่อสามัญ Climbing Wattle
- ชื่อพื้นเมือง ผักหละ ผักละ ผักล่า ผักห้า (ภาคเหนือ) ชะอม (ไทยภาคกลาง) ผักข่า (ร้อยเอ็ด)

ลักษณะทั่วไป ไม้พุ่ม หรือไม้ยืนต้นขนาดเล็ก สูงได้ถึง 5 เมตร ลำต้นและกิ่งก้าน มีหนามแหลมปกคลุม **ใบชะอม** ใบประกอบแบบขนนกสองชั้น ขอบใบเรียบ ปลายใบแหลม ใบอ่อนมีกลิ่นฉุนเฉพาะตัว **ดอกชะอม** ดอกออกเป็นช่อที่ปลายยอด มีดอกย่อยสีเหลืองอ่อนๆ จำนวนมาก **ผลชะอม** ผลเป็นฝักแบน **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** เมษายน – กรกฎาคม **ประโยชน์** ราก แก้อาการท้องอืดท้องเฟ้อ จุกเสียดแน่นท้องและขับลมในกระเพาะอาหาร ใบอ่อน ช่วยลดความร้อนในร่างกาย

เชอร์รี่ไทย

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Malpighia glabra* Linn.

ชื่อวงศ์ MALPIGHIACEAE

ชื่อสามัญ Barbados cherry

ชื่อพื้นเมือง -

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้นขนาดย่อม สูง 3 - 5 เมตร เนื้อไม้แข็ง แตกกิ่งก้านเป็นพุ่ม ทรงกลม
ใบเชอร์รี่ไทย ใบเดี่ยวออกเรียงสลับ ใบหนา รูปไข่รี ขอบจัก ปลายใบแหลม สีเขียวสดถึงเข้ม เป็นมัน
ดอกเชอร์รี่ไทย ดอกออกเป็นกระจุกตามซอกใบแต่ละซอประกอบด้วยดอกย่อย 3 - 5 ดอก กลีบดอก
 5 กลีบ เป็นสีกุหลาบ มีเกสรตัวผู้ สีเหลืองสดโผล่พ้นกลีบดอก **ผลเชอร์รี่ไทย** ผลเป็นรูปกลมแป้นหรือกลม
 รี โตประมาณ 1 - 1.5 เซนติเมตร ผลอ่อนสีเขียวอ่อน เมื่อสุกเป็นสีแดงเข้ม รับประทานได้ รสเปรี้ยวจัด
 แกมฝาดเล็กน้อย ภายในมีเมล็ด **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** - **ประโยชน์** ผลสด เป็นยาระบายอ่อนๆ

ตะโกนา

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Diospyros rhodocalyx* Kurz

ชื่อวงศ์ EBENACEAE

ชื่อสามัญ Ebony

ชื่อพื้นเมือง มะถ่านไฟผี (เชียงใหม่) นมจั่ว (นครราชสีมา) ตะโก มะโก พญาช้างดำ พระยาช้างดำ (ภาคเหนือ) โก (ภาคอีสาน) ทองโก (เขมร)

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง ไม้ผลัดใบ สูงประมาณ 8 – 15 เมตรลำต้นเปลาตรง แตกกิ่งต่ำ เปลือกสีน้ำตาล แตกเป็นสะเก็ดหนาๆ เรือนยอดเป็นพุ่มกลมหรือรูปไข่ หนาทึบ กิ่งอ่อนมีขนประปราย ปลายกิ่งมักห้อยลู่ลง **ใบตะโกนา** ใบเป็นใบเดี่ยว รูปไข่กลับถึงรูปรี กว้าง 2.5-7 เซนติเมตร ยาว 5-12 เซนติเมตร โคนใบสอบ ปลายใบโค้งมน **ดอกตะโกนา** ดอกสีขาว แยกเพศ ดอกเพศผู้ออกเป็นช่อ กลีบดอก 4 กลีบ ยาว 8-12 มิลลิเมตร เชื่อมติดกันเป็นรูปโองน้ำ ปลายแยกเป็นแฉกสั้นๆ เกสรผู้ 14-16 อัน ดอกเพศเมียเป็นดอกเดี่ยว กลีบดอก 4 กลีบ ลักษณะคล้ายดอกเพศผู้ มีเกสรผู้เทียม 8-10 อัน **ผลตะโกนา** ผลสีส้มแดง ทรงกลม ผิวมัน ขนาด 1.5-3 เซนติเมตร มีกลีบรองดอกติดอยู่ที่ขั้วผล 4 กลีบ **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** มีนาคม-มิถุนายน **ประโยชน์** เปลือกต้นและเนื้อไม้ บำรุงกำลัง แก้ร้อนใน

ตะขบฝรั่ง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Muntingia calabura* L.

ชื่อวงศ์ TILIACEAE

ชื่อสามัญ Calabur, Manila cherry

ชื่อพื้นเมือง ตะขบ

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้น เปลือกสีเทา กิ่งแผ่สาขาขนานกับพื้นดิน ตามกิ่งมีขนนุ่มปกคลุมและปลายเป็นตุ่ม เมื่อจับยอดอ่อนจะเหนียวมีเล็กน้อย **ใบตะขบ** ใบเดี่ยว เรียงสลับในระนาบเดียว รูปใบหอกถึงรูปขอบขนาน กว้าง 1.5-4 เซนติเมตร ยาว 5-10 เซนติเมตรผิวใบมีขนสาวกปกคลุม ขอบใบหยัก ปลายใบแหลม โคนใบเบี้ยว **ดอกตะขบ** ดอกสีขาว ออกเดี่ยวๆตามซอกใบ ดอกบานเต็มที่กว้าง 1.5-2 เซนติเมตร กลีบรองดอกรูปหอก 5 กลีบ ส่วนปลายเรียวแหลม กลีบดอกรูปไข่ 5 กลีบ ปลายกลีบมนกลม หลุดร่วงง่าย เกสรผู้สีเหลือง จำนวนมาก ติดเรียงเป็นวงรอบรังไข่ **ผลตะขบ** ผลรูปทรงกลม ขนาดประมาณ 1 เซนติเมตร สีเขียว เมื่อสุกสีแดงเข้ม มีเมล็ดขนาดเล็กจำนวนมาก **ช่วงเวลามีดอกและผล** ตลอดปี **ประโยชน์** ราก เป็นยาขับเหงื่อ เป็นยากล่อมเสมหะและอาจมน้ำ ใช้ทำยาแก้ท้องร่วง แก้บิด มูกเลือด ผล ช่วยดูดซับคอเรสเตอรอล ลดความเสี่ยงมะเร็งลำไส้และเส้นเลือด

ตะคร้อ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Schleichera oleosa* (Lour.) Oken

ชื่อวงศ์ SAPINDACEAE

ชื่อสามัญ Ceylon oak

ชื่อพื้นเมือง มะโจ๊ก เคาะ ค้อ ตะคร้อไข่ คอส้ม

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้นผลัดใบ ขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง 10-25 เมตร ในบางพื้นที่อาจพบสูงกว่า 40 เมตร ลำต้น บิดงอ เรือนยอดเป็นพุ่มแผ่กว้าง รูปทรงกรวยหรือรูปร่ม เปลือกเรียบสีน้ำตาลอมเทา แตกเป็นสะเก็ดหนาๆ **ใบตะคร้อ** ใบประกอบแบบขนนก มีใบย่อย 2-4 คู่ ใบย่อยคู่บนขนาดใหญ่กว่าคู่ล่าง รูปไข่หรือแกมรี ปลายใบเรียวแหลม โคนใบไม่สมมาตรถึงหู **ดอกตะคร้อ** ดอกสีเขียวย่อมน หรือแกมเหลือง ออกเป็นช่อห้อยลงจากปลายกิ่งหรือซอกใบ ยาวถึง 20 เซนติเมตร ดอกย่อยขนาดเล็ก กลีบรองดอกรูปไข่ถึงรูปสามเหลี่ยม มี 4-6 กลีบ ไม่มีกลีบดอก เกสรผู้ 5-9 อัน ยาวพ้นกลีบดอก **ผลตะคร้อ** ผลรูปทรงกลมหรือรูปไข่ กว้าง 1.5-2.5 เซนติเมตร สีเขียวสดแล้วเปลี่ยน เป็นสีน้ำตาล ปลายผลเป็นติ่งแหลม มี 1-2 เมล็ด **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** ระยะเวลา-กรกฎาคม **ประโยชน์** ราก กอขมิ้น เปลือกต้น แก้วดี ท้องร้างแกเลือด

ตะแบกนา

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Lagerstroemia floribunda* Jack

ชื่อวงศ์ LYTHRACEAE

ชื่อสามัญ Queen's Flower

ชื่อพื้นเมือง กระแบก ตะแบกไข่ ตะแบก เปื่อยดอง เปื่อยนา เปื่อยหางค่าง

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง 10-25 เมตร ขนาดทรงพุ่ม 5-7 เมตร ผลัดใบ ทรงพุ่มรูปไข่ โคนต้นเป็นพุ่มพอน เปลือกต้นเทาอ่อนอมขาว ล่อนเป็นแผ่น ทำให้ผิวเปลือกต่างเป็นวง กระจายทั่วไป **ใบตะแบกนา** ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปไข่แกมรูปใบหอก กว้าง 5-8 เซนติเมตร ยาว 8-20 เซนติเมตร ปลายใบมน มีติ่งแหลมเล็ก โคนใบมนหรือสอบเรียว ขอบใบห่อขึ้น แผ่นใบบางแต่ค่อนข้างเหนียวและย่นเป็นลอน สีเขียวทึบ เป็นมัน **ดอกตะแบกนา** สีม่วงอมชมพู และเปลี่ยนเป็นสีซีดเกือบขาวเมื่อใกล้โรย ออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนงที่ปลายกิ่ง ช่อดอกตั้ง ยาว 10-50 เซนติเมตร กลีบเลี้ยงโคนเชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วย มีสันนูนตามยาวและมีขนสั้นๆ ปลายแยกเป็น 6 แฉก กลีบดอก 6 กลีบ รูปทรงกลม ออกสลับกับกลีบเลี้ยงโคนกลีบคอดเรียวเป็นก้านสั้นๆ กลีบดอกบางยับย่น เกสรเพศผู้จำนวนมาก สีเหลืองสด **ผลตะแบกนา** ผลแห้งแตกกลางพู ทรงกลมรีหรือรูปไข่ เปลือกเกลี้ยงแข็ง มีกลีบเลี้ยงคงอยู่ เมื่อสุกสีน้ำตาล เมล็ดแบนมีปีก สีน้ำตาลอมเหลืองจำนวนมาก

ช่วงเวลาการมีดอกและผล ปีละ 2 ครั้ง พฤษจิกายน-กุมภาพันธ์ พฤษภาคม-สิงหาคม **ประโยชน์**

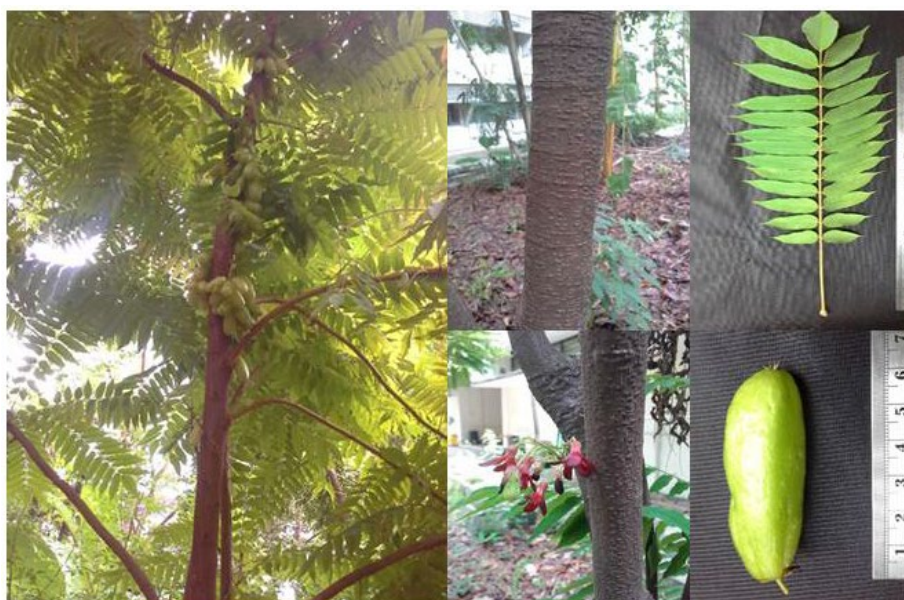
ตะลิงปลิง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Averrhoa bilimbi* L.

ชื่อวงศ์ AVERRHOACEAE

ชื่อสามัญ Bilimbi, Cucumber Tree

ชื่อพื้นเมือง บลีมิง มะเฟืองเทศ หลิงปลิง

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง สูง 5-10 เมตร ขนาดทรงพุ่ม 3-5 เมตร กิ่งผลัดใบหรือไม่ผลัดใบ ทรงพุ่มรูปไข่โปร่ง เปลือกต้นสีน้ำตาลเข้มปนเทา แตกเป็นสะเก็ดละเอียดและมีปุ่มนูน รอบลำต้น **ใบตะลิงปลิง** ใบประกอบแบบขนนก ยาว 20-60 เซนติเมตร ออกสลับ ใบย่อย 25-35 ใบ รูปขอบขนานแกมรูปหอก กว้างประมาณ 5.5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 12 เซนติเมตร ปลายแหลม โคนสอบ มีขนนุ่ม **ดอกตะลิงปลิง** ดอก สีแดงอมม่วง กลางดอกสีนวล มีกลิ่นหอมอ่อนๆ ออกเป็นช่อ แบบช่อกระจุกแยกแขนงสั้นๆ ที่กิ่งแก่และโคนต้น ช่อดอกห้อยยาว 5-10 เซนติเมตร ดอกย่อยจำนวนมาก กลีบเลี้ยง 5 กลีบ สีน้ำตาลอมแดง เรียงซ้อนเหลื่อมกัน กลีบดอก 5 กลีบ รูปขอบขนาน ปลายมน เกสรเพศผู้ 10 อัน สั้น 5 อัน ยาว 5 อัน เรียงสลับ เส้นผ่านศูนย์กลางดอก 1-1.5 เซนติเมตร **ผลตะลิงปลิง** ผลสดแบบมีเนื้อ รูปรีป้อม กว้าง 1.5-2.5 เซนติเมตร ยาว 4-7 เซนติเมตร ปลายแหลมโคนมน ผิวเกลี้ยง และเป็นพู่ตื้นๆ 4 พู สีเขียวสด เมื่อสุก เป็นสีเขียวอมเหลือง ฉ่ำน้ำ มีรสเปรี้ยว เมล็ดรูปรีแบน 3-5 เมล็ดต่อผล

ช่วงเวลาการมีดอกและผล ตลอดทั้งปี **ประโยชน์** ใบ ใช้พอกแก้คัน แก้ไขข้ออักเสบ รักษาผิวหนัง ดอก

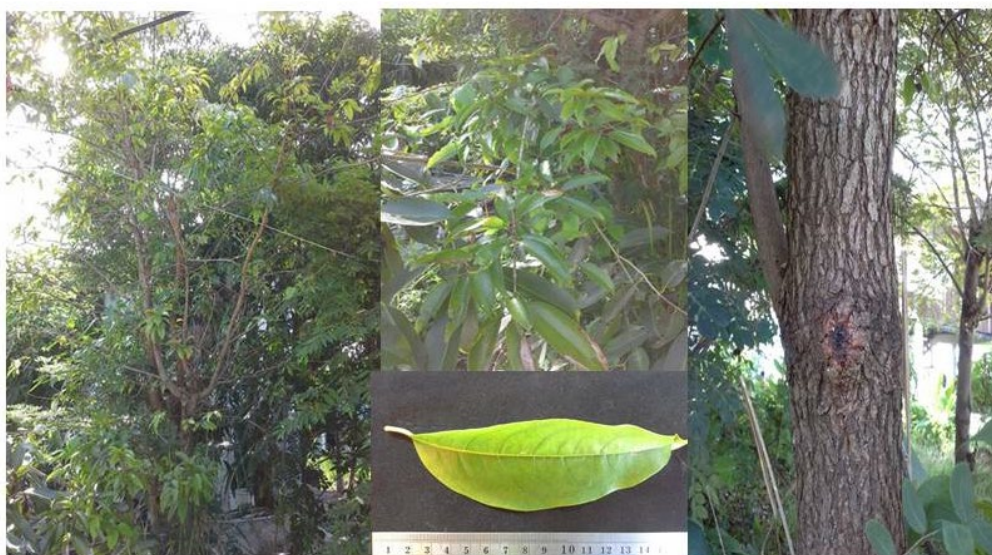
ตัวขาว

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Cratoxylum formosum* (Jack) Dyer

ชื่อวงศ์ CLUSIACEAE (GUTTIFERAE)

ชื่อสามัญ -

ชื่อพื้นเมือง ตาว (สตูล) ตัวส้ม (นครราชสีมา) ตัวแดง ตัวยาง ตัวเลือด (เหนือ) ตัวหิน (ลำปาง) ตัวเหลือง (เหนือ กลาง) ตัวขน (กลาง และนครราชสีมา) เต่า (เลย)

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้นขนาดกลาง สูง 3-12 เมตร อาจสูงได้ถึง 35 เมตร ผลัดใบ โคนต้นมีหนามเรื้อน ยอดเป็นพุ่มกลม ลำต้นมีน้ำยางเหลือง กิ่งก้านเล็กเรียว กิ่งอ่อนมีขนนุ่มทั่วไป เปลือกสีน้ำตาลแดง แตกกล่อนเป็นสะเก็ด เปลือกในสีน้ำตาลแกมเหลือง และมีน้ำยางสีเหลืองปนแดงซึมออกมา **ใบตัวขาว** ใบ มีลักษณะเรียวยาว ปลายแหลม เรียงเป็นคู่ตรงข้ามกัน ใบกว้าง 1.5-5 เซนติเมตร ขอบใบเรียบ มีต่อมอยู่ใต้ใบกระจายไปทั่วโคนและปลายสอหลังใบเป็นมัน มีสีเข้มกว่าท้องใบ เส้นแขนงใบมี 6-8 คู่ปลายโค้งจรดกันถึงขอบใบ ใบแก่มีสีแดงหรือแดง **ดอกตัวขาว** ดอก มีสีชมพูหรือสีขาว เป็นดอกสมบูรณ์เพศ ออกเป็นดอกเดี่ยว ๆ หรือเป็นกระจุกตามงาม มีกลีบเลี้ยงและกลีบดอกอย่างละ 5 กลีบ ดอกมีลักษณะมน กลีบดอกรูปไข่ มีเกสรตัวผู้จำนวนมากและรวมกันเป็นกลุ่ม **ผลตัวขาว** ผล ผิวของผลแข็ง รูป กระสวยสีน้ำตาลถึงน้ำตาลดำ มีนวลขาวติดบริเวณผิวผล เมื่อแก่จัดจะแตกตามรอยประสานเป็นสามแฉก มองเห็นเมล็ดซึ่งมีปีกเป็นรูปโค้งเรียงอัดแน่นก้านผลยาวประมาณ 1 เซนติเมตร มีขนกระจายอยู่ทั่วทั่วไป **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** พฤษภาคม **ประโยชน์** ราก แก้อาการ

ถ่อน (ทิ้งถ่อน)

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Albizia procera* (Roxb.) Benth.

ชื่อวงศ์ FABACEAE (LEGUMINOSAE-MIMOSOIDEAE)

ชื่อสามัญ White Siris

ชื่อพื้นเมือง ถิ่นถ่อน นมหวา นุ่มหวา (ไทยภาคกลาง) แซะบ้อง เซะบ้อง (กะเหรี่ยง-กาญจนบุรี)

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ ผลัดใบ สูง 15-30 เมตร เส้นรอบอก 35 เซนติเมตร ลำต้นเปลาตรง มีกิ่งก้าน เรือนยอดเป็นพุ่มกลมโปร่ง หนวดที่แตกใบอ่อนเรือนยอดจะออกสีแดงเรื่อๆ หรือสีน้ำตาลอมแดง มีการแตกกอก่อนข้างดี เปลือกสีขาวอมเขียวและมีรอยด่างสีน้ำตาลเป็นแผ่นๆ ทว่าลำต้น เปลือกในสีแดงตามยอดและกิ่งอ่อนมีขนปกคลุมประปราย **ใบถ่อน (ทิ้งถ่อน)** ใบออกช่อแบบขนนกสองชั้น ช่อติดเรียงสลับ ใบยาว 30-40 เซนติเมตร บนแกนช่อใบมีช่อใบแขนงที่ออกเป็นคู่ๆ ตรงข้ามกัน 4-11 คู่ ยาว 15-20 เซนติเมตร แต่ละช่อแขนงจะมีใบย่อยออกเป็นคู่ๆ ตรงข้ามกันจำนวน 5-10 คู่ **ดอกถ่อน(ทิ้งถ่อน)** ดอก เล็ก สีขาว ไม่มีก้านดอก ขึ้นอัดแน่นบนแกนช่อดอกรูปทรงกลมบนก้านช่อยาวประมาณ 1.3-2 เซนติเมตร ช่อดอกแต่ละช่อแตกแขนงมาจากช่อใหญ่หรือรวมกลุ่มกันเป็นช่อใหญ่ตามง่ามใบ ที่ปลายกิ่งหรือใกล้ปลายกิ่ง กลีบรองกลีบดอกติดกันคล้ายรูปแตร ยาวประมาณ 2-3 มิลลิเมตร กลีบดอกติดกันคล้ายรูปแตร ยาวประมาณ 4 มิลลิเมตร รั้งไขรูปรี ๆ ภายในมีช่องเดียวแต่มีไข่อ่อนมาก **ผลถ่อน(ทิ้งถ่อน)** ผลออกเป็นฝัก สีน้ำตาล รูปบรรทัดบางและแบนเรียบ กว้าง 2-2.5 เซนติเมตร ยาว 10-15 เซนติเมตร หัวแหลมท้ายแหลมเมล็ดแบน สีน้ำตาล ฝักหนึ่งๆ มีเมล็ด

ทองกวาว

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Butea monosperma* (Lam.) Taub.

ชื่อวงศ์ FABACEAE (LEGUMINOSAE-PAPILIONOIDEAE)

ชื่อสามัญ Flame of the Forest, Bastard Teak

ชื่อพื้นเมือง กวาว ก้าว (ภาคเหนือ) จอมทอง (ภาคใต้) จาน (เขมร) ทองพรหมชาติ ทองตัน (ภาคกลาง)

ลักษณะทั่วไป ไม้ขนาดกลาง สูง 8-15 เมตร ลำต้นส่วนมากจะคดงอ และแตกกิ่งต่ำ เปลือกสีเทาคล้ำ แตกระแหงเป็นร่องตื้นๆ **ใบทองกวาว** ใบประกอบที่ออกจาก จุดปลายก้านเดียวกัน 3 ใบ ติดเรียงเวียนสลับ แผ่นบริเวณปลายกิ่ง ใบย่อยรูปป้อม โคนเบี้ยว ปลายมน ลักษณะคล้ายรูปสี่เหลี่ยมขนมเปี้ยกปูน ใบกลางจะมีก้านใบยาวและใหญ่ที่สุด **ดอกทองกวาว** ดอกออกเป็นช่อ ตามกิ่งเหนือรอยแผลใบและตามปลายกิ่ง ส่วนฐานรองดอกเชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วย ดอกสีแสดที่เป็นสีเหลืองหายาก ลักษณะเป็นดอกถั่วขนาดเล็กใหญ่มี 5 กลีบ เกสรผู้มี 10 อัน แยกเป็นอิสระ 1 อัน อีก 9 อัน โคนก้านเชื่อม ติดกันเป็นหลอด **ผลทองกวาว** ฝักแบนกว้างประมาณ 3.5 เซนติเมตร ยาวถึง 14 เซนติเมตร มีขนคลุมแน่น ภายในมีเมล็ดแบนๆ มีเมล็ดเดียว **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** ธันวาคม-กุมภาพันธ์ **ประโยชน์** ราก บำรุงธาตุ รักษาโรคประสาท ใบ

ไทรต่าง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Ficus benjamina* L. var. variegata

ชื่อวงศ์ MORACEAE

ชื่อสามัญ Gogen fig.

ชื่อพื้นเมือง ไทรย้อยใบแหลมต่าง จาเรย

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดเล็ก สูงไม่เกิน 10 เมตร ไม้ผลัดใบ เรือนยอดทรงกลม แผ่กว้าง เปลือกต้นสีน้ำตาล กิ่งก้านห้อยย้อยลง **ใบไทรต่าง** ใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปรีแกมรูปไข่ กว้าง 2.5-5 เซนติเมตร ยาว 5-11 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบสอบ แผ่นใบค่อนข้างหนาเป็นมัน เส้นแขนงใบจำนวนมากและขนานกันเกือบตั้งฉากกับเส้นกลางใบ **ดอกไทรต่าง** ดอกเป็นช่อตามซอกใบ ดอกแบบแยกเพศ ขนาดเล็ก เกิดภายในฐานรองดอกทรงกลมคล้ายผล ไม่มีกลีบดอก **ผลไทรต่าง** ผลทรงกลม ขนาดประมาณ 0.8 เซนติเมตร เมื่อแก่จะเป็นสีแดงเข้ม **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** ธันวาคม-เมษายน **ประโยชน์** เป็นไม้ประดับ

ไทรทอง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Ficus microcarpa* L.f. CV.golden leaves

ชื่อวงศ์ MORACEAE

ชื่อสามัญ Golden fig

ชื่อพื้นเมือง ไทรยอดทอง

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดใหญ่ สูง 2.5-3 เมตร มีพุ่มพอง เปลือกต้นสีน้ำตาลอมเทาแตกกิ่งกระจายรอบต้น พุ่มทรงกลม ค่อนข้างหนาทึบ มีน้ำยางสีขาว รากอากาศเหนียว **ใบไทรทอง** ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่กลับ กว้าง 2.5-4 เซนติเมตร ยาว 5-7 เซนติเมตร ปลายใบติ่งแหลม โคนใบสอบเรียว ขอบใบเรียบ แผ่นใบค่อนข้างหนา และเหนียว สีเขียวอมเหลือง เรียบเป็นมัน ก้านใบยาว 0.5 -1 เซนติเมตร ใบอ่อนถ้าได้รับแสงเต็มที่จะมีสีเหลืองทองและเปลี่ยนเป็นสีเขียว เมื่อใบแก่หรือได้รับแสงแดดน้อย **ดอกไทรทอง** ดอก สีเขียวอมเหลือง ออกเป็นช่อรูปร่างคล้ายผล คือ มีฐานรองดอก เจริญแผ่ขยายใหญ่เป็นกระเปาะมีรูเปิดที่ปลายโอบดอกไว้ ดอกมี ขนาดเล็กแยกเพศในกระเปาะ ดอกทั้งสองเพศ มีกลีบรวม 3 กลีบ รูปไข่ ดอกเพศผู้มีจำนวนน้อย เส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 0.3-0.5 เซนติเมตร ไม่มีก้านช่อดอก **ผลไทรทอง** ผลสดแบบมะเดื่อทรงกลมแป้นเส้นผ่านศูนย์กลาง 1-1.2 เซนติเมตร ออกเดี่ยวหรือเป็นคู่ที่ช่อกใบใกล้ปลายกิ่ง สีอ่อนกว่า มีจุดสีครีมทั่วผล ไม่มีก้าน ที่ขั้วผลมีกาบเล็กๆ 3 กาบรองรับ เมื่อสุกสีชมพูหรือชมพูอมม่วง ด้านบนมีวงแหวนและมีรอยบ่ม ไม่มีก้านผล เมล็ดขนาดเล็กจำนวนมาก **ช่วงเวลาการมีดอก**

ไทรย้อย

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Ficus benjamina* L.

ชื่อวงศ์ MORACEAE

ชื่อสามัญ Weeping fig

ชื่อพื้นเมือง จาเรย (เขมร) ไทร (นครศรีธรรมราช) ไทรกระเบื้อง (ประจวบคีรีขันธ์) ไทรย้อยใบแหลม (กรุงเทพฯ)

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นสูง 5-10 เมตร ไม่ผลัดใบ มีรากอากาศห้อยย้อยสวยงาม ใบไทรย้อย

ใบเดี่ยว เรียงสลับ แผ่นใบรูปรีแกมรูปไข่ กว้าง 2.5-5 เซนติเมตร ยาว 5-11 เซนติเมตร ปลายเรียวแหลมโคนสอบ แผ่นใบค่อนข้างหนาเป็นมัน ดอกไทรย้อย ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบเกิดภายในฐานรองดอก ทรงกลมคล้ายผลไม่มีกลีบดอก ผลไทรย้อย ผลเป็นรูปทรงกลมหรือรี ออกผลเป็นคู่ ๆ มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.8 เซนติเมตร ผลอ่อนเป็นสีเขียว เมื่อสุกแล้วจะเปลี่ยนเป็นสีแดงเข้ม สีนํ้าตาล สีชมพู สีส้มแดง หรือสีม่วงดำเมื่อแก่ ไร่ก้าน **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** ธันวาคม-เมษายน **ประโยชน์** ราก แก้กตโลहित แก้นิ่ว บำรุงโลหิต แก้ก้องเสีย ราก อากาศขับ

นกยูงฝรั่ง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Delonix regia* (Boj. ex Hook.)

ชื่อวงศ์ CAESALPINIACEAE

ชื่อสามัญ Flame Tree, Royal Poinciana, Flamboyant

ชื่อพื้นเมือง นกยูงฝรั่ง อินทรี (ภาคกลาง) ส้มพอหลวง (ภาคเหนือ) หงอนยง (ภาคใต้)

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นผลัดใบ สูง 10-18 เมตร เปลือกต้นสีเทาเกลี้ยง เรือนยอดแผ่กว้างและกลมคล้ายร่ม **ใบนกยูงฝรั่ง** ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกสองชั้น แก่นช่อใบ ยาว 50-60 เซนติเมตร แกนแขนงมี 9-24 คู่ ใบรูปขอบขนาน กว้าง 3-4 มิลลิเมตร ยาว 8-10 มิลลิเมตร โคนใบเบี้ยว ปลายใบมน **ดอกนกยูงฝรั่ง** ดอกสีแดงแซมส้มเหลือง ออกเป็นช่อที่ปลายกิ่งหรือช่อใบใกล้ปลายกิ่ง ช่อดอกยาว 10-15 เซนติเมตร มี 5-10 ดอก ดอกย่อยขนาด 5-8 เซนติเมตร กลีบรองดอก 5 กลีบ ด้านในสีแดง กลีบดอก 5 กลีบ รูปช้อนขนาดไม่เท่ากัน เกสรผู้ 10 อัน **ผลนกยูงฝรั่ง** ผลเป็นฝักโค้งแข็ง กว้าง 4-5 เซนติเมตร ยาว 30-60 เซนติเมตร มี 20-40 เมล็ด เมื่อแห้งจะแตกตามสัน **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** เมษายน – ตุลาคม **ประโยชน์** รากเป็นยาขับโลหิตในสตรี แก้อาการบวมต่างๆ ลำต้นแก้พิษ ถอนพิษสัตว์ต่อยกัดได้

นนทรี

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Peltophorum pterocarpum* (DC.) Back. ex Heyne

ชื่อวงศ์ CAESALPINIACEAE

ชื่อสามัญ Copper pod , Yellow flame

ชื่อพื้นเมือง กระถินป่า กระถินแดง (ตราด) สารเงิน (แม่ฮ่องสอน)

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดกลาง ผลัดใบ สูง 8-15 เมตร เปลือกค่อนข้างเรียบสีเทาปนดำ เรือนยอดเป็นพุ่ม **ใบนนทรี** ใบเป็นช่อแบบขนนก 2 ชั้น ติดเรียงเวียนสลับแน่น ตามปลายกิ่ง ใบย่อยโคนใบสอบและเบี้ยว ปลายใบหู่หรือหยักเข้าเล็กน้อย หลังใบสีเขียวเข้ม ส่วนท้องใบสีจาง ขอบใบเรียบ **ดอกนนทรี** ดอกสีเหลือง ออกรวมกันเป็นช่อ ตั้งชี้ขึ้น ตามปลายกิ่งหรือตามง่ามใบตอนปลายกิ่ง ช่อดอกยาว 20-30 เซนติเมตร กลีบรองกลีบดอกมี 5 กลีบ ขอบกลีบเกยทับกัน กลีบดอกมี 5 กลีบ ผิวกลีบย่น เกสรผู้มี 10 อัน รังไข่ รูปรีมีขนปกคลุม **ผลนนทรี** ผลเป็นฝักแบน เกี้ยง ขนาด 2.5-10 เซนติเมตร ทั้งโคนและปลายฝักเรียวแหลม ฝักอ่อน สีเขียวพองแก่จัดออกสีน้ำตาลแดง ภายในมีเมล็ดแบน เรียงตัวตามยาวของฝักจำนวน 1-4 เมล็ด **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** มีนาคม- พฤศจิกายน **ประโยชน์** เปลือกต้นใช้เป็นยาขับโลหิต ขับประจำเดือนของสตรี

น้อยหน่า

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Annona squamosa* L.

ชื่อวงศ์ ANNONACEAE

ชื่อสามัญ Sugar apple, Sweetsop

ชื่อพื้นเมือง ลาหนัง (ปัตตานี) มะนอแน (ภาคเหนือ) หมักเขียบ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

ลักษณะทั่วไป เป็นไม้ผลยืนต้นผลัดใบ มีทรงพุ่มขนาดเล็ก ลำต้นแท้สูงประมาณ 1 เมตร และจะแตกกิ่งก้านออกเป็นกิ่งหลัก กิ่งรอง กิ่งแขนง และกิ่งย่อย โดยจะแตกกิ่งอยู่ในระดับต่ำถัดจากลำต้นแท้ การแตกกิ่งจะไม่เป็นระเบียบ ลำต้น และทรงพุ่มอาจสูงมากกว่า 5 เมตร ลักษณะเปลือกลำต้นบาง ผิวเปลือกสากหยาบ สีน้ำตาลถึงดำ **ใบน้อยหน่า** ใบน้อยหน่าจัดเป็นใบเดี่ยว ออกเรียงสลับกันบนกิ่ง สีใบเมื่ออ่อนจะออกสีเขียวปนเขียว ใบแก่จะออกสีเขียวเข้มปนน้ำตาล มีลักษณะใบเป็นรูปหอก ปลายใบแหลมหรือค่อนข้างเรียวแหลม ส่วนโคนใบก็มีลักษณะเป็นรูปลิ้ม เมื่อนำมาขยี้จะมีกลิ่นเฉพาะตัว **ดอกน้อยหน่า** จะแทงออกเป็นช่อดอกตามกิ่ง ทั้งกิ่งแก่หรือส่วนของลำต้น ซึ่งมักจะออกดอกในฤดูใบไม้ผลิหลังจากผลัดใบแล้ว หรือในช่วงต้นฤดูฝน หลังได้รับความชื้นหรือน้ำแล้ว ดอกของน้อยหน่าจะแทงออกเป็นกลุ่มๆ ละ 2-5 ดอก บริเวณจุดเดียวกัน ต้นน้อยหน่าขนาดกลางหนึ่งต้นจะออกดอกประมาณ 1,000-1,500 ดอก **ผลน้อยหน่า** เป็นผลรวม เกิดจากดอกเดี่ยว แต่ประกอบด้วยรังไข่หลายอัน หลังจากที่ผสมเกสร และเติบโตสักระยะจะเห็นมีเมล็ดอยู่ในรังไข่ 1 เมล็ด ในแต่ละรังไข่ โดยมีเนื้อของน้อยหน่าที่เป็นส่วนรับประทานจะเป็นส่วนที่เจริญที่ด้านใน และผนังของรังไข่จะเจริญไปเป็นเปลือก **ช่วงเวลา**

นุ่น

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Ceiba pentandra* Gaertn.

ชื่อวงศ์ BOMBACACEAE

ชื่อสามัญ Ceiba, Kapok, Java cotton

ชื่อพื้นเมือง จั้วน้อย จั้วสร้อย จั้วสาย

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้น ลำต้นสูงใหญ่เปลาตรง สูงได้ประมาณ 10-30 เมตร ตรงยอดแผ่เป็นพุ่มกว้าง ลำต้นเป็นสี่เหลี่ยมและมีหนามขึ้นอยู่ทั่วไปบริเวณโคนต้น **ใบนุ่น** ใบเป็นใบประกอบแบบนิ้วมือ ออกเรียงสลับ มีใบย่อยประมาณ 5-11 ใบ ก้านใบย่อยยาวประมาณ 0.3-0.5 เซนติเมตร **ดอกนุ่น** ออกดอกเป็นช่อกระจุกบริเวณซอกใบ ขนาดประมาณ 2-3.5 เซนติเมตร ดอกย่อยมีจำนวนมาก หรือช่อหนึ่งมีดอกประมาณ 1-5 ดอก ลักษณะของดอกเป็นรูปถ้วย ปลายดอกแยกออกเป็นกลีบ 5 กลีบ ยาวประมาณ 1-1.5 นิ้ว กลีบดอกเป็นสีขาวแกมเหลือง กลีบดอกติดกันที่ฐาน กลีบด้านนอกเป็นสีขาวนวลและมีขน ส่วนด้านในกลีบเป็นสีเหลือง กลางดอกมีเกสรเพศผู้ประมาณ 5-6 อัน ก้านเกสรเพศเมียไม่แยก **ผลนุ่น** ลักษณะของผลเป็นรูปยาวรี ปลายและโคนผลแหลม เปลือกแข็ง ผลมีขนาดกว้างประมาณ 2 นิ้ว และยาวประมาณ 4-5 นิ้ว เมื่อแห้งจะแตกออกได้เป็น 5 พู ภายในผลจะมีนุ่นสีขาวเป็นปุยอยู่ และมีเมล็ดจำนวนมาก เมล็ดนุ่น เมล็ดเป็นสีดำ มีเส้นใยสีขาว คล้ายเส้นไหมยาวหุ้มเมล็ดเป็นปุยนุ่นอยู่ **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** มกราคม-มีนาคม ดอกแห้งแก่ใช้ แก้ว

นุ่นน้ำ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Pachira aquatica* Linn.

ชื่อวงศ์ BOMBACACEAE

ชื่อสามัญ Malabar chestnut

ชื่อพื้นเมือง ศุภโชค

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้น สูง 10-15 เมตร เปลือกเรียบสีเขียว **ใบนุ่นน้ำ** ใบเป็นใบประกอบ มี 6-7 ใบ รูปรี ขนาดไม่เท่ากัน ออกเวียนสลับแน่นบริเวณปลายกิ่ง ด้านหลังใบสีเขียวเข้ม ใบย่อยโคนใบติดที่จุดเดียวกันดอคนุ่นน้ำ ดอกสีขาวนวลหรืออมเขียว เป็นดอกเดี่ยว ออกบริเวณซอกใบ ก้านดอกยาว 2-3 เซนติเมตร กลีบดอก 5 กลีบ รูปขอบขนาน ปลายแหลม กว้าง 1-1.4 เซนติเมตร ยาว 15-18 เซนติเมตร ม้วนงอหลุดร่วงง่าย เกสรผู้จำนวนมาก สีขาวถึงเหลืองอ่อน ฐานเชื่อมกันเป็นวง ความยาวเท่ากับกลีบดอก **ผลนุ่นน้ำ** ผลสีเขียวรูปไข่ป้อม กว้าง 5-6.5 เซนติเมตร ยาว 8-10 เซนติเมตร มี 5 พู ผิวเรียบแข็ง เมื่อแห้งจะแตก ภายในมีปุยสีขาวเหมือนปุยพุน่ เมล็ดรูปรี มีจำนวนมาก **ช่วงเวลาการมีดอกและ**

เบาบับ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Adansonia Digitata* L.

ชื่อวงศ์ BOMBACACEAE

ชื่อสามัญ Baobab

ชื่อพื้นเมือง โบโบ (boaboa) ต้นขวด (bottle tree) ต้นไม้แห่งชีวิต (the tree of life) ต้นขนมปังลิง (monkey bread tree) ถั่วไฟต์ดาว์น ทรี (inside-down tree)

ลักษณะทั่วไป ความสูงของต้นเบาบับที่พบทั่วไปมีตั้งแต่ 5 ถึง 30 เมตร ขนาดของเส้นผ่าศูนย์กลางลำต้นมีขนาด 7 ถึง 11 เมตร จัดได้ว่าเป็นต้นไม้ที่มีลำต้นใหญ่มาก ต้นเบาบับขนาดใหญ่สามารถเก็บน้ำไว้ในลำต้นได้ถึง 120,000 ลิตร ลำต้นมักจะกลวง ด้านบนของต้นมีกิ่งแตกแขนงออกมาคล้าย รากต้นไม้ **ใบเบาบับ** มีใบคล้ายใบนุ่น ประกอบด้วยใบเล็กๆคล้ายนิ้วมือ จำนวน 5-7 ใบ **ดอกเบาบับ** ดอกเดี่ยวสีขาวห้อยลง แต่ยังไม่สมบูรณ์ที่จะเป็นฝัก แต่เมื่อปีที่ 4 ขึ้นไป ดอกก็จะมีคุณสมบัติขึ้น บางดอกเมื่อได้รับการผสมพันธุ์จากแมลงในเวลากลางคืนจะสามารถพัฒนาเป็นผลได้ **ผลเบาบับ** ผลจะมีลักษณะคล้ายผลไม้แต่มีขนาดใหญ่กว่า มีรสชาติเปรี้ยวอมหวานคล้ายเนื้อลูกหิย ในผลหรือฝักจะมีเมล็ดอยู่ประมาณ 80-120 เมล็ด **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** มิถุนายน-ธันวาคม **ประโยชน์** เปลือกต้น ทำเป็นเชือก ทอเสื่อ แห อวน ทอเป็นผ้าหรือทำกระดาษได้ ใบ บำรุงร่างกาย บำรุงผิว มีสารป้องกันอนุมูลอิสระมากกว่าใบมะรุ้ม

ปรง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Cycas circinalis* L.

ชื่อวงศ์ CYCADACEAE

ชื่อสามัญ Cycas tree, Cycas palm

ชื่อพื้นเมือง กา กาเดาะ กุดหลาว บอกะ มะพร้าวเต่าดอย มะพร้าวเต่าหลวง มะพร้าวสีดำ มุ่งมาง

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้น เปลือกสีน้ำตาล มีรอยแผลใบที่ลำต้น มีเหง้าใต้ดิน **ใบปรง** ใบประกอบ รูปยาว แคบ ปลายใบแหลม **ดอกปรง** ดอกเพศผู้และเพศเมียแยกต้นกันอยู่ ดอกเพศผู้ออกเป็นช่อที่ปลายยอด มีสปอร์จำนวนมากเรียงรอบแกนกลาง ดอกเพศเมียออกเป็นกาบระหว่างใบ มีไข่อ่อนติดทั้ง 2 ข้าง ข้างละ 2-4 หน่วย **ผลปรง** ผลทรงกลมหรือรี ขนาดค่อนข้างใหญ่ มีเนื้อสดหุ้มด้านนอก ด้านในแข็งเป็นเนื้อไม้ ลักษณะคล้ายผลแบบเมล็ดเดี่ยวแข็ง **ช่วงเวลาการมีดอกและผล- ประโยชน์**

ประดู่

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Pterocarpus macrocarpus* Kurz

ชื่อวงศ์ FABACEAE (LEGUMINOSAE-PAPILIONOIDEAE)

ชื่อสามัญ Bermese Ebony, Burma Padouk, Nara

ชื่อพื้นเมือง ประดู่ ประดู่ป่า (ภาคกลาง) ประดู่เสน (ราชบุรี สระบุรี) ตะเลอ เตอะลอ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน), ฉะนอง (เชียงใหม่) ตู่ ตู่ป่า กะเลน (ภาคเหนือ), จิตอก (ชาน แม่ฮ่องสอน)

ลักษณะทั่วไป ไม้ผลัดใบขนาดใหญ่ สูงถึง 20 เมตร เปลือกนอกสีน้ำตาลเทา หนา แตกหยาบๆ เป็นร่องลึก เรือนยอดรูปคล้ายทรงกระบอก **ใบประดู่** ใบประกอบแบบขนนก มีใบย่อย 7-13 ใบ ใบย่อยรูปขอบขนานแกมรูปไข่ ผิวใบเกลี้ยง โคนใบกว้าง มนกลม และเรียวไปทางปลายใบ **ดอกประดู่** ดอก ออกเป็นช่อ ตามซอกใบ ใกล้อยอด กลีบรองกลีบดอก 1-1.5 เซนติเมตร **ผลประดู่** ผลเป็นแผ่นกลมแบน มีปีกโดยรอบ มีเมล็ดเดี่ยวอยู่กลางผล ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 6-10 เซนติเมตรเมื่อแก่จะเป็นสีน้ำตาล**ช่วงเวลาการมีดอกและผล** มีนาคม – ตุลาคม **ประโยชน์** ราก แกะไข้ แก้กษัย เปลือกต้น ยาบารุงร่างกาย แก้กโรคบิด ใบ บรรเทาอาการ

ปาล์มขวด

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Roystonea regia* (H.B.K.) Cook

ชื่อวงศ์ ARECACEAE (PALMAE)

ชื่อสามัญ Royal palm, Cuban Royal palm

ชื่อพื้นเมือง ยม (ภาคใต้) หมากยม หมักยม (ภาคอีสาน) มะยม (ภาคเหนือ)

ลักษณะทั่วไป ปาล์มต้นเดี่ยว ลำต้นคอดใกล้โคนและป่องกลาง ลำต้นขนาด 50 เซนติเมตร เมื่อโตเต็มที่สีเทา เห็นข้อปล้องชัดเจน คอสีเขียวเข้มและยาวถึง 1 เมตร **ใบปาล์มขวด** ใบประกอบแบบขนนก เรียงสลับ ใบย่อยรูปขอบขนาน กว้าง 2-5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 90 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลมโคนใบรูปลิ้ม แผ่นใบหนา แตกออก 2 ทิศทางห้อยโค้งลงจึงเห็นเป็นพวงใหญ่ โคนกาบใบสีเขียวห่อลำต้นไว้ ก้านใบย่อยเป็นสันคม **ดอกปาล์มขวด** ดอกสีขาวครีมเป็นมัน ออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนงใต้โคนกาบใบ ดอกแยกเพศอยู่ร่วมต้นช่อดอกยาวประมาณ 1 เมตร **ผลปาล์มขวด** ผลสดแบบมีเนื้อเมล็ดเดียว ติดผลจำนวนมาก ทรงกระบอกค่อนข้างป้อม ปลายแคบแหลมขนาด 0.8-1.3 เซนติเมตร ผลแก่สีน้ำตาลอมม่วง **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** เมษายน-พฤษภาคม **ประโยชน์** ใช้ปลูกประดับตามอาคารสถานที่เพื่อความ

ปาล์มจีน

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Livistona chinensis* (Jacq.) R. Br. ex Mart

ชื่อวงศ์ ARECACEAE (PALMAE)

ชื่อสามัญ Chinese fan Palm

ชื่อพื้นเมือง ปาล์มเซียงไฮ้

ลักษณะทั่วไป เป็นปาล์มต้นเดี่ยว ไม่มีหน่อและไม่มีกอ ลำต้นสูงประมาณ 30 ฟุต และโตประมาณ 8 - 10 นิ้ว ตามลำต้นจะเป็นข้อปล้อง **ใบปาล์มจีน** เป็นรูปใบพัด แผ่กว้างประมาณ 4-6 ฟุต ใบมีสีเขียวเข้ม แต่ละใบจะ แยกออกเป็นแฉกๆ อีกประมาณครึ่งใบ ตรงปลายแหลมแฉกจะแหลมและมีเส้นใยเล็กๆเป็นฝอย **ดอกปาล์มจีน** ดอกช่อ อยู่ระหว่างกาบใบทางยาว มีสีเหลืองอ่อนผล :ปาล์มชนิดนี้จะออกดอกออกผลผลตกออกเป็นพวงใหม่ๆ **ผลปาล์มจีน** ผลคล้ายกับเมล็ดบัว เป็นลูกกลมๆ เมื่อผลแก่จะกลายเป็นสีดำล้าๆ หรือสีเขียวคล้ำเมล็ด มีรูปร่างลักษณะรี**ช่วงเวลาการมีดอกและผล** ตลอดปี **การใช้ประโยชน์** ให้ความสวยงาม ปลูกตามอาคารสถานที่ปลูกไว้ในสวน หรือตามริมถนนจะสวยงามมาก

ปาล์มน้ำมัน

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Elaeis guineensis* Jacq

ชื่อวงศ์ ARECACEAE (PALMAE)

ชื่อสามัญ Oil palm

ชื่อพื้นเมือง -

ลักษณะทั่วไป มีลักษณะเป็นต้นเดี่ยวตั้งตรงรูปร่างทรงกระบอก ตรงปลายยอด ซึ่งใน 2-3 ปีแรกจะช่วยในการเจริญเติบโตทางด้านกว้างหลังจากนั้นแล้วจึงจะมีการเจริญทางด้านความสูงเรื่อยไปประมาณ 25-50 เซนติเมตร ต่อปี ต้นที่ขึ้นอยู่ในสภาพป่าอาจจะสูงถึง 20-30 เมตร **ใบปาล์มน้ำมัน** ใบประกอบรูปขนนก (pinnate) แต่ละใบแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือส่วนแกนกลางที่มีใบย่อยอยู่ 2 ข้าง และส่วนก้านทางใบ ซึ่งมีขนาดสั้นกว่าส่วนแรกและมีหนามสั้น ๆ อยู่ 2 ข้างแต่ละทางมีใบย่อย 100 - 160 คู่ **ดอกปาล์มน้ำมัน** จุดกำเนิดช่อดอกคือบริเวณมุมใบของต้นที่มีอายุ 2 ปีขึ้นไป โดยที่ตาจะพัฒนาเป็นช่อดอกเมื่อเป็นใบแหลมได้ 9-10 เดือน **ผลปาล์มน้ำมัน** ผลปาล์มเป็นแบบ drupe ประกอบด้วยเปลือกชั้นนอก (exocarp) เปลือกชั้นกลางหรือกาบ (mesocarp) ซึ่งเป็นส่วนที่มีน้ำมันอยู่ทั้งสองส่วน เรียกรวมกันว่า preicarp และมีชั้นในสุดเป็นกะลา (endocarp) **ช่วงเวลาการมีดอกและผล - การใช้ประโยชน์** ผลเป็นน้ำมันดิบ แปรรูปเป็นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ ใช้เป็นน้ำมันปรุงอาหาร เนยขาว เนยเทียม

ปาล์มพัด

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Pritchardia pacifica* Secm. & Wendl

ชื่อวงศ์ ARECACEAE (PALMAE)

ชื่อสามัญ Fiji fan palm

ชื่อพื้นเมือง ปาล์มมงกุฏ

ลักษณะทั่วไป เป็นปาล์มที่มีลำต้นเดี่ยว สูงประมาณ 30 ฟุต ลำต้นจะตั้งตรง เกลี้ยงเรียบ **ใบปาล์มพัด** ใบเดี่ยวรูปพัด เรียงสลับ กว้างประมาณ 1 เมตร แผ่นใบหนาสีเขียวอ่อน ขอบใบจักเว้าตื้นตามรอยจีบ ก้านใบสีเขียวยาว 1 เมตร ไม่มีหนามแต่โคนก้านใบมีเส้นใยสีน้ำตาลคลุม **ดอกปาล์มพัด** สีเหลืองปนน้ำตาล ออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนงระหว่างก้านใบ ดอกแยกเพศอยู่ร่วมต้น ช่อดอกยาวประมาณ 0.9 เมตร **ผลปาล์มพัด** ผลสดแบบมีเนื้อเมล็ดเดี่ยว ทรงกลม ขนาดประมาณ 1.2 เซนติเมตร ผลแก่สีดำ **ช่วงเวลาการเจริญเติบโตและผล - ประโยชน์** ใช้ใ้เงาะเงาะรังผึ้งเข้าไว้

ปาล์มสิบสองปันนา

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Phoenix loureiri* Kunth

ชื่อวงศ์ ARECACEAE (PALMAE)

ชื่อสามัญ dwarf date palm

ชื่อพื้นเมือง -

ลักษณะทั่วไป ต้นเดี่ยว ไม่มีหน่อ ลูกผสม ตอนยอดมีกาบ เป็นปาล์มที่ชอบแดดตลอดวัน **ใบปาล์มสิบสองปันนา** ติดกลุ่มลำต้น ใบรูปขนนก ทางใบโค้งลง ตอนโคนใบเป็นหนามแหลม สีเขียวอ่อนใบสีเขียวแก่ เป็นมัน ใต้ใบสีเขียวอ่อนปนเทาคล้ายมีผงแป้งคลุมอยู่ **ดอกปาล์มสิบสองปันนา** ดอกช่อ ช่อดอกต้นเพศเมียออกกระหว่างโคนทางใบ ช่อดอกยาวประมาณ 1 เมตร ปลายช่อแตกแขนงคล้ายไม้กวาด ส่วนดอกต้นเพศผู้มีช่อดอกสั้น ดอกเล็กๆ สีเหลืองอ่อน ต่อไปก็ร่วงหล่นไปหมด **ผลปาล์มสิบสองปันนา** กลมรีเล็กๆ ขนาดเมล็ดถั่วแดง ผลอ่อนสีเขียว ผลแก่สุกสีม่วงดำ เมล็ดกลมรี มีร่องตรงกลาง เมล็ดคล้ายเมล็ด

ปาล์มหางกระรอก

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Woodyetia bifurcate* A.K. Irvine

ชื่อวงศ์ ARECACEAE (PALMAE)

ชื่อสามัญ Foxtail Palm, Foxtail Palm

ชื่อพื้นเมือง ปาล์มหางจิ้งจอก ปาล์มหางกระรอก ปาล์มฟ็อกเทล

ลักษณะทั่วไป ปาล์มต้นเดี่ยว ลำต้นป่องกลางเล็กน้อยขนาด 20-25 เซนติเมตร คอสีเขียว
ใบปาล์มหางกระรอก ใบประกอบแบบขนนก เรียงสลับ ทางใบยาว 2-2.50 เมตร ใบย่อยรูปขอบขนาน ออกเป็น กระจุก แผ่ออกทุกทิศทางเป็นพวงคล้ายหางหมาป่า กว้าง 2-5 เซนติเมตร ยาว 45-75 เซนติเมตร ปลายใบ เรียวแหลม โคนใบรูปปลีมน แผ่นใบสีเขียว **ดอกปาล์มหางกระรอก** ดอกสีขาว ออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนงใต้โคนกาบใบ ช่อดอกยาวประมาณ 50 เซนติเมตร **ผลปาล์มหางกระรอก** ผลสดแบบมีเนื้อเมล็ดเดียว ติดผลจำนวนมาก ทรงกลมรี ขนาด 5-6 เซนติเมตร ผลสุกสีส้มแดง **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** - **ประโยชน์** ปลูกเป็นไม้ประดับตามอาคาร สถานที่ต่างๆ เพื่อเพิ่มความสวยงามหรือปลูกไว้เพื่อความร่มเงา

ปาโลแซนโตน

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Triplaris cumingiana* Fisch. & Mey.ex C.A.Mey

ชื่อวงศ์ POLYGONACEAE

ชื่อสามัญ Long John Ant tree

ชื่อพื้นเมือง -

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง 10-20 เมตร ขนาดทรงพุ่ม 5-7 เมตร ไม่ผลัดใบ ทรงพุ่มทรงกระบอก เปลือกต้นสีน้ำตาลอ่อน หลุดลอกเป็นแผ่น หรือสะเก็ดขนาดใหญ่ โดยมีวนเข้าทางด้านใน **ใบปาโลแซนโตน** ใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปรีแกมรูปขอบขนาน กว้าง 5-10 เซนติเมตร ยาว 15-25 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบ ขอบใบเป็นคลื่นเล็กน้อย แผ่นใบหนาและเหนียว ย่นเป็นลอน สีเขียวเข้มเป็นมัน ก้านใบยาว 2-3 เซนติเมตร ใบอ่อนมีกาบสีชมพูอมเขียวห่อหุ้ม **ดอกปาโลแซนโตน** ดอกแยกเพศแยกต้น ดอกเพศผู้สีขาวขนาดเล็ก ดอกเพศเมียสีแดงสด ทั้งสองเพศ ออกเป็นช่อแบบช่อกระจุก หรือช่อแบบรวมที่ซอกใบใกล้ปลายกิ่งและปลายกิ่งช่อดอกตั้งยาว 12-30 เซนติเมตร กลีบรวม 5 กลีบ แบ่งเป็นสองชั้น ชั้นแรกเชื่อมติดกัน ปลายแยกเป็น 2 แฉก ติดอยู่ที่แกนกลางช่อดอก อีกชั้นมี 3 กลีบ รูปขอบขนาน ปลายมน ยาวคล้ายปีก เกสรเพศผู้ 6 อัน เส้นผ่านศูนย์กลางดอก 1.5-2.5 เซนติเมตร **ผลปาโลแซนโตน** ผลแห้ง ทรงคล้ายแอปเปิลขนาดเล็ก เส้นผ่านศูนย์กลาง 0.5-0.8 เซนติเมตร กลีบรวมติดอยู่ทำหน้าที่เป็นปีก เมื่อสุกสีน้ำตาลอ่อน เมล็ดรูปรี สีน้ำตาลเข้ม 1 เมล็ดต่อผล

ปีบ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Millingtonia hortensis* Linn.f.

ชื่อวงศ์ BIGNONIACEAE

ชื่อสามัญ Cork tree, Indian cork

ชื่อพื้นเมือง กาชะลอง กาดชะลอง

ลักษณะทั่วไป เมียนต้นขนาดเล็กลงขนาดกลาง ผลัดใบ ลำต้นตรง สูงได้ถึง 25 เมตร เปลือกต้นหนาสีน้ำตาลอ่อนปนเทา แตกเป็นร่องลึก **ใบปีบ** ใบประกอบแบบขน 2-3 ชั้น ออกเรียงตรงข้าม มีใบย่อย 4-6 คู่ ใบรูปใบหอกแกมรูปไข่ ปลายใบแหลม โคนใบมน ขอบหยักเป็นซี่หยาบ กว้าง 1.5-2.5 เซนติเมตร ยาว 3-5 เซนติเมตร ก้านใบยาว 3.5-6 เซนติเมตร แกนกลางใบประกอบยาว 13-19 เซนติเมตร แผ่นใบเรียบทั้งสองด้าน เนื้อใบบางคล้ายกระดาษ มองเห็นเส้นใบชัดที่ด้านท้องใบ **ดอกปีบ** ดอกเป็นช่อกระจุกแยกแขนง มีความยาวประมาณ 10-25 เซนติเมตร ดอกย่อยจะประกอบไปด้วยกลีบเลี้ยงสีเขียว ดอกมีกลิ่น เชื่อมกันเป็นหลอดปากแตร แยกออกเป็น 5 แฉก 3 แฉกรูปขอบขนาน 2 แฉกล่างค่อนข้างแหลม มีเกสรตัวผู้จำนวน 4 ก้าน สองคู่จะยาวไม่เท่ากัน และมีเกสรตัวเมียจำนวน 1 ก้าน อยู่เหนือวงกลีบ **ผลปีบ** ผลเป็นฝักแบน ยาวแคบ รูปขอบขนาน ปลายฝักแหลม ฝักอ่อนสีเขียว มีเนื้อ พองแห้งแข็ง แตกออกได้เป็น 2 ซีก เมล็ดแบนจำนวนมาก รูปหยดน้ำ มีปีกสีขาว **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** กันยายน-กุมภาพันธ์ **ประโยชน์** รากบำรุงปอด แก้หอบ เปลือกแก้ไอ ขับเสมหะ

แปรงล้างขวด

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Callistemon lanceolatus* DC

ชื่อวงศ์ MYRTACEAE

ชื่อสามัญ Bottle brush tree

ชื่อพื้นเมือง หลิวดอก

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง 10-18 เมตร ขนาดทรงพุ่ม 4-5 เมตร ไม้ผลัดใบ ทรงพุ่มรูปไข่แคบสูง กิ่งก้านลู่และห้อยย้อย กิ่งอ่อนมีขน เปลือกต้นสีน้ำตาล แตกเป็นร่องลึกตามแนวยาว

ใบแปรงล้างขวด ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ รูปแถบหรือรูปใบหอกเรียว กว้างประมาณ 0.5 เซนติเมตร ยาว 4-7 เซนติเมตร ปลายและโคนใบแหลม ขอบใบเรียบ แผ่นใบหนา และแข็ง สีเขียวสด ผิวใบด้านล่างสีอ่อนกว่า มีขนละเอียดสีเทา ก้านใบอ่อน สีน้ำตาลอมแดง ยาว 0.2-0.3 เซนติเมตร

ดอกแปรงล้างขวด ดอก สีขาวอมเขียว ออกเป็นช่อแบบช่อทางกระรอกรอบกิ่งที่ กลางช่อใบและช่อใบใกล้ปลายกิ่ง ช่อดอก ห้อยยาว 5-15 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลาง 1.5-2 เซนติเมตร กลีบเลี้ยง 5 กลีบ สีเขียวอ่อนเชื่อมติดกับฐานรองดอก กลีบดอก 5 กลีบ รูปช้อน เกสรเพศผู้จำนวนมาก สีแดง

ผลแปรงล้างขวด ผล ผลแห้ง ทรงกระบอกสั้น กว้าง 0.4 เซนติเมตร ยาว 0.3 เซนติเมตร เมล็ด ทรงกลม สีน้ำตาล 1 เมล็ดต่อผล

ช่วงเวลาการมีดอกและผล ตลอดปี **ประโยชน์** 6 ต้นทรงพุ่มสวย ดอกมีสีสัน ปลูกประดับสวน ให้ร่มเงา

ไผ่

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Bambusa* sp.

ชื่อวงศ์ POACEAE (GRAMINEAE)

ชื่อสามัญ Bamboo

ชื่อพื้นเมือง -

ลักษณะทั่วไป ไผ่แตกกอ เป็นพืชมีเนื้อไม้แข็งความสูงแล้วแต่ชนิด มีเหง้าอยู่ใต้ดิน ลำต้นตรง มีข้อ ปล้องชัดเจน ปล้องภายในกลวง ขนาดกว้างยาวแล้วแต่ชนิด **ใบไผ่** ใบเดี่ยวออกสลับ รูปใบหอก ปลายเรียวแหลม โคนมน ขอบใบสาขาคาย **ดอกไผ่** ดอกเป็นช่อ บริเวณปลายยอดของกิ่งที่แตกบริเวณปลายยอด ดอกออกเป็นช่อ มีดอกย่อยแตกออกบริเวณแต่ละข้อของปลายช่อ **ผลไผ่** ผลมีลักษณะรี ขั้วผลใหญ่ ปลายผลเรียวเล็ก เปลือกผลสีเหลืองอมน้ำตาล ภายในมี 1 เมล็ด **ช่วงเวลากการมีดอกและผล** - **ประโยชน์** ราก ละลายเสมหะ แก้อาการท้องเสีย ท้องร่วง ใบ ขับลม ลดไข้ ขับปัสสาวะ หน่อ ละลายเสมหะอาการท้องเสีย

ฝรั่ง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Psidium guajava* L.

ชื่อวงศ์ MYRTACEAE

ชื่อสามัญ Guava

ชื่อพื้นเมือง ยามู จุ่มโป้ ชมพู (ใต้) มะก้วย (เชียงใหม่) สีดา (นครปฐม) มะมัน (เหนือ)

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดเล็กถึงกลาง สูง 3-8 เมตร เปลือกต้นเป็นสีน้ำตาลอ่อน ถ้าต้นแก่จัดจะเป็นดวงๆ สีเนื้อเป็นมันล่อนหลุดออกง่ายกิ่งอ่อนเป็นสีเหลี่ยม **ใบฝรั่ง** ใบเดี่ยวออกตรงข้าม หรือออกสลับกัน มีขนเล็กน้อย ใบรูปวงรีขอบขนาน กว้าง 4-6 เซนติเมตร ยาว 7-12 เซนติเมตร โคนใบและปลายใบค่อนข้างมน ใบสีเทาขาว **ดอกฝรั่ง** ดอกออกเป็นกระจุก 2-4 ดอกหรือบางครั้งเป็นดอกเดี่ยว กลีบรองดอกจะคงติด อยู่จนเป็นผลกลีบดอกสีขาวร่วงง่าย เกสรตัวผู้มีจำนวนมาก **ผลฝรั่ง** ผลรูปทรงกลม รูปไข่ หรือรูปรี ผิว เกลี้ยง สีเขียว เนื้อในขาว รสหวาน กรอบ ผลสุกสีเหลือง-เขียว มีเมล็ดเล็กๆ แข็งอยู่ภายใน **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** มีนาคม-มิถุนายน **ประโยชน์** ราก แก่น้ำเหลืองเสีย แก่เลือดกำเดาไหล เปลือก ช่วยสมานแผล แก่ท้องร่วง ใบ แก่ท้องร่วง ท้องเดิน ผล เสริมภูมิคุ้มกัน บำรุงเหงือก และฟัน ป้องกัน

ฝาง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Caesalpinia sappan* L.

ชื่อวงศ์ FABACEAE

ชื่อสามัญ Sappan, Sappan tree

ชื่อพื้นเมือง ขวาง ฝางแดง (แพร่) ฝางส้ม (กาญจนบุรี) ฝางเสน (ภาคกลาง)

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้นขนาดกลาง ไม้พุ่มหรือไม้พุ่มกึ่งไม้เถา ผลัดใบ สูง 5-13 เมตร ลำต้นและกิ่งมีหนามแข็งและโค้งสั้นๆ ทั่วไป **ใบฝาง** ใบประกอบแบบขนนกสองชั้น เรียงสลับ แกนช่อใบยาว 20-40 เซนติเมตร มีช่อใบย่อย 8-15 คู่ แต่ละช่อใบ มีใบย่อย 5-18 คู่ เรียงตรงข้าม ใบย่อยรูปขอบขนาน กว้าง 5-10 มิลลิเมตร ยาว 8-20 มิลลิเมตร ปลายใบกลมถึงเว้าตื้น โคนตัดและเบี้ยว ขอบเรียบ ก้านใบสั้นมาก หรือไม่มีก้าน หูใบยาว 3-4 มิลลิเมตร ร่วงง่าย **ดอกฝาง** ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ออกที่ปลายกิ่งและซอกใบใกล้ปลายกิ่ง ออกรวมกันเป็นช่อ ช่อยาวได้ถึง 40 เซนติเมตร กลีบเลี้ยง 5 กลีบ เกสรตัวผู้ 10 กลีบ ขอบมีขนครุย ขอบกลีบเกยซ้อนทับกัน กลีบเลี้ยงกลีบล่างสุด ขนาดใหญ่สุด และเว้ามากกว่ากลีบอื่น กลีบดอก 5 กลีบ สีเหลือง รูปไข่กลับ **ผลฝาง** ผลเป็นฝักรูปขอบขนาน แกมรูปไข่กลับ แบนข้างเป็นจะงอยแหลม มีสีน้ำตาลเข้ม กว้าง 3-4 เซนติเมตร ยาว 5-8.5 เซนติเมตร เมล็ด 2-4 อัน รูปรี **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** ฤดูหนาว-สิงหาคม **ประโยชน์** ราก ให้สีเหลือง ใ้ทำสีย้อมผ้า และไหม ใ้เจ้ใบสีผสม

พญาสัตบรรณ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Alstonia scholaris* (L.) R. Br.

ชื่อวงศ์ APOCYNACEAE

ชื่อสามัญ Devil tree, White cheesewood, Devil bark, , Black board tree

ชื่อพื้นเมือง สัตบรรณ สัตตบรรณ จะบัน ตีนเป็ด ตีนเป็ดขาว ตีนเป็ดไทย ต้นตีนเป็ด

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้นสูงขนาดใหญ่ ลำต้นตรง แตกกิ่งก้านสาขาเป็นชั้นๆ (เหมือนฉัตร) มีความสูงประมาณ 12-20 เมตร เปลือกต้นหนาเปราะ ผิวต้นมีสะเก็ดเล็กๆ สีขาวปนน้ำตาล เมื่อกรีดจะมียางสีขาว **ใบพญาสัตบรรณ** ออกเป็นกลุ่มที่บริเวณปลายกิ่ง โดยหนึ่งซ่อจะมีใบประมาณ 5-7 ใบ มีสีเขียวเข้ม ใบยาวรี ปลายใบมนโคนแหลม ขนาดของใบยาวประมาณ 10-12 เซนติเมตร ก้านใบสั้น เมื่อเด็ดดอกจะมีน้ำยางสีขาว **ดอกพญาสัตบรรณ** ออกดอกเป็นช่อคล้ายดอกเข็ม ออกดอกที่ปลายกิ่งหรือส่วนยอดของลำต้นหนึ่งซ่อจะมีกลุ่มดอกประมาณ 7 กลุ่ม ดอกมีสีขาวอมเหลืองหรือเขียว มีกลิ่นหอมอ่อนๆ **ผลพญาสัตบรรณ** ผลออกเป็นฝัก ลักษณะฝักยาว เป็นฝักคู่หรือฝักเดี่ยว ลักษณะเป็นเส้น ๆ กลมรียาว มีความยาวประมาณ 20-30 เซนติเมตร เมื่อแก่จะแตกเป็น 2 ซีก มีขุยสีขาวสามารถปลิวไปตามลมได้ ส่วนในฝักจะมีเมล็ดเล็กๆ จำนวนมากลักษณะเป็นรูปขนานแบนๆ **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** ตุลาคม-ธันวาคม **การใช้ประโยชน์** เปลือกต้น ใช้รักษาโรคบิด แก้หวัด หลอดลมอักเสบ

พฤษภ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Albizia lebbbeck* (Linn.) Benth.

ชื่อวงศ์ FABACEAE (LEGUMINOSAE-MIMOSOIDEAE)

ชื่อสามัญ Siris, Kokko, Indian Walnut

ชื่อพื้นเมือง ชูร้ง พฤษภ (ภาคกลาง) กะซึก (พิจิตร) กาแซ กาไฟ แกะระ (สุราษฎร์ธานี) ก้านฮ้าง (ชัยภูมิ) กรีด (กระบี่) คะโก (ภาคกลาง) จเร (เขมร-ปราจีนบุรี) จ้าขาม (ภาคเหนือ)

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงใหญ่ สูง 20-30 เมตร ผลัดใบ เปลือกนอกขรุขระ สีเทาแกแตกเป็นร่องยาว เปลือกในสีแดงเลือดนก **ใบพฤษภ** ใบประกอบแบบขนนก แกนข้อใบยาวถึง 15 เซนติเมตร บริเวณโคนมีต่อมรูปรี ขนาด 3 มิลลิเมตร ออกตรงข้ามกัน ใบรูปขอบขนานแกมสี่เหลี่ยมขนมเปี้ยกปุน กว้าง 1-2.5 เซนติเมตร ยาว 1.5-4 เซนติเมตร **ดอกพฤษภ** ดอกสีขาวอ่อนปนเหลืองออกเป็นช่อตามซอกใบใกล้ปลายยอด ดอกรวมกันเป็นกลุ่ม ขนาด 4 เซนติเมตร ก้านชูยาว 10 เซนติเมตร กลีบดอกเชื่อมกันเป็นหลอด ปลายแยกเป็น 5 แฉก เกสรผู้จำนวนมากยาว 2-4 เซนติเมตร **ผลพฤษภ** ผลเป็นฝักแบน รูปขอบขนานปลายและโคนสอบ กว้าง 2 เซนติเมตร ยาว 12 เซนติเมตร เมื่อแก่จะแตกด้านข้าง **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** มีนาคม - กันยายน **ประโยชน์** ใบ ใช้ดับพิษร้อน ทำให้เย็น เมล็ด

พะยอม

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Shorea roxburghii* G.Don

ชื่อวงศ์ DIPTEROCARPACEAE

ชื่อสามัญ Shorea, White meranti

ชื่อพื้นเมือง กะยอม (เชียงใหม่) แคน (เลย) สุกรม (ภาคกลาง) ปราจีนบุรี) ยางหยวก (น่าน)

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง 15-30 เมตร ผลัดใบระยะสั้น ลำต้นเปลาตรง เรือนยอดเป็นพุ่มกลมหรือรูปไข่ เปลือกนอกหนาสีน้ำตาลหรือเทา แตกเป็นร่องตามยาวของลำต้น และเป็นสะเก็ดหนา กิ่งอ่อนเกลี้ยง **ใบพะยอม** ใบเดี่ยวเรียงสลับ กว้าง 3-7.5 เซนติเมตร ยาว 8-15 เซนติเมตร หูใบรูปใบหอกขนาดเล็ก ใบรูปขอบขนาน โคนมน ปลายมนหรือหยักเป็นติ่งสั้นๆ เนื้อใบค่อนข้างหนา เป็นมัน แผ่นใบเกลี้ยงหรือมีเกล็ดด้านล่าง ขอบใบมักเป็นคลื่น ใบอ่อนสีเขียวอ่อนสดใส ใบแก่สีเหลืองก่อนหลุดร่วง ก้านใบยาว 1-2.5 เซนติเมตร มีขนสั้นๆ สีน้ำตาล เส้นใบข้างโค้ง 14-18 คู่ **ดอกพะยอม** ดอกช่อออกตามปลายกิ่งหรือเหนือรอยแผลใบ ยาว 7-10 เซนติเมตร ขนาดดอก 1.5-3.5 เซนติเมตร กลีบดอกสีขาวหรือขาวแกมเหลืองอ่อน มี 5 กลีบ กลิ่นหอมจัด กลีบดอกบิดเป็นเกลียว เชื่อมกันที่ฐาน เวลาร่วงหลุดทั้งชั้น **ผลพะยอม** ผลรูปกระสวย อยู่ใต้กระพุ้งโคนปีก มีปีกยาว 3 ปีก ปลายมนกลม เมื่อแห้งจะเป็นสีน้ำตาลแก่ เส้นตามยาวปีกชัดเจน ปีกสั้นมี 2 ปีก กว้าง 0.3-0.4 เซนติเมตร ยาว 3-4 เซนติเมตร มีเส้นปีก ปีกละประมาณ 10 เส้น โคนปีกหนา ส่วนกลางผลขนาด 1.2-1.4 เซนติเมตร ปลายยาวและแหลม ผลแก่สีน้ำตาลแดง เมล็ดเกลี้ยง ปลายมีติ่งแหลม เวลาแก่หลุดร่วงแล้วหมุนด้วยปีกไปไกล **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** ธันวาคม-

พิกุล

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Mimusops elengi* Linn.

ชื่อวงศ์ SAPOTACEAE

ชื่อสามัญ Bullet Wood, Tanjong Tree

ชื่อพื้นเมือง กุน (ภาคใต้) แก้ว (ภาคเหนือ) ชางตง (ลำปาง) พิกุลเขา พิกุลเถื่อน (นครศรีธรรมราช)

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง 10-25 เมตร ไม่ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มทรงกลมรูปเจดีย์หรือกลมทึบ ใบดกออกหนาแน่น เปลือกต้นสีน้ำตาลอมเทา แตกเป็นร่องตามแนวยาว ทั้งต้นมีน้ำยางสีขาว กิ่งอ่อนและตามีขนสีน้ำตาลปกคลุม **ใบพิกุล** ใบเดี่ยว เรียงสลับกันห่างๆ ใบรูปไข่รูปรีหรือรูปขอบขนาน ใบกว้าง 2-6.5 เซนติเมตร ยาว 5-15 เซนติเมตร ก้านใบยาว 4-6 เซนติเมตร โคนใบมน ปลายใบแหลม เป็นติ่งสั้นๆ ขอบใบเรียบและเป็นคลื่นเล็กน้อย แผ่นใบค่อนข้างหนาและเหนียว สีเขียวสด เรียบเป็นมัน หูใบรูปรียาวแคบ ยาว 3-5 มิลลิเมตรร่วงง่าย **ดอกพิกุล** ดอกออกดอกเดี่ยว ที่ปลายกิ่งและซอกใบ แต่อยู่รวมกันเป็นกระจุก มี 24 กลีบ เรียงซ้อนกันเป็น 2 ชั้น ชั้นใน 16 กลีบ ชั้นนอก 8 กลีบ สีขาวมีกลิ่นหอม แล้วเปลี่ยนเป็นสีเหลืองอมน้ำตาลเมื่อโรย **ผลพิกุล** ผลสดแบบผลมีเนื้อรูปไข่ ปลายแหลมสีเขียว กว้างราว 1.5 เซนติเมตร ยาว 2.5-3 เซนติเมตร ที่ขั้วผลมีกลีบเลี้ยงติดคงทน ผลอ่อนสีเขียว มีขนสั้นนุ่ม ผลสุกสีเหลืองถึงสีส้ม มีรสหวานเล็กน้อย รับประทานได้ มีเมล็ดเดี่ยว เมล็ดแบนรี เปลือกแข็ง สีน้ำตาลเข้มหรือดำเป็นมัน **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** ตลอดปี **ประโยชน์**

พุดกังหัน

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Gardenia jasminoides*

ชื่อวงศ์ RUBIACEAE

ชื่อสามัญ Gardenia Crape Jasmine

ชื่อพื้นเมือง พุดจักร

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก ลักษณะเป็นพุ่มเตี้ย ลำต้นมีความสูงประมาณ 1-3 เมตร ผิวลำต้นมีสีเทาแตกกิ่งก้านออกใบรอบต้น **ใบพุดกังหัน** ใบเดี่ยว แตกออกเป็นคู่ตรงกันข้ามออกตามข้อของกิ่ง ลักษณะของใบเป็นรูปมนรี ปลายใบแหลม ผิวใบเรียบสีเขียว ขนาดใบกว้างประมาณ 3-5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 8-12 เซนติเมตร **ดอกพุดกังหัน** ดอกเดี่ยว ออกตามปลายยอดหรือปลายกิ่ง ช่อหนึ่งมีดอกประมาณ 5-6 ดอก ซึ่งแล้วแต่ชนิดพันธุ์ ดอกมีกลิ่นหอมสีขาว กลีบดอกซ้อนเป็นชั้น ๆ หรือเรียงเป็นชั้นเดียวแล้วแต่ชนิดพันธุ์ ดอกบานมีความโตประมาณ 2-5 เซนติเมตร **ผลพุดกังหัน** ผลเป็นฝักรูปกระบอกแหลมโค้ง ภายในมีเมล็ดประมาณ 3-5 เมล็ด **ช่วงเวลาการมีดอกและผล - ประโยชน์** ไร่กระดังง์ พืชสมุนไพร

พุทรา

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Ziziphus jujuba* Mill.

ชื่อวงศ์ RHAMNACEAE

ชื่อสามัญ Indian Jujube

ชื่อพื้นเมือง มะควัดดอย (เชียงใหม่) มะตัน นาวงต้มตัน มะท้อง มะตอง มะตันตัน (ภาคเหนือ-พายัพ)

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้นขนาดกลาง มีความสูงประมาณ 30 ฟุต **ใบพุทรา** ใบจะมีลักษณะกลมโต ประมาณ 1 นิ้วฟุต ตามลำต้น และตามกิ่งก้านนั้น จะเป็นหนาม **ดอกพุทรา** ดอก จะออกเป็นช่อเล็กๆ เป็นสีเหลือง และมีกลิ่นเหม็นมาก **ผลพุทรา** ผลจะมีลักษณะกลมโตเท่าผลมะไฟ บางชนิดจะมีผลกลมตรงปลายผลนั้นจะแหลม คล้ายผลละมุดไทย และบางชนิดก็มีรสหวานมาก บางชนิดก็มีรสเปรี้ยว และฝาดต่างๆ กัน เมล็ดเดี่ยว **ช่วงเวลาการมีดอกและผล - ประโยชน์** เปลือก รักษาอาการท้องร่วง และอาเจียน ผลดิบ แก้ไข้ ผลสุก ขับเสมหะ แก้ไอ เป็นยาระบาย

เพกา

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Oroxylum indicum* (L.) Benth. ex Kurz

ชื่อวงศ์ BIGNONIACEAE

ชื่อสามัญ Broken Bones Tree

ชื่อพื้นเมือง มะลิดไม้ มะลื่นไม้ ลิดไม้ (เหนือ) ลิ่นฟ้า (เลย) เบโก (มาเล-นราธิวาส)

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้น กิ่งผลัดใบหรือไม่ผลัดใบ สูง 5-12 เมตร เรือนยอดเล็ก กิ่งเปราะหักง่าย เปลือกต้น สีน้ำตาลครีมอ่อน หรือเทาอ่อน แตกเป็นสะเก็ดสีเหลี่ยม **ใบเพกา** ใบประกอบแบบขนนกสามชั้น ขนาดใหญ่ เรียงตรงข้ามรวมกันอยู่บริเวณปลายกิ่ง ใบย่อยรูปไข่หรือรูปไข่แกมวงรี กว้าง 4-8 เซนติเมตร ยาว 6-12 เซนติเมตร **ดอกเพกา** ดอกช่อ ออกที่ปลายยอดก้านช่อดอกยาว ดอกย่อยขนาดใหญ่กลีบดอกสีนวลแกมเขียว โคนกลีบเป็นหลอดสีม่วงแดง หนาย่น บานกลางคืน **ผลเพกา** ผลเป็นฝัก รูปดาบ เมื่อแก่จะแตกภายในเมล็ดแบน สีขาว มีปีกบางโปร่งแสง **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** มิถุนายน – สิงหาคม **ประโยชน์** ราก แก้อท้องร่วง แก้กิด แก้อัสนิบาด เปลือกต้น ขับน้ำเหลืองเสีย ขับเลือดดับพิษโลหิต บำรุงโลหิต ฝักอ่อนช่วยในการขับพยาธิ บำรุงธาตุ เมล็ด เป็นยาระบาย แก้อาเจียน ขับเสมหะ

โพธิ์

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Ficus religiosa* L.

ชื่อวงศ์ MORACEAE

ชื่อสามัญ Sacred Fig Tree, Pipal Tree, Bohhi Tree, Bo Tree, Peepul

ชื่อพื้นเมือง โพ โพศรีมหาโพ (ภาคกลาง) สลี (ภาคเหนือ) ย่อง (ฉาน-แม่ฮ่องสอน)

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้น กิ่งผลัดใบหรือไม่ผลัดใบ สูง 5-12 เมตร เรือนยอดเล็ก กิ่งเปราะหักง่าย เปลือกต้น สีน้ำตาลครีมอ่อน หรือเทาอ่อน แตกเป็นสะเก็ดสีเหลี่ยม **ใบโพธิ์** ใบประกอบแบบขนนกสามชั้น ขนาดใหญ่ เรียงตรงข้ามรวมกันอยู่บริเวณปลายกิ่ง ใบย่อยรูปไข่หรือรูปไข่แกมวงรี กว้าง 4-8 เซนติเมตร ยาว 6-12 เซนติเมตร **ดอกโพธิ์** ดอกช่อ ออกที่ปลายยอดก้านช่อดอกยาว ดอกย่อยขนาดใหญ่กลีบดอกสีนวลแกมเขียว โคนกลีบเป็นหลอดสีม่วงแดง หนาย่น บานกลางคืน **ผลโพธิ์** ผลเป็นฝัก รูปดาบ เมื่อแก่จะแตก ภายในเมล็ดแบน สีขาว มีปีกบางโปร่งแสง **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** มิถุนายน – สิงหาคม **ประโยชน์** ราก แก้ท้องร่วง แก้บิด แก้ไข้สันนิบาต เปลือกต้น ขับน้ำเหลืองเสีย ขับเลือดดับพิษโลหิต บำรุงโลหิต ฝักอ่อน ช่วยในการขับผายลม บำรุงธาตุ เมล็ด เป็นยาระบาย แก้ไอ ขับเสมหะ

มะกรูด

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Citrus hystrix* DC.

ชื่อวงศ์ RUTACEAE

ชื่อสามัญ Leech lime, Mauritius papeda

ชื่อพื้นเมือง มะขุน มะขูด (ภาคเหนือ) ส้มกรูด ส้มมั่วผี (ภาคใต้)

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้น ขนาดเล็ก ลำต้นเป็นเนื้อแข็งผิวเปลือกลำต้นเรียบลำต้นและกิ่งก้านมีหนามแหลม **ใบมะกรูด** ใบประกอบ ออกเป็นใบเดี่ยว มีก้านใบแผ่ออกเป็นครีบก่ายแผ่ใบ ใบมีลักษณะหนา เรียบ มีผิวมัน สีเขียว และเขียวเข้มตามอายุของใบ ใบมีคอดกึ่งกลางใบทำให้ใบแบ่งออกเป็น 2 ตอน หรือ คล้ายใบไม้ 2 ใบ ต่อกัน ขนาดใบกว้างประมาณ 2.5-5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 5-12 เซนติเมตร ใบมีกลิ่นหอมมากเพราะมีต่อมน้ำมันอยู่ **ดอกมะกรูด** ดอกสมบูรณ์เพศ ดอกออกเป็นช่อ มีสีขาว แทงออกบริเวณส่วนยอดหรือตามซอกใบ แต่ละช่อมีดอกประมาณ 1-5 ดอก กลีบดอกมีสีขาวครีม 5 กลีบ มีขนปกคลุม ภายในดอกมีเกสรมีสีเหลือง ดอกมีกลิ่นหอมเล็กน้อย และเมื่อแก่จะร่วงง่าย **ผลมะกรูด** ผลมีลักษณะค่อนข้างกลม มีเส้นผ่านศูนย์กลาง 5-7 เซนติเมตร ผลคล้ายผลส้มซ่า ผลมีขนาดใหญ่กว่าลูกมะนาวเล็กน้อย ลักษณะของผลมีรูปร่างแตกต่างกันไปแล้วแต่พันธุ์ เปลือกผลค่อนข้างหนา ผิวเปลือกมีสีเขียวเข้ม ผิวขรุขระเป็นลูกคลื่นหรือเป็นปุ่มนูน **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** ตลอดปี

มะกอกน้ำ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Elaeocarpus hygrophilus* Kurz

ชื่อวงศ์ ELAEOCARPACEAE

ชื่อสามัญ Ma kok nam

ชื่อพื้นเมือง สารภีน้ำ (ภาคกลาง), สมอพิพาย(ระยอง)

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้นขนาดกลาง แตกกิ่งก้านสาขามาก ต้นสูง 3-12 เมตร เปลือกลำต้นค่อนข้างเรียบ สีน้ำตาล ตามกิ่งมีรอยแผล ใบมะกอกน้ำ ใบเดี่ยวรูปไข่กลับ ออกแบบเรียงเวียนสลับ หนาแน่นที่ปลายกิ่ง ใบรูปขอบขนาน กว้าง 2.5-5 เซนติเมตร ยาว 6-12 เซนติเมตร ปลายใบมน โคนสอบแคบเรียวแหลมติดก้านใบ ท้องใบและหลังใบเรียบ ขอบใบจักเป็นฟันเลื่อย ใบเขียว เส้นใบสีขาว ก้านใบสั้นสีแดงยาว 0.5-2 เซนติเมตร มักออกอยู่ตามปลายกิ่ง หนาและแข็งเล็กน้อย ดอกมะกอกน้ำ ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบ ดอกย่อยสีขาว กลีบดอกมี 5 กลีบ ปลายกลีบดอกจักเป็นฝอยเล็กๆ กลีบเลี้ยงมี 5 กลีบ สีเขียว ปลายกลีบแหลม เกสรตัวผู้มีจำนวน 15-25 อัน ผลมะกอกน้ำ ผลมีลักษณะรูปยาวรี สีเขียวอ่อนนวลๆ ผิวผลเรียบ เมล็ดเดี่ยว รูปกระสวย ผิวขรุขระและแข็ง **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** มิถุนายน-พฤศจิกายน

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Diospyros mollis* Griff.

ชื่อวงศ์ EBENACEAE

ชื่อสามัญ Ebony Tree

[illegible]

เรือไม้

ผลิตใบ เปลือกสีดำ แตกเป็นสะเก็ดเล็กๆ ตามยาว แก่นสีดำสนิท เนื้อละเอียดมันสวຍงาม ทุกส่วนของมะเกลือ
เมื่อแห้งจะเปลี่ยนเป็นสีดำ **ใบมะเกลือ** ใบเดี่ยวเรียงสลับ แผ่นใบรูปไข่ หรือรูปไข่แกมรูปขอบขนาน กว้าง
1.5-4 เซนติเมตร ยาว 4-8 เซนติเมตร ปลายแหลม โคนสอบมน ขอบใบเรียบ ก้านใบยาว 5-10 เซนติเมตร ใบ
อ่อนมีขนสีเงิน ใบแก่หนา ผิวเรียบมัน ด้านใต้ใบสีเขียวซีด บางเกลี้ยง เมื่อแห้งสีออกดำเงิน เส้นใบข้าง 10-15 คู่
ก้านใบยาว 0.5-1 เซนติเมตร **ดอกมะเกลือ** ดอกสีขาวหรือเหลืองอ่อน แยกเพศอยู่ต่างต้นกัน ดอกเพศผู้ออก
รวมเป็นช่อสั้นๆ ตามซอกใบ ประมาณ 3 ดอก กลีบเลี้ยง 4 กลีบ กลีบดอกโคนเชื่อมติดกันเป็นรูปเหยือกน้ำ
ปลายแยก 4 กลีบ โค้งไปข้างหลัง หลอดกลีบดอกกลม 6-8 มิลลิเมตร แยกกลีบทั้งสองด้าน ½ ของหลอด
ผลมะเกลือ ผลสดรูปทรงกลม เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2 เซนติเมตร ผิวเรียบเกลี้ยง กลีบจุพผล
มีกลีบเลี้ยง 4 กลีบ ติดที่ขั้วของผล ผลดิบสีเขียว ผลสุกสีเหลืองอมดำ มีเมล็ด 2-3 **ช่วงเวลาการมีดอกและผล**
มกราคม-สิงหาคม **ประโยชน์** ผลสุกสีดำ ใช้ย้อมผ้า ร้อมไหม เมล็ด ขับพยาธิในท้อง

มะขาม

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Tamarindus indica* L.

ชื่อวงศ์ FABACEAE (LEGUMINOSAE-CAESALPINIOIDEAE)

ชื่อสามัญ Tamarind, Indian Date

ชื่อพื้นเมือง ขาม (ภาคใต้) ตะลูป(ชาวบน-นครราชสีมา) อำเปยล (เขมร-สุรินทร์)

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้น ขนาดกลางจนถึงขนาดใหญ่ สูง 20-25 เมตร แตกกิ่งก้านสาขามาก เปลือกต้นขรุขระและหนา สีน้ำตาลอ่อนหรือสีเทาดำ **ใบมะขาม** ใบประกอบแบบขนนก ยาว 5-10 เซนติเมตร กว้าง 2-4 เซนติเมตร ใบย่อย รูปขอบขนาน จำนวน 10-20 คู่ ออกตรงข้าม ยาว 1.2-2 เซนติเมตร กว้าง 3-5 มิลลิเมตร ขอบใบเรียบ ปลายเป็นติ่งแหลม **ดอกมะขาม** ช่อดอกแบบช่อเชิงลดห้อยลง ก้านช่อดอก ยาว 5-10 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยง เป็นแผ่นรูปช้อน 2 แผ่น ยาว 1-1.2 เซนติเมตร กลีบดอก มี 5 กลีบ กลีบเจริญ 3 กลีบ สีเหลืองอ่อนมีเส้นภายในสีแดง กลีบดอก 2 กลีบ ละครูป เกสรเพศผู้ มีก้านเกสรเชื่อมติดกัน เกสรที่สมบูรณ์ 3 อัน อีก 2 อัน เป็นเส้นเรียว เกสรเพศเมีย หนึ่งกลีบเลี้ยง ปลายเกสร เป็นก้านรูปรี **ผลมะขาม** ผลแบบฝัก โค้ง ค่อนข้างแบน ยาว 7-15 เซนติเมตร กว้าง 2-3 เซนติเมตร เปลือกเมื่อแก่สีน้ำตาลเข้ม เมล็ด สีน้ำตาลเข้มหรือสีดำ **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** พฤษภาคม-พฤศจิกายน **ประโยชน์** ใบสด ยาระบาย ขับลมในลำไส้ แก้ไอ ผล ฟอกเลือด เป็นยาระบาย บรรเทาอาการไข้

มะขามเทศ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Pithecellobium dulce* (Roxb.) Benth.

ชื่อวงศ์ FABACEAE (LEGUMINOSAE-MIMOSOIDEAE)

ชื่อสามัญ Madras Thorn, Manila Tamarind

ชื่อพื้นเมือง มะขามช้อง

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้น สูง 15 เมตร เปลือกเรียบและมีหนาม ในตำแหน่งรอยก้านใบ (Leaf scar) ลำต้นสีเทาแกมขาวหรือเทาดำ ใบมะขามเทศ ใบเรียงสลับ ใบประกอบแบบขนนก 2 ชั้น ใบย่อยรูปไข่กลับหรือรูปรี กว้าง 0.5-2.5 เซนติเมตร ยาว 1.5-4.5 เซนติเมตร โคนใบเบี้ยว ปลายใบมน ขอบใบเรียบ ขอบใบ 2 ข้างโค้งไม่เท่ากัน ผิวใบเรียบถึงมีขนเล็กน้อย ก้านใบอ่อนมีขนปกคลุม โคนก้านใบมีหูใบคล้ายหนาม ดอกมะขามเทศ ดอกช่อเกิดที่ปลายกิ่ง ดอกย่อยมีกลีบเลี้ยง 5 กลีบ กลีบดอก 5 กลีบ สีเขียวแกมขาว ติดกันเป็นหลอด ปลายแยกเป็น 5 แฉก ปลายกลีบมน เกสรเพศผู้จำนวนมาก ก้านชูอับเรณูเชื่อม ติดกันเป็นหลอด เกสรเพศเมีย 1 อัน ผลมะขามเทศ ฝักค่อนข้างแบนถึงทรงกระบอกมีรอยคอดตามแนวสัน และเปลือกนูนตามจำนวนเมล็ด ผลสดเป็นวงหรือเป็นเกลียวกว้าง 1-2 เซนติเมตร ยาว 5-15 เซนติเมตร เนื้อผลเมื่อแก่จัดสีชมพูหรือสีแดง เมล็ดมีลักษณะแบน และนูนตรงกลาง มีรูปทรงคล้ายหยดน้ำ ขนาดเมล็ดกว้างประมาณ 0.5 เซนติเมตร หนาประมาณ 2-3 มิลลิเมตร เมล็ดอ่อนมีสีเขียว เมื่อฝักแก่ เมล็ดจะมีสีดำ **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** พืชจักายน-ธันวาคม **ประโยชน์** เปลือกลำต้น

มะขามป้อม

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Phyllanthus emblica* L.

ชื่อวงศ์ EUPHORBIACEAE

ชื่อสามัญ Indian gooseberry

ชื่อพื้นเมือง กำหวด (ราชบุรี) กันโตด (เขมร-จันทบุรี) สันยาสำ มั่งล (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน)

ลักษณะทั่วไป ไม้พุ่มหรือไม้ยืนต้นขนาดกลาง สูง 8-20 เมตร ผลัดใบ เรือนยอดโปร่ง ลำต้นคดงอ เปลือกนอกสีน้ำตาลอมเทา ผิวเรียบหรือค่อนข้างเรียบ หลุดลอกเป็นแผ่นกว้างๆ เปลือกชั้นในสีน้ำตาลแดง ปลายกิ่งมักกลุ้ม **ใบมะขามป้อม** ใบเดี่ยวขนาดเล็กออกเรียงสลับ รูปขอบขนานแคบ ปลายใบมนมีติ่งแหลม เล็กน้อย โคนใบมน สีเขียวเข้ม กว้าง 0.4 - 0.5 เซนติเมตร ยาว 2.0 - 2.5 เซนติเมตร **ดอกมะขามป้อม** ดอกสีขาวหรือขาวนวล ขนาดเล็กมาก มีกลิ่นหอมเล็กน้อยคล้ายผิวมะนาว ออกเป็นกระจุกตามซอกใบ เป็นดอกไม่สมบูรณ์เพศ จะแยกเป็นดอกเพศผู้ และดอกเพศเมีย แต่อยู่ในต้นเดียวกัน กลีบเลี้ยงรูปถ้วยปลายแยกออกเป็น 6 กลีบ ไม่มีกลีบดอก มีเกสรเพศผู้ 3 อัน ก้านชูเกสรเชื่อมติดกัน ดอกเพศเมีย รั้งไขมี 3 พู ดอกบานเต็มที่กว้าง 0.4 - 0.5 เซนติเมตร **ผลมะขามป้อม** ผลผนังชั้นใน แข็ง รูปกลม เกี้ยง ที่ผิวมีรอยแยกตามยาวแบ่งเป็น 6 ซีก ผลไม่มีก้าน ผลแก่สีเขียวอมเหลือง ผิวใส ชุ่มน้ำ มีรสเปรี้ยวและฝาด ชั้นหุ้มเมล็ดแข็ง 3 หน่วย แต่ละหน่วยหุ้ม 2 เมล็ด **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** มกราคม-สิงหาคม **ประโยชน์** ใบ ขับปัสสาวะ แก้โรคผิวหนังกลากเกลื้อน ผิวหนังผื่นคัน แก้ความดันโลหิตสูง ผล บำรุงเสียง แก้ท้องผูก

มะค่าโมง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Afzelia xylocarpa* (Kurz) Craib

ชื่อวงศ์ CAESALPINIACEAE

ชื่อสามัญ Makha Tree

ชื่อพื้นเมือง มะค่าใหญ่ (ภาคกลาง) มะค่าหัวคำ (ภาคเหนือ) เขง เบง (สุรินทร์) ปั้น มะค่าโมง (นครราชสีมา)

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ ผลัดใบช่วงสั้นๆ สูงได้ถึง 30 เมตร แตกกิ่งก้านเป็นพุ่มกว้าง เปลือกต้นสีเทาอ่อน หรือสีชมพูอมน้ำตาล ผิวต้นขรุขระ กิ่งอ่อนมีขนประปราย ต้นแก่ก็มีปุ่มปม เนื้อไม้มี ลวดลายสวยงามสีน้ำตาลอมเหลือง **ใบมะค่าโมง** ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียว ปลายใบคู้ ออก เรียงสลับ ใบกว้าง 4-5 เซนติเมตร ยาว 5-9 เซนติเมตร ใบย่อยมี 3-5 คู่ รูปไข่แกมขอบขนาน ปลายใบ แแหลมมีติ่งสั้นๆ โคนใบมน ขอบใบเรียบ แผ่นใบค่อนข้างหนา เรียบเกลี้ยง **ดอกมะค่าโมง** ดอกสีขาวอ่อน แกมสีแดงเรื่อ ออกเป็นช่อ ยาว 5-15 เซนติเมตร ทุกส่วนมีขนคลุมบางๆ ก้านดอกย่อยยาว 1 เซนติเมตร มี กลีบรองดอก 4 กลีบ กลีบดอก 1 กลีบ สีแดงเรื่อ รูปร่างแผ่เกือบกลม ยาว 7-9 มิลลิเมตร ส่วนฐานดอก เป็นก้านเกสรผู้ที่สมบูรณ์มี 7 อัน ผล **ผลมะค่าโมง** ผลเป็นฝักแบน รูปขอบขนาน กว้าง 7-9 เซนติเมตร ยาว 12-20 เซนติเมตร หนา 0.6-1 เซนติเมตร ผิวเปลือกเรียบไม่มีหนาม เปลือกแข็งหนาเป็นเนื้อไม้ ปลาย เป็นจอยสั้นๆ ฝักแก่สีน้ำตาลเข้มเกือบดำ พอแห้งแตกออกเป็น 2 ซีก มีเมล็ดแข็ง มี 2-4 เมล็ด รูปรี ยาว 2.5-3 เซนติเมตร สีดำ ผิวมัน มีเนื้อหุ้มที่โคนเมล็ดสีเหลืองสด หุ้มเป็นรูปถ้วย **ช่วงเวลาการมีดอกและผล**

มะม่วง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Mangifera indica* L.

ชื่อวงศ์ ANACARDIACEAE

ชื่อสามัญ Mango Tree

ชื่อพื้นเมือง มะม่วงบ้าน (ทั่วไป) หมักโม่ง (เงี้ยว-ภาคเหนือ) มะม่วงสวน (ภาคกลาง) สะวาย (เขมร)

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ แตกกิ่งก้านสาขาออกไปรอบต้นมากมายจนดูหนาทึบ เปลือกของลำต้นจะมีสีน้ำตาลอมดำ พื้นผิวเปลือกขรุขระ เป็นร่องไปตามแนวยาวของลำต้นใบมะม่วง ลักษณะของใบเป็นรูปหอก มีสีเขียวเข้ม เป็นไม้ใบเดี่ยวจะออกเรียงกันเป็นคู่ ๆ ไปตามก้านใบ ขอบใบเรียบไม่มีหยัก ปลายใบแหลม ส่วนโคนใบมน เนื้อใบค่อนข้างจะหนา **ดอกมะม่วง** ดอกออกเป็นช่อช่อหนึ่งมีประมาณ 15-20 ดอก ลักษณะของดอกเป็นสีเหลืองอ่อน หรือสีนวลๆ เป็นดอกที่มีขนาดเล็ก **ผลมะม่วง** เมื่อดอกโรยก็จะติดผล มีลักษณะต่างกันไปแล้วแต่ละพรรณเช่น บางทีมีเป็นรูปมนรี ยาวรี หรือเป็นรูปกลมป้อม ผลอ่อนมีเป็นสีเขียว เมื่อแก่หรือสุกเต็มที่จะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองสด ภายในผลมีเมล็ด ผลหนึ่งมีเมล็ดเดียว **ช่วงเวลาการมีดอกและผล - การใช้ประโยชน์** เปลือก แก้อาการท้องเสีย ช่วยขับปัสสาวะ ผล ด้านโรคมะเร็ง ด้านอนุมูลอิสระ ช่วยชะลอความแก่ ช่วยเสริมภูมิคุ้มกัน

มะม่วงป่า

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Mangifera caloneura* kurz.

ชื่อวงศ์ ANACARDIACEAE

ชื่อสามัญ Mango tree

ชื่อพื้นเมือง มะม่วงป่า มะม่วงพรวน มะม่วงเทพรส

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้นไม่ผลัดใบขนาดกลาง ลำต้นสูงประมาณ 20-25 เมตร ลำต้นกลม และตั้งตรง ลำต้นแตกกิ่งเป็นทรงพุ่มบริเวณปลายลำต้น จำนวนกิ่งปานกลาง เปลือกลำต้นมีสีน้ำตาลอมเทา เปลือกแตกเป็นร่องสี่เหลี่ยมตามแนวยาว เปลือกลำต้นด้านในมีสีเหลือง แต่เมื่อถูกทิ้งให้สัมผัสอากาศจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลอมดำ **ใบมะม่วงป่า** ใบเดี่ยว เรียงออกสลับกันตามกิ่ง ใบมีก้านใบสีเขียว ยาวประมาณ 3-5 เซนติเมตร ใบมีรูปหอก ฐานใบมน ปลายใบแหลม แผ่นใบเหนียว มีสีเขียวเข้ม และเป็นมัน ขอบใบเรียบ ขนาดใบกว้างประมาณ 3.5-5 เซนติเมตร ยาวประมาณ 4.5-20 เซนติเมตร ยอดอ่อนหรือใบอ่อนมีสีม่วงอมแดง **ดอกมะม่วงป่า** ช่อแขนง แทะออกบริเวณยอดกิ่ง แต่ละช่อดอกประกอบด้วยช่อดอกย่อย และแต่ละช่อดอกย่อยมีดอกย่อยขนาดเล็กจำนวนมาก ดอกย่อยมีลักษณะกลม มีสีเหลืองอ่อนหรือสีครีม ประกอบด้วยกลีบเลี้ยง จำนวน 5 กลีบ และกลีบดอก จำนวน 5 กลีบ ภายในมีเกสรตัวผู้ 5 อัน เมื่อดอกบานจะส่งกลิ่นหอมอบอวน ทั้งนี้ ดอกย่อยมีทั้งดอกสมบูรณ์เพศ และไม่สมบูรณ์เพศ **ผลมะม่วงป่า** ผล

มะเดื่อปล้อง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Ficus hispida* L.f.

ชื่อวงศ์ MORACEAE

ชื่อสามัญ Cluster fig

ชื่อพื้นเมือง เตื่อปล้อง เตื่อป่อง เตื่อสาย

ลักษณะทั่วไป ไม้พุ่มหรือไม้ต้นไม่ผลัดใบ สูง 3-8 เมตร เรือนยอดโปร่ง เปลือกของลำต้นชั้นนอก เรียบ สีเทา มีช่องอากาศกระจายทั่วไป เปลือกในสีชมพู มีน้ำยางเหนียวสีขาวข้น กระพี้สีขาว ตามลำต้นและกิ่งก้านมี รอยแผล ของหุบใบที่หลุดร่วง ลำต้นอ่อนกลาง **ใบมะเดื่อปล้อง** ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม แผ่นใบรูปไข่กลับ หรือ รูปรีแกมรูปขอบขนาน ขนาด 5-13 x 11-28 เซนติเมตร ปลายเรียวแหลม โคนมน เว้าคล้าย รูปหัวใจหรือ เบี้ยว ขอบเรียบ ใบแก่มีขน สากทั้งสองด้าน เส้นแขนงใบข้างละ 6-8 เส้น **ดอกมะเดื่อปล้อง** ดอกเป็นช่อ ออกตามบริเวณลำต้นและกิ่ง เกิดภายในฐานรองดอกที่มีรูปร่างคล้ายผล ดอกจะแยกเพศแต่อยู่ในช่อเดียวกัน **ผลมะเดื่อปล้อง** ผลออกเป็นกระจุกตามกิ่งและลำต้น ลักษณะรูปทรงกลม ผิวเรียบ มีขนปกคลุม ผลอ่อนสีเขียว พอสุกเป็นสีเหลืองจนถึงสีแดงเข้ม เนื้ออ่อน รสฝาด ผลมีขนาด 2-4 เซนติเมตร เมล็ด มีขนาดเล็กจำนวนมาก **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** - **ประโยชน์** ราก แก้ไข้ กระทุ้งพิษไข้ แก้พิษร้อน กล่อมเสมหะ และโลหิต เปลือกต้น แก้ท้องร่วง ลำบากแผล แก้ประดงผื่นคัน ดอก ลดความร้อนในร่างกาย ผล แก้ท้องร่วง

มะพร้าว

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Cocos nucifera* L.

ชื่อวงศ์ ARECACEAE (PALMAE)

ชื่อสามัญ Coconut

ชื่อพื้นเมือง ดง (จันทบุรี) เอ็ดดง (เพชรบูรณ์) โพล (กาฬจนบุรี) คอสำ (แม่ฮ่องสอน).

ลักษณะทั่วไป เป็นพรรณไม้ยืนต้น ที่มีลำต้นกลม ตั้งตรง สูงชะลูด จะไม่แตกกิ่งก้านสาขา ขนาดของลำต้นมีความสูงประมาณ 20-30 เมตร เปลือกต้นแข็ง สีเทา ขรุขระ มีรอยแผล ใบมะพร้าว ใบออกเป็นใบรวม เป็นใบประกอบ มีใบย่อยเรียงสลับกันแบบขนนก ออกเรียงเวียน รูปพัดจีบ ขนาดใบย่อยยาวประมาณ 2-3 ฟุต กว้างประมาณ 1-2.5 นิ้ว ใบรวมก้านหนึ่งยาวประมาณ 3-7 เมตร กว้างประมาณ 1-1.4 เมตร ใบย่อยมีลักษณะเป็นแผ่นแคบยาว ปลายใบแหลม พื้นผิวเรียบเป็นมัน มีสีเขียวแก่ โคนก้านใบใหญ่แผ่เป็นกาบหุ้มลำต้น **ดอกมะพร้าว** ช่อแขนงตามซอกใบ ดอกเล็ก กลีบดอกที่ลดรูปมี 4-6 อัน ในช่อหนึ่งมีทั้งดอกเพศผู้และเพศเมีย ดอกเพศผู้อยู่ปลายช่อ ดอกเพศเมียอยู่บริเวณโคนช่อดอก ไม่มีก้านดอก **ผลมะพร้าว** ผลมีลักษณะเป็นรูปทรงกลม หรือรูปรี มีขนาดยาวประมาณ 8-14 นิ้ว เส้นผ่าศูนย์กลางยาวประมาณ 8-9.5 นิ้ว เปลือกนอกเรียบเกลี้ยง ผลอ่อนมีสีเขียว เมื่อผลแก่ก็จะสีน้ำตาล เปลือกชั้นกลางเป็นเส้นใยนุ่ม ชั้นในจะแข็งเป็นกะลา ชั้นต่อไปเป็นเนื้อผลมีสีขาวนุ่ม และภายในมีน้ำใสมีรสจืด หรือบางทีก็จะมีรสหวาน **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** ตลอดปี **ประโยชน์** เปลือก ใช้ห้ามเลือด แก้ปวด เลือดกำเดาออก

มะเฟือง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Averrhoa carambola* Linn.

ชื่อวงศ์ OXALIDACEAE

ชื่อสามัญ Star fruit

ชื่อพื้นเมือง มะเฟืองส้ม (สกลนคร) มะเฟืองเปรี้ยว สะปือ เฟือง

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก ไม่ผลัดใบ สูงได้ถึง 10 เมตร แตกกิ่งก้านสาขามากเป็นพุ่มแน่น
ใบมะเฟือง ใบเป็นใบประกอบ เรียงสลับ ยาว 6-18 เซนติเมตร ใบย่อยมี 7-11 ใบ ที่ปลายมีใบเดียว ฐานใบ
เบี้ยว ปลายใบเป็นติ่งแหลม ขอบใบเรียบ ผิวใบเรียบและเป็นมัน **ดอกมะเฟือง** ดอก ออกเป็นช่อเล็กๆ ตาม
ง่ามใบ สีม่วง อมชมพูจนถึงสีซีดขาว เกสรผู้ 10 อัน ก้านดอกและดอกตูมสีชมพูหรือแดง ผล หักเล็ก
ตามยาวเป็นสัน 5 พู ผิวบางเรียบ **ผลมะเฟือง** ผลสด รูปกลมรี อวบน้ำ มีสันเด่นชัด ลักษณะเป็นกลีบขึ้น
เป็นเฟือง 5 เฟือง มองเห็นเป็นสันโดยรอบผล 5 สัน เมื่อผ่าตามขวางจะเป็นรูปดาว 5 แฉก ยาว 7-
14 เซนติเมตร ผลดิบสีเขียว ผลสุกสีเหลืองอ่อนอมส้ม เป็นมันลื่น เนื้อผลลักษณะชุ่มน้ำ รสหวานอมเปรี้ยว
รับประทานได้ เมล็ดแบนสีดำ มีหลายเมล็ด **ช่วงเวลาการมีดอกและผล - ประโยชน์** ผล แก้กษัยน้ำ

มะยม

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Phyllanthus acidus* (L.) Skeels.

ชื่อวงศ์ EUPHORBIACEAE

ชื่อสามัญ Star Gooseberry

ชื่อท้องถิ่น มะยม (ภาคกลาง) ยม (ภาคใต้)

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง สูงประมาณ 3-10 เมตร ลำต้นตั้งตรง แตกกิ่งก้านสาขาบริเวณปลายยอด กิ่งก้านจะเปราะและแตกง่าย เปลือกต้นขรุขระสีเทาปนน้ำตาล ใบมะยมเป็นใบประกอบ แฉกออกตามกิ่ง มีก้านใบยาว 20-30 เซนติเมตร แต่ละก้านใบมีใบออกเป็นคู่ตรงข้ามกัน ใบมีสีเขียว แผ่นใบเรียบ ใบเป็นรูปไข่ค่อนข้างเบี้ยว ฐานใบค่อนข้างกลม ปลายใบแหลม กว้างประมาณ 2-4 เซนติเมตร ยาวประมาณ 4-8 เซนติเมตร ดอกมะยม ดอกแยกเพศอยู่คนละต้น ต้นเพศผู้ออกดอกแล้วไม่ค่อยติดผล ส่วนต้นเพศเมียออกดอกแล้วติดผลมาก ดอกขนาดเล็กจะออกเป็นช่อตามกิ่งไม่มีกลีบดอก มีแต่กลีบเลี้ยงสีชมพู 4 กลีบ ผลมะยม เป็นพวงวนรอบผล ประมาณ 6-8 พวง (เหลี่ยมมน) ผลค่อนข้างกลมแบน ผลกว้างประมาณ 1-3 เซนติเมตร ผลอ่อนมีสีเขียว ผลแก่มีสีเหลืองอมเขียวเล็กน้อย เนื้อผลมีรสเปรี้ยว ผล 1 ผล มีเมล็ด 1 เมล็ด มีลักษณะเป็นพุดคล้ายพุดผล เมล็ดมีสีน้ำตาลอมน้ำตาล **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** -

มะรุม

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Moringa oleifera* Lam.

ชื่อวงศ์ MORINGACEAE

ชื่อสามัญ Horse radish tree, Drumstick

๔ ๕ ๘

๗ ๗

๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒

๑๓

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้นขนาดกลาง ลำต้นค่อนข้างคดงอ เป็นปุ่มปม เรือนยอดเป็นรูปวงกลม กิ่งก้านสาขาเปลือกสีเทาอ่อน เปลือกแตกเป็นแผ่นบางๆ มียางสีขาวเหนียวซึมออกมา **ใบมะรุม** ใบเดี่ยว เรียงสลับมีขนาดเล็ก รูปใบรีแกมรูปไข่กลับ กว้าง 2-3 เซนติเมตร ยาว 4-7 เซนติเมตร เนื้อใบค่อนข้างหนา ผิวสากเหมือนกระดาษทรายทั้งสองด้าน **ดอกมะรุม** ช่อสีขาวเหลืองอ่อน ออกตามปลายกิ่ง ดอกเดี่ยวแต่รวมกันเป็นกระจุก ดอกเพศผู้และเพศเมียอยู่ต่างดอกกัน **ผลมะรุม** ผลจะกลมมีสีเหลือง คล้ายกับเม็ดพริกไทยสีขาว ผลสุกมีสีเหลืองอ่อน เปลือกชั้นนอกนิ่มและฉ่ำน้ำ ซึ่งมีรสหวาน นกจะชอบกินผลย่อย **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** ตลอดปี **ประโยชน์** ราก แก้วม บำรุงไฟธาตุ แก้วพิษ ฝี แก้วปวด แก้วอักเสบ เปลือกต้น ยาขับลมในลำไส้ ยาบำรุงร่างกาย ผล ช่วยลดอาการไข้ ช่วยป้องกันมะเร็ง

มะสัง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Feroniella lucida* (Scheff.) Swingle

ชื่อวงศ์ RUTACEAE

ชื่อสามัญ Wood apple

ชื่อพื้นเมือง ผักสัง (มุกดาหาร) หมากกะสัง มะสัง (ภาคกลาง) กะสัง (ภาคใต้) หมากสัง, กระสัง

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้นขนาดกลาง ลำต้นค่อนข้างคดงอ เป็นปุ่มปม เรือนยอดเป็นรูปวงกลม กิ่งก้านสาขาเปลือกสีเทาอ่อน เปลือกแตกเป็นแผ่นบางๆ มียางสีขาวเหนียวซึมออกมา **ใบมะรุ้ม** ใบเดี่ยว เรียงสลับมีขนาดเล็ก รูปใบรีแกมรูปไข่กลับ กว้าง 2-3 เซนติเมตร ยาว 4-7 เซนติเมตร เนื้อใบค่อนข้างหนา ผิวสากเหมือนกระดาษทรายทั้งสองด้าน **ดอกมะรุ้ม** ช่อสีขาวเหลืองอ่อน ออกตามปลายกิ่ง ดอกเดี่ยวแต่รวมกันเป็นกระจุก ดอกเพศผู้และเพศเมียอยู่ต่างดอกกัน **ผลมะรุ้ม** ผลจะกลมมีสีเหลือง คล้ายกับเม็ดพริกไทยสีขาว ผลสุกมีสีเหลืองอ่อน เปลือกชั้นนอกนิ่มและฉ่ำน้ำ ซึ่งมีรสหวาน นกจะชอบกินผลย่อย **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** ตลอดปี **ประโยชน์** ราก แก้บวม บำรุงไฟธาตุ แก้พิษ ฝี แก้ปวด แก้อักเสบ

มะฮอกกานีใบใหญ่

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Swietenia macrophylla* King.

ชื่อวงศ์ MELIACEAE

ชื่อสามัญ Broad Leaf Mahogany False Mahogany Honduras Mahogany

ชื่อพื้นเมือง -

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นผลัดใบ ขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง 15-25 เมตร เปลือกต้นสีน้ำตาลเข้มปนดำ **ใบมะฮอกกานีใบใหญ่** ใบเรียงตรงข้าม ใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียวปลายคู่ ใบย่อยรูปวงรีเบี้ยว 3-6 คู่ กว้าง 2.5-6 เซนติเมตร ยาว 6-15 เซนติเมตร โคนใบแหลม ปลายใบแหลม ใบค่อนข้างหนา สีเขียวเข้ม ใต้ใบสีอ่อน **ดอกมะฮอกกานีใบใหญ่** ดอกช่อยาว 10-15 เซนติเมตร ออกที่ซอกใบใกล้ปลายกิ่ง กลีบดอกสีเหลืองอ่อนหรือเหลืองแกมเขียว กลีบดอก 5 กลีบ ปลายมน เมื่อบานเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.7-1.2 เซนติเมตร เกสรเพศผู้ 10 อัน ปลายเกสรเพศเมียกว้างแบน **ผลมะฮอกกานีใบใหญ่** ผลแห้งแตกจากโคนเป็น 5 พู รูปไข่ กว้าง 7.5-12.0 เซนติเมตร ยาว 11-17 เซนติเมตร เปลือกหนาแข็ง เมล็ดมีสีน้ำตาล มีปีก **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** พฤษภาคม-กรกฎาคม **ประโยชน์** เปลือกต้น สมานแผล แก้ไข้ แก้ไข้ตัวร้อน แก้ไข้จับสั่น ไข้ป่า ตัดไข้จับ

ยอบ้าน

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Morinda citrifolia* L.

ชื่อวงศ์ RUBIACEAE

ชื่อสามัญ Indian Mulberry

ชื่อพื้นเมือง มะตาเสือ (ภาคเหนือ) ยอ แะใหญ่ (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน)

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดเล็ก สูง 3-8 เมตร ขนาดทรงพุ่ม 3-5 เมตร ไม่ผลัดใบ ทรงพุ่มกลมหรือรูปไข่ พุ่มแน่น แตกกิ่งมาก เปลือกต้นสีน้ำตาลอ่อน แตกเป็นร่องตามยาวและหลุดล่อนสะเก็ดบางๆ **ใบยอบ้าน** ใบเดี่ยว ออกตรงข้าม รูปรี กว้าง 8-15 เซนติเมตร ยาว 10-20 เซนติเมตร ขอบใบเรียบ แผ่นใบเรียบ สีเขียวเข้มเป็นมัน **ดอกยอบ้าน** ดอก สีขาว มีกลิ่นหอม ออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกแน่นที่ซอกใบ ใกล้ปลายกิ่ง ช่อดอกตั้งดอกรูปดอกเข็มกลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันเป็นหลอด ด้านในติดกับรังไข่ ปลายแยกเป็น 5 แฉก กลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นหลอดยาว 1-1.5 เซนติเมตร ปลายแยกเป็น 5-6 แฉกโค้งไปข้างหลัง เกสรเพศผู้ 5 อัน เส้นผ่านศูนย์กลางดอก 0.8-1.5 เซนติเมตร **ผลยอบ้าน** ผลสดแบบผลรวม ทรงกลมรี กว้าง 3-5 เซนติเมตร ยาว 6-10 เซนติเมตร มีตาเป็นปุ่มปมรอบผล สีเขียวสด เมื่อสุกสีขาวนวล เนื้อนุ่ม น้ำน้ำ มีกลิ่นฉุน รว่ง่าย เมล็ดรูปรี สีน้ำตาลอ่อนจำนวน 1 เมล็ดต่อผลย่อย **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** ตลอดปี **ประโยชน์** ราก ใช้เป็นยาระบาย แก้กษัย ใช้สกัดสีออกมา เป็นสีย้อมผ้าได้ ใบ แก้กษัย รว่ง

ยูคาลิปตัส

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Eucalyptus camaldulensis* Dehnh.

ชื่อวงศ์ MYRTACEAE

ชื่อสามัญ Eucalyptus

ชื่อพื้นเมือง โกรฐจุฬารศ น้ำมันเขียว มั่นเขียว ยูคา

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้น ลำต้นตั้งตรง มีความสูงได้ประมาณ 10-25 เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มหนาทึบค่อนข้างกลม แตกกิ่งก้านมาก เปลือกต้นบางเรียบเป็นมันและลอกออกง่าย เปลือกต้นเป็นสีน้ำตาลอ่อนปนขาว หรือมีสีเทาสลับสีขาว เปลือกนอกจะแตกร่อนเป็นแผ่นๆ และหลุดออกจากผิวของลำต้น **ใบยูคาลิปตัส** ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงสลับ เป็นรูปหอกยาว 3-12 นิ้ว กว้าง 0.5-0.8 นิ้ว ก้านใบยาว ใบสีเขียวอ่อนหม่นๆ ทั้งสองด้าน ใบห้อยลง เส้นใบมองเห็นได้ชัด **ดอกยูคาลิปตัส** ดอกเดี่ยวหรือออกเป็นกระจุกตามง่ามใบ มีดอกประมาณ 2-3 ดอก ดอกเป็นสีขาวหรือสีเหลืองอ่อน มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 4 เซนติเมตร ดอกมีเกสรเพศผู้หลายก้าน **ผลยูคาลิปตัส** ผลมีลักษณะเป็นรูปครึ่งวงกลมหรือคล้ายรูปถ้วย ปลายผลแหลม ผลอ่อนเป็นสีเขียว และจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเมื่อแก่ มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1.8-2 เซนติเมตร เปลือกผลหนา มีรอยเส้นสีเหลี่ยม 4 เส้น เมื่อผลแก่ปลายผลจะแยกออก **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** ตลอดปี **ประโยชน์** ใบ บรรเทาอาการ

ราชพฤกษ์

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Cassia fistula* L.

ชื่อวงศ์ CAESALPINIACEAE

ชื่อสามัญ Golden Shower, Indian Laburnum, Pudding-pine Tree

ชื่อพื้นเมือง ชัยพฤกษ์ ราชพฤกษ์ (ภาคกลาง), ลมแล้ง (ภาคเหนือ), สักเกลื่อม สักเคย (ปัตตานี), คน (อีสาน)

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้น ลำต้นสูงประมาณ 10-20 เมตร เปลือกต้นอ่อนมีลักษณะเรียบ สีเทาแกมเขียว ต้นที่มีอายุมากเปลือกแตกสะเก็ดเป็นสีเหลี่ยม สีน้ำตาล ต้นเล็กแตกกิ่งในระดับล่าง เมื่อต้นใหญ่ลำต้นสูง แตกกิ่งมากบริเวณส่วนยอด **ใบราชพฤกษ์** ใบประกอบแบบขนนก ปลายคู่ เรียงสลับ แกนยาว 20-30 เซนติเมตร ใบย่อย เกือบออกตรงกันข้าม 3-8 คู่ แผ่นใบย่อย รูปไข่ หรือรูปไข่แกมขอบขนานกว้าง 4-9 เซนติเมตร ยาว 7-13 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนสอบ กว้างหรือเบี้ยวเล็กน้อย ขอบใบเรียบ ก้านใบย่อยยาว 5-10 เซนติเมตร หูใบขนาดเล็ก หลุดร่วงง่าย **ดอกราชพฤกษ์** ดอก สีเหลืองสด ออกตามซอกใบเป็นช่อห้อยลง ยาว 20-40 เซนติเมตร ดอกย่อยจำนวนมาก ขนาดบานกว้าง ประมาณ 3 เซนติเมตร กลีบรองดอก 5 กลีบ ผิวด้านนอกมีขน กลีบดอก 5 กลีบ รูปไข่ เกสรผู้ 10 อัน สั้น 7 อัน ยาว 3 อัน ก้านเกสรเพศเมีย และรังไข่มีขนยาว **ผลราชพฤกษ์** ผลเป็นฝักยาว รูปแท่งกลม กว้าง 1.5-2.5 เซนติเมตร ยาว 20-60 เซนติเมตร ฝักอ่อนสีเขียว ฝักแก่สีน้ำตาลเข้มเกือบดำ ผิวเรียบเกลี้ยง เปลือกฝักแข็งกรอบ ฝักแก่ไม่แตก แต่จะหลุดร่วงทั้งฝัก และหักแตกเป็นชิ้น ภายในฝักจะมีผนังกันเป็นช่องๆ แต่ละช่องมีเมล็ด 1 เมล็ด เมล็ดแบนรี สีน้ำตาล มีเมล็ด 50-70 เมล็ด **ช่วงเวลาที่ออกดอกและผล** กุมภาพันธ์-กรกฎาคม **ประโยชน์**

ละมุด

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Manilkara zapota* (L.) P.Royen

ชื่อวงศ์ Sapotaceae

ชื่อสามัญ Sapodilla

ชื่อพื้นเมือง ละมุดฝรั่ง (ภาคกลาง), ขวานิลอ (ปัตตานี, มลายู, ยะลา), สวา

ลักษณะทั่วไป ไม้ผลยืนต้นขนาดกลาง ไม่ผลัดใบ ลำต้นสูงประมาณ 5-15 เมตร แตกกิ่งตั้งแต่ระดับล่างของลำต้น ลำต้นมีกิ่ง และใบมาก จนแลดูเป็นทรงหนาทึบ กิ่งมีลักษณะเหนียว ไม่หักง่าย ลำต้น กิ่ง และใบ เมื่อมีแผลจะมีน้ำยางสีขาวไหลออกมา ส่วนเปลือกลำต้นยังเล็กมีสีน้ำตาล เมื่อต้นโตเต็มที่จะมีสีเทา **ใบละมุด** ใบเดี่ยวเรียงเวียนสลับ รูปรีถึงรูปรีแกมรูปขอบขนาน รูปไข่แกมรูปรี หรือรูปรีแกมรูปใบหอก กว้าง 2 – 5.5 เซนติเมตร ยาว 6 – 14.5 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบ แผ่นใบหนาสีเขียวเข้มเป็นมัน ท้องใบมีสีน้ำตาลอมเขียว **ดอกละมุด** ดอกเดี่ยว ออกตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง ดอกบานมีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1 เซนติเมตร ดอกห้อยลง แต่ละดอกมีกลีบเลี้ยงและกลีบดอกอย่างละ 6 – 7 กลีบ สีขาวนวล **ผลละมุด** ผลเป็นรูปไข่ หรือมีปลายแหลม ผิวมีสีน้ำตาล ผลดิบจะมียางสีขาวคล้ายน้ำมัน ในยางมีสารที่ชื่อว่า “Gutto” รสฝาด แข็ง ส่วนผลสุกจะนิ่ม มีรสหวาน ไม่มียาง ข้างในผลมีเมล็ดรูปยาวรีสีดำฝังอยู่ในเนื้อ ใน 1 ผลจะมีเมล็ดประมาณ 2-6 เมล็ด **พันธุ์ละมุดที่สำคัญ** มีประมาณ 3 พันธุ์ คือ พันธุ์ **ละมุดฝรั่ง** ผลสีแดงเข้ม เนื้อนุ่ม มีรสหวาน มีกลิ่นหอม

ลำดวน

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Melodorum fruticosum* Lour.

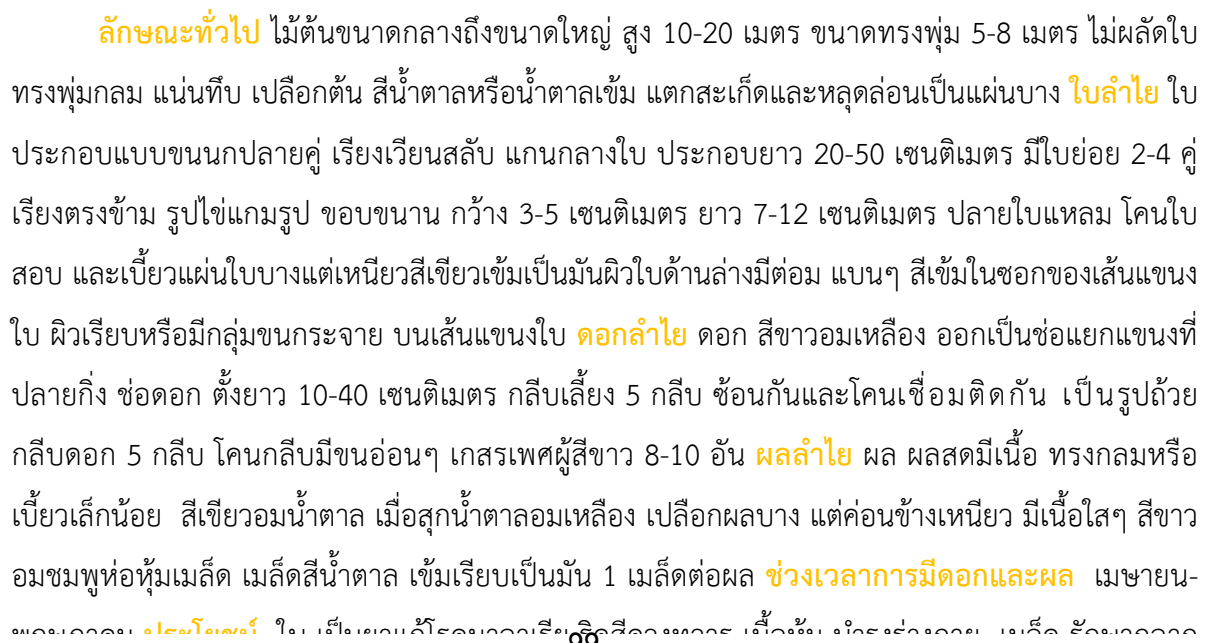
ชื่อวงศ์ ANNONACEAE

ชื่อสามัญ White cheesewood Devil tree Lamdman

ชื่อพื้นเมือง ขาวขม (ลาวขม)

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้นขนาดเล็กไม่ผลัดใบ มีความสูงของต้นประมาณ 10-15 เมตร ลำต้นตรง แตกกิ่งใบจำนวนมาก เรือนยอดเป็นพุ่มกลมหรือเป็นพุ่มเป็นรูปกรวยคว่ำ เปลือกต้นเรียบเป็นสีเทา เมื่อลำต้นแก่เปลือกต้นจะเป็นสีน้ำตาลอมดำ มีรอยแตกตามแนวยาวของลำต้น ส่วนกิ่งอ่อนเป็นสีเขียวสด ยอดอ่อนและใบอ่อนเป็นสีแดง **ใบลำดวน** ใบเดี่ยว ออกเรียงสลับ ลักษณะของใบเป็นรูปไข่หรือรูปขอบขนาน ปลายใบและโคนใบแหลมหรือสอบ ส่วนขอบใบเรียบ ใบมีขนาดกว้างประมาณ 2-3 เซนติเมตร และยาวประมาณ 8-10 เซนติเมตร แผ่นใบเป็นสีเขียวเข้มเป็นมัน ผิวใบเกลี้ยงทั้งสองด้าน ผิวใบด้านบนเป็นมัน ส่วนด้านล่างมีสีอ่อนกว่า **ดอกลำดวน** ดอกเดี่ยว หรือช่อกระจุก 2-3 ดอก ออกตามซอกใบ หรือปลายกิ่ง สีเหลืองนวล มีกลิ่นหอม รูปไข่ป้อมถึงรูปเกือบกลม โคนกลีบกว้าง ปลายกลีบแหลม กลีบดอก 6 กลีบหนาแข็ง สีเขียวปนเหลือง มีขนนุ่ม แยกเป็น 2 วง ชั้นนอกมี 3 กลีบ แผ่นแบน รูปสามเหลี่ยมมีขนาดใหญ่กว่ากลีบดอกวงใน โคนกลีบกว้าง ปลายกลีบแหลม **ผลลำดวน** ผลกลุ่ม มีผลย่อย 15-20 ผล ก้านผลยาว ผลรูปทรงกลมรีสีเขียว ขนาด 6-8 มิลลิเมตร เมื่อแก่สีแดง และผลสุกมีสีน้ำเงินดำ ภายในมีเมล็ด 1-2 เมล็ด ผลรับประทานได้มีรสหวานอมเปรี้ยว **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** พืชจักายยน- มีนาคม **การใช้ประโยชน์** ดอก เป็นยาบำรุงหัวใจ

วาสนา

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Dracaena fragrans* (L.) Ker Gawl.

ชื่อวงศ์ DRACAENACEAE

ชื่อสามัญ Queen of Dracaenas

ชื่อพื้นเมือง มังกรหยก

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้นขนาดกลาง ลำต้นมีความสูงประมาณ 4-10 เมตร ลำต้นกลม ต้นตรง ไม่มีกิ่งก้าน ลำต้นเป็นข้อถี่ ผิวเปลือกลำต้นมีสีน้ำตาล **ใบวาสนา** ใบเดี่ยวแตกออกจากลำต้นส่วนยอดเรียงซ้อนกันเวียนรอบลำต้นเป็นรูปวงกลมลักษณะใบเรียวยาว ปลายใบแหลม ขอบใบเรียบ ผิวใบเกลี้ยงเป็นมัน สีเขียว ตัวใบโค้งงอ ขนาดใบกว้างประมาณ 3-6 เซนติเมตร ยาวประมาณ 20-40 เซนติเมตร **ดอกวาสนา** ดอกเป็นช่อตรงส่วนยอดของลำต้นช่อดอกมีขนาดใหญ่เป็นรูปทรงกลมช่อดอกยาวดอกมีขนาดเล็กอยู่รวมกันเป็นกลุ่มดอกมีสีขาวหรือเหลืองอ่อน **ผลวาสนา** ผลสดเป็นผลเมล็ดเดี่ยวแข็ง **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** พืชจักยาน-มกราคม **ประโยชน์** ใบ แก้ปวดท้อง ราก บรรเทาอาการปวดในการคลอดบุตร

สนฉัตร

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Araucaria cookii* R.Br. (Salisb.) Franco

ชื่อวงศ์ ARAUCARIACEAE

ชื่อสามัญ Norfolk island pine

ชื่อพื้นเมือง สนฉัตร

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดใหญ่ สูง 15-20 เมตร ขนาดทรงพุ่ม 3-4 เมตร ไม่ผลัดใบ ทรงพุ่มพีรามิด เปลือกต้นสีน้ำตาลเข้ม หรือสีน้ำตาลอมเทา แตกสะเก็ดตามแนวขวางและมีรอยแผลการหลุดของกิ่งชัดเจน

ใบสนฉัตร ใบของสนฉัตรแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มใบอ่อนที่แตกออกใหม่จะมีลักษณะโค้งเข้า มีสีเขียวเข้ม ใบมีลักษณะนุ่ม สีเขียวสด ขนาดประมาณ 1.5 เซนติเมตร และอีกกลุ่มคือใบที่แก่แล้วจะมีลักษณะปลายใบมีขนาดเล็ก และแหลม ขึ้นเรียงซ้อนกันเป็นเกล็ดหนาหีบ และขึ้นเป็นเกลียวรอบกิ่ง

ดอกสนฉัตร ดอกสนฉัตรประกอบด้วยเกสรตัวผู้ และเกสรตัวเมียรวมอยู่ในต้นเดียวกันหรืออาจแยกต้นกันอยู่ ส่วนมากจะพบแยกต้นกันอยู่ แต่จะพบบ้างเล็กน้อยที่ทั้งสองเกสรอยู่บนต้นเดียวกัน โดยดอกจะแทงออกบริเวณยอด มีดอกตัวผู้อยู่ด้านบน ก้านเกสรแต่ละอันประกอบด้วยอับละอองเกสร โดยทั่วไปจะมีสีเหลืองม่วงหรือแดงเข้ม

ผลสนฉัตร เมล็ดมีลักษณะเป็นรูปทรงกลมขนาดใหญ่ เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 10-15 เซนติเมตร บริเวณโคน scale มีจำนวนมาก และมีการเรียงตัวแบบเกลียวอยู่ชิดซ้อนกันเป็นเกล็ดๆ ตรงส่วนปลายมีลักษณะยาวเป็นแบบ lancaolate acuminate ตรงบริเวณขอบมีลักษณะบางลงเป็นปีก (wing) ส่วนบริเวณยอดจะหนา และแข็ง และอยู่ติดกับเมล็ดเดี่ยวแบนๆ 1 เมล็ด

ช่วงเวลาการมีดอกและผล - การใช้ประโยชน์

สนดินสอ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Cupressus sempervirens* L. cv. Strictad

ชื่อวงศ์ CUPRESSACEAE

ชื่อสามัญ Pencil cypress , Italian cypress

ชื่อพื้นเมือง -

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดกลาง ต้นสูงเพรียว เมื่ออายุยังน้อย ทรงพุ่มเป็นรูปกรวยแคบ ยอดแหลม เมื่อโตเต็มที่เป็นรูปทรงกระบอก เปลือกต้นสีน้ำตาลเทา เป็นร่องตื้นๆ ตามยาว กิ่งก้านตั้งตรง เป็นพุ่มแน่น **ใบสนดินสอ** คล้ายเกล็ด รูปไข่ปลายมน สีเขียวเข้ม ใบบริเวณยอดอาจมีปลายแหลม **ดอกสนดินสอ** ช่อดอกเพศเมียค่อนข้างกลม ยาว 2-4 เซนติเมตร เมื่อแก่เป็นสีน้ำตาล ผิวเป็นมัน **ผลสนดินสอ** - **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** - **ประโยชน์** ปลูกเป็นไม้ประดับ

สนทะเล

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Casuarina equisetifolia* L

ชื่อวงศ์ CASUARINACEAE

ชื่อสามัญ Common Ironwood, She Oak, Beefwood, Queensland Swamp Oak

ชื่อพื้นเมือง ญู (ภาคใต้)

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้น ขนาดกลางจนถึงขนาดใหญ่ ลักษณะของลำต้นเหมือนรูปกรวยคว่ำ ปลายแหลม เปลือกลำต้นแตกเป็นสะเก็ดเล็กๆ สีน้ำตาลปนเทา ลำต้นสูงประมาณ 10-20 เมตร ใบสนทะเล ใบประกอบ มีขนาดเล็กแหลม คล้ายพินเลื่อยมีสีเขียว ติดอยู่รอบข้อของกิ่งย่อย ข้อหนึ่งจะมีใบย่อยอยู่ประมาณ 7 ใบ ดอกสนทะเล ดอกออกเป็นช่อ ช่อดอกตัวผู้จะอยู่ตรงส่วนยอดของต้น ส่วนช่อดอกตัวเมียจะอยู่ล่างช่อดอกตัวผู้ ลักษณะของดอกทั้งสองก็ต่างกัน ดอกตัวผู้เป็นรูปกระบองเรียว ๆ สีแดงยาว 0.5-1.3 นิ้ว ส่วนช่อดอกตัวเมียนั้นเป็นลูกตุ้มเล็กๆ ผลสนทะเล เป็นลูกกลม ๆ เรียงชิดกันเป็นรูปกรวย หรือรูปปรี ยาวประมาณ 0.5 นิ้ว กว้าง 0.4 นิ้ว ผิวแข็ง เมล็ดจะมีลักษณะเป็นรูปกลมรี มีปีกหรือครีบบางๆ ที่ปลายเมล็ดยาวประมาณ 6-7 มิลลิเมตรติดอยู่ เมล็ดมีน้ำหนักราวและมีขนาดเล็กมาก จึงสามารถพัดพาให้ลอยไปไกลๆ ได้

ช่วงเวลาการมีดอกและผล - ประโยชน์ เปลือกแก้โรคท้องร่วง สมานแผล ใบแก้อาการจุกเสียด

ส้มโอ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Citrus maxima* (Burm.) Merrill

ชื่อวงศ์ RUTACEAE.

ชื่อสามัญ Pummelo, Shaddock

ชื่อพื้นเมือง มะขุน มะโอ (ภาคเหนือ) โกร้ยตะลอง (เขมร)

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง สูง 5-15 เมตร กิ่งก้านสาขาที่แตก จะห้อยเป็นทรงพุ่ม **ใบส้มโอ** ใบเดี่ยว เรียงวนสลับกันบนกิ่ง ใบมีขนาดใหญ่ สีเขียวเข้ม แผ่นใบหนา และเป็นเป็นมันกว้าง 10-12 เซนติเมตร ยาว 15-20 เซนติเมตร แผ่นใบจะรูปร่างคล้ายรูปไข่ยาว หรือรูปโล่ ฐานใบแหลม ป้าน ปลายใบมน และมีรอยเว้าตรงกลางเป็นรูปหัวใจ ส่วนขอบใบจะมีหยักเล็กๆ **ดอกส้มโอ** เป็นช่อและดอกเดี่ยว แต่ส่วนมากมักจะเป็นดอกเดี่ยวอยู่ตามง่ามใบ ดอกมีสีขาว ปลายกลีบมนมี 4 กลีบ กลางดอกมีเกสร 20-25 อัน **ผลส้มโอ** ผลเป็นลูกกลม ๆ โตและตรงหัวของผลจะนูนขึ้นมาเป็นกระจุก เมื่อยังอ่อนเป็นสีเขียว พอแก่หรือสุกเป็นสีเหลือง เปลือกผลมีต่อมน้ำมันมาก ขนาดของผลยาวประมาณ 5-7 นิ้ว เนื้อในสีชมพูและสีเหลืองอ่อนมีรสหวานหรือเปรี้ยว จะมีอยู่ราว ๆ 12-18 กลีบ เมล็ดมีจำนวนมากสีน้ำตาลออกเหลืองๆ **ช่วงเวลาการมีดอกและผล - ประโยชน์** ใบ เป็นยาแก้ปวดข้อ ท้องอืดแน่น แก้ปวดหัว ดอก แก้ปวดกระเพาะอาหาร แก้ปวดกระบังลม ผล แก้อาการ ขับลมในลำไส้และกระเพาะอาหาร ทำให้เจริญ

สะแกนา

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Combretum quadrangulare* Kurz.

ชื่อวงศ์ COMBRETACEAE

ชื่อสามัญ Bushwillows, Combretums

ชื่อพื้นเมือง แก(อุบลราชธานี) แ่ง(เหนือ) ขอนแซ่ จองแค(แพร่) สะแก ชังแก

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้น สูง 15-20 เมตร เปลือกต้นสีเทาอมขาว กิ่งอ่อนเป็นสันสี่มุม ส่วนต่างๆของลำต้น มีขนเป็นเกล็ดกลม ต้นที่มีอายุมากบริเวณโคนลำต้น พบหนามแหลมยาว แข็ง ใบสะแกนา ใบเดี่ยวเรียงตรงข้าม แผ่นใบรูปไข่กลับหรือรูปไข่กลับแกมขอบขนาน กว้าง 3-6 เซนติเมตร ยาว 6-15 เซนติเมตร ปลายมนหรือเว้าเป็นแอ่งตื้นๆ ขอบใบเรียบ หรือหยักเป็นคลื่นเล็กน้อย โคนสอบแคบไปยังก้านใบ ก้านใบสั้น เนื้อใบหนาเป็นมัน ผิวใบทั้งสองด้านมีเกล็ดสีเงินหนาแน่น ใบมีสีเขียวสด ผิวใบด้านบนบนสากมือ ดอกสะแกนา ดอกเล็ก สีขาวหรือเหลืองอ่อน ออกเป็นช่อที่ซอกใบ และปลายยอด แบบช่อเชิงลด ยาว 4-5 เซนติเมตร ไม่มีก้านดอก ช่อหนึ่งมีดอกเล็กๆจำนวนมาก กลีบเลี้ยงโคนเชื่อมติดกันเป็นรูปกรวยปลายแยก 4 กลีบ สีขาวอมเหลือง กลีบดอก 4 กลีบ สีขาวอมเหลือง รูปไข่กลับ ปลายมน หลุดร่วงง่าย เกสรเพศผู้มี 8 อัน เกสรเพศเมีย มีรังไข่เหนือวงกลีบ ผลสะแกนา ผลแห้ง ขนาด 1-2 เซนติเมตร รูปไข่ มีคريب 4 ครีสี้น้ำตาลอมขาว เมล็ดสีน้ำตาลแดง รูปกระสวย มี 4 สัน ตามยาว **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** กุมภาพันธ์-มีนาคม **ประโยชน์** ราก หน่องใน ใช้ช้อ ผีมะม่วง 105 ฝักน้ำเหลืองเสีย ใบอ่อน รักษาแผลสด แก้บิด

สะเดา

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Azadirachta indica* A. Juss

ชื่อวงศ์ MELIACEAE

ชื่อสามัญ Neem, Neem tree, Nim, Margosa

ชื่อพื้นเมือง สะเดา สะเดาบ้าน (ภาคกลาง) เดา กระเดา (ภาคใต้) สะเลียม (ภาคเหนือ)

ลักษณะทั่วไป ไม้ขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูงประมาณ 20-25 เมตร ลักษณะเรือนยอดเป็นพุ่มหนาทึบตลอดปี มีระบบรากที่แข็งแรงกว้างขวางและหยั่งลึก เปลือกไม้ค่อนข้างหนา สีน้ำตาลเทาหรือเทาปนดำ แตกเป็นร่องตื้นๆ หรือเป็นสะเก็ดยาวๆ เยื้องสลับกันไปตามความยาวของลำต้นเปลือกของกิ่งค่อนข้างเรียบ **ใบสะเดา** ใบมีสีเขียวเข้มหนาทึบ ออกเป็นช่อแบบขนนก ขอบใบหยักเล็กน้อยหรือเกือบเรียบการเรียงตัวของใบแบบสลับ ใบย่อยเรียงตัวแบบตรงกันข้าม **ดอกสะเดา** ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ดอกสีขาว หรือสีเหลืองอ่อน กลีบเลี้ยง สีเขียว กลีบดอก สีขาว 5 กลีบ **ผลสะเดา** ผลแบบเมล็ดเดี่ยวแข็งรูปรี ผิวเกลี้ยง ยาว 1-2 เซนติเมตร กว้างประมาณ 1 เซนติเมตร **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** ธันวาคม – มีนาคม **ประโยชน์** ราก แก้วลม เสมหะที่แน่นในอก และจุกคอ ใบ เป็นยาพอกฝี ยาฆ่าแมลง ดอก แก้วพิษ

สัก

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Tectona grandis* Linn.f.

ชื่อวงศ์ VERBENACEAE

ชื่อสามัญ Teak

ชื่อพื้นเมือง ปีสี ปีสีอ เปื่อยิ (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน) ปายี (กะเหรี่ยง-กาญจนบุรี) เส่บายี (กะเหรี่ยง-กำแพงเพชร) เคาะเยียโอ (ละว้า-เชียงใหม่)

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดใหญ่ ลำต้นตั้งตรงสูงได้ถึง 30 เมตร ผลัดใบในฤดูร้อน เปลือกเรียบหรือแตกเป็นร่องตื้นเล็กๆ สีเทา โคนต้นมักเป็นพูต่ำๆ **ใบสัก** ใบเดี่ยว ต้นเล็กจะมีใบใหญ่มาก โคนใบมนปลายใบแหลม ยาวประมาณ 25-30 เซนติเมตร กว้างเกือบเท่าความยาวเนื้อใบสากคาย สีเขียวเข้มด้านหลังใบสออ่อนกว่า ถ้าขยี้ใบสดจะมีสีแดงช้ำ และเปลี่ยนเป็นสีเขียวคล้ำ **ดอกสัก** ดอก เป็นช่อใหญ่หลวมๆ ตามปลายกิ่ง ดอกมีขนาดเล็กสีขาวนวล ร่วงง่ายเกสรผู้ 5 อัน ยาวพ้นออกจากดอก ส่วนเกสรเพศเมียจะยาวเท่ากับเกสรเพศผู้และมี 1 อัน ที่รังไข่มีขนอยู่หนาแน่น **ผลสัก** ผลเป็นรูปทรงกลมแป้น มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1-2 เซนติเมตร ผลจะมีชั้นของกลีบเลี้ยงหุ้มอยู่ มีลักษณะพองลมและบาง เป็นสีเขียว ในผลหนึ่งผลจะมีเมล็ดอยู่ประมาณ 1-4 เมล็ด **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** เมษายน-ตุลาคม **ประโยชน์** เปลือก แก้อาการปวดศีรษะ บรรเทาอาการบวม เนื้อไม้ แก้อาการอ่อนเพลีย แก้ไข้

สุพรรณิการ์

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Cochlospermum religiosum</i> Alston
ชื่อวงศ์	BIXACEAE
ชื่อสามัญ	Yellow Cotton Tree , Silk Cotton Tree
ชื่อพื้นเมือง	ฝ้ายคำ

ลักษณะทั่วไป เป็นไม้ยืนต้นผลัดใบ สูง 5-10 เมตร เรือนยอดค่อนข้างกลม เปลือกต้นเรียบสีเทา กิ่งก้านคดงอ **ใบสุพรรณิการ์** ใบเป็นใบเดี่ยวออกเวียนสลับ รูปหัวใจมี 5 แฉก ปลายแฉกแหลม โคนเว้า ขอบเป็นคลื่น ใบแก่ร่วงเปลี่ยนเป็นสีออกแดง **ดอกสุพรรณิการ์** ดอกสีเหลือง มีกลิ่นหอมอ่อน ออกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง ห้อยย้อยลง กลีบดอก 5 กลีบ เมื่อบานวัดผ่าศูนย์กลาง 6-8 เซนติเมตร เกสรผู้สีเหลืองโค้ง ขนาดไม่เท่ากัน มีจำนวนมาก **ผลสุพรรณิการ์** ทรงกลม ขนาด 8 - 10 เซนติเมตร สีเขียว เมื่อแก่เมล็ดสีน้ำตาล แตกออกเป็น 3 - 5 พู รูปไตสีน้ำตาลเข้ม มีปุยสีขาวคล้ายสำลีหุ้ม **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** ธันวาคม - มีนาคม **ประโยชน์** ปลูกเป็นไม้ประดับ

แสงจันทร์

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Pisonia grandis* R. Br.

ชื่อวงศ์ NYCTAGINACEAE

ชื่อสามัญ Lady-love, Lettuce Tree

ชื่อพื้นเมือง บานดึก ดอกพระจันทร์ แสงนวลจันทร์

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง สูง 5-12 เมตร ขนาดทรงพุ่ม 3-4 เมตร ไม่ผลัดใบ ทรงพุ่มกลมหรือรูปไข่ แน่นทึบ เปลือกต้นสีเทาหรือสีน้ำตาลอ่อน ค่อนข้างเรียบและอวบน้ำ ใบ**แสงจันทร์** ใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามสลับตั้งฉาก รูปรีหรือรูปรีแกมรูปใบหอก กว้าง 6-15 เซนติเมตร ยาว 15-35 เซนติเมตร ปลายใบแหลมโคนใบมนขอบใบเป็นคลื่นเล็กน้อย แผ่นใบค่อนข้างบางและอ่อน สีเหลืองอมเขียว ผิวใบด้านล่างสีนวล ใบอ่อนสีเหลืองนวลหรือเหลืองอมเขียวอ่อน ก้านใบอวบน้ำยาว 2.5-4 เซนติเมตร **ดอกแสงจันทร์** ดอกแยกเพศ ดอกเพศผู้ ยาว 4-5.5 มิลลิเมตร มีขน กลีบเชื่อมติดกันเป็นหลอด ปลายแยกเป็น 5 แฉก รูปสามเหลี่ยมกว้าง ดอกเพศเมีย ถ่างกว่าดอกเพศผู้ ดอกย่อยยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร **ผลแสงจันทร์** ผลรูปทรงกระบอก กว้าง 1.2 เซนติเมตร ยาว 2.5 เซนติเมตร มีลายแถบ 5 แถบ ผิวมีปุ่ม เมล็ดมีขนาดเล็กกว่าประมาณ 9-10 มิลลิเมตร ยาว 1.5-2 มิลลิเมตร **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** ตลอดปี **ประโยชน์**

๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

หมากแดง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Cryptostachys renda* Blum

ชื่อวงศ์ ARECACEAE (PALMAE)

ชื่อสามัญ Sealing -wax palm

ชื่อพื้นเมือง กับแดง กะแดง หมากว้าง

ลักษณะทั่วไป ไม้พุ่ม ขนาดกลางถึงใหญ่ ลำต้นตั้งตรงขนาด 10-15 เซนติเมตร มีคอยาว 30-50 เซนติเมตร มีข้อปล้องเห็นได้ชัด **ใบหมวกแดง** ใบประกอบแบบขนนกปลายคู่ ทางใบยาว 1.50 – 2 เมตร ใบย่อยรูปแถบเรียวยาว ก้านใบและเส้นกลางใบสีแดงสด **ดอกหมากแดง** ช่อดอกแยกเพศ อยู่ร่วมต้น ออกได้คอ ช่อยาว 50 เซนติเมตร เมื่อต้นสมบูรณ์จะออกดอกได้เกือบตลอดปี ติดผลจำนวนมาก **ผลหมากแดง** ผลสดแบบมีเนื้อเมล็ดเดียว ติดผลจำนวนมาก ทรงกลมรี ขนาด 0.8 เซนติเมตร ผลแก่สีดำ เมล็ดกลมรี **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** สิงหาคม – กันยายน **การใช้ประโยชน์** ใบ มี

หมากนวล

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Veitchia merrillii* (Becc.) H.E. Moore

ชื่อวงศ์ ARECACEAE (PALMAE)

ชื่อสามัญ Manila palm, Christmas palm

ชื่อพื้นเมือง หมากคอนวล หมากเยอรมัน หมากมนิลา

ลักษณะทั่วไป ปาล์มต้นเดี่ยว ลำต้นสีน้ำตาลปนเทาขนาดประมาณ 25 เซนติเมตร มีคอสีเขียวนวลยาว 30-50 เซนติเมตร มีรอยหลุดของก้านใบถี่ชัดเจน **ใบหมากนวล** ใบประกอบแบบขนนกเรียงสลับ ใบย่อยรูปขอบขนาน กว้าง 2-5 ซม. ยาว 45-75 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบรูปปลีมน แผ่นใบสีเขียว **ดอกหมากนวล** ดอกสีเหลืองนวล ออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนงใต้โคนกาบใบ ดอกแยกเพศอยู่ร่วมต้น ช่อดอกยาวประมาณ 30 เซนติเมตร **ผลหมากนวล** ผลสดแบบมีเนื้อเมล็ดเดี่ยว ทรงกลมรี ขนาดประมาณ 3 เซนติเมตร ติดผลจำนวนมาก ผลสุกสีแดงส้ม **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** ตลอดปี

หมากเฒ่า

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Antidesma ghaesembilla* Gaertn.

ชื่อวงศ์ EUPHORBIACEAE

ชื่อสามัญ -

ชื่อพื้นเมือง หมากเฒ่า บ่าเหมา (ภาคเหนือ) หมากเฒ่า (ภาคอีสาน) มะเฒ่า ต้นเฒ่า (ภาคกลาง) เฒ่า เฒ่าเสี้ยน หมากเฒ่าหลวง มะเฒ่าหลวง มัดเซ

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้น หรือไม้พุ่มขนาดเล็ก สูงได้ถึง 20 เมตร เปลือกต้นสีน้ำตาลเทา แตกเป็นสะเก็ดเล็กๆ กิ่งอ่อนและยอดอ่อน มีขนสั้นนุ่มสีน้ำตาล ใบหมากเฒ่า ใบเดี่ยว เรียงสลับ ในระนาบเดียวกัน แผ่นใบกว้างรูปไข่ถึงรูปรี กว้าง 3.5-4.5 เซนติเมตร ยาว 5-7 เซนติเมตร ปลายมนกลมหรือเป็นติ่งแหลมเล็กน้อย โคนมนกลมถึงหยักเว้า ขอบใบเรียบ ผิวใบเกลี้ยงทั้งสองด้าน หรือมีขนเล็กน้อยตามเส้นใบและด้านหลังใบ แผ่นใบบางคล้ายกระดาษถึงกึ่งหนาคล้ายแผ่นหนัง มีขนสั้นนุ่มถึงเกลี้ยงทั้งสองด้าน เส้นแขนงใบข้างละ 5-8 เส้น เส้นใบย่อยแบบร่างแหชัดเจน ก้านใบยาว 0.5-1 เซนติเมตร มีขนประปรายถึงหนาแน่น หูใบรูปลิ้นแฉก ยาว 4-6 มิลลิเมตร ร่วงง่าย ดอกหมากเฒ่า ดอกออกเป็นช่อแบบช่อเชิงลด ช่อดอกคล้ายพริกไทย ดอกมีขนาดเล็กสีขาวอมเหลือง ออกดอกเป็นช่อยาวตามปลายกิ่งและซอกใบ ลักษณะของดอกเป็นดอกแยกเพศกันอยู่คนละต้น ผลหมากเฒ่า ผลเป็นช่อ ช่อผลยาว 4-7 เซนติเมตร ค่อนข้างกลมหรือรี ขนาดเล็ก เส้นผ่านศูนย์กลาง 4 มิลลิเมตร ผิวมีขน ผนังชั้นในแข็ง ผลอ่อนสีขาว ผลสุกมีสีแดงคล้ำถึงดำ เมล็ดขนาดเล็ก 1-2 เมล็ด ช่วงเวลาการมีดอกและผล มีนาคม-พฤษภาคม ประโยชน์ เปลือกต้น ฝาดสมาน บำรุงกำลัง ใบ ทาแก้ปวดศีรษะ แก้โรคผิวหนัง ผลสุก แก้อาการปวดศีรษะ แก้กษัย

หมี

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Litsea glutinosa* (Lour.) C.B.Robinson.

ชื่อวงศ์ LAURACEAE

ชื่อสามัญ -

ชื่อพื้นเมือง หมูเหม็น (แพร่) ดอกจุ่ม (ลำปาง) หมี (อุตรธานี ลำปาง)

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้น สูง 5-15 เมตร ผลัดใบ เปลือกลำต้นสีน้ำตาล ลำต้นแก่แตกเป็นร่องตื้นตามยาว กิ่งอ่อนมีขนละเอียด **ใบหมี** ใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปวงรีแกมขอบขนานหรือรูปไข่กลับ หรือค่อนข้างกลม มักออกเป็นกลุ่มหนาแน่นที่ปลายกิ่ง กว้าง 5-9 เซนติเมตร ยาว 10-20 เซนติเมตร ปลายใบกลมหรือเรียวแหลม โคนใบสอบเป็นคريب หรือกลม ขอบใบเรียบ หรือเป็นคลื่นเล็กน้อย ผิวใบด้านบนเกลี้ยงเป็นมัน ด้านล่างมีขน ก้านใบยาว 1-2.5 เซนติเมตร มีขน ใบประดับ 4 ใบ มีขน เนื้อใบค่อนข้างหนา มีกลิ่นหอมเฉพาะตัว **ดอกหมี** ดอกช่อซี่ร่มออกที่ซอกใบ แยกเพศอยู่คนละต้น ดอกย่อยสีเหลือง ไม่มีกลีบดอก ช่อดอกเพศผู้มีดอกย่อย 8-10 ดอก กลีบรวมลดรูปเหลือ 1-2 กลีบ หรือไม่มีเลย รูปขอบขนาน ขอบกลีบมีขน เกสรตัวผู้มี 9-20 อัน กลีบเลี้ยงรูปกลม มี 4 กลีบ **ผลหมี** ผลสดรูปทรงกลม ผิวมัน เรียบ ผลอ่อนสีเขียว แก่สีม่วงเข้มเกือบดำ ก้านผลมีขน มีเมล็ดเดียวแข็ง **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** กุมภาพันธ์-ตุลาคม **ประโยชน์** ราก เป็นยาฟาดสมาน และบำรุงกำลัง เปลือกต้น เป็นยาฟาดสมาน แก้บิด ท้องเสีย

หว่า

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Syzygium cumini* (L.) Skeels

ชื่อวงศ์ MYRTACEAE

ชื่อสามัญ Jambolan plum, Java plum, Jambul

ชื่อพื้นเมือง หว่าลิบเตีย หว่าจีแปะ ห่า มะห่า ห่าจีแปะ (เหนือ)

ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง 10-20 เมตร แตกกิ่งก้านสาขามากมาย เปลือกต้นสีเทา-ขาว ร่อนเป็นแผ่นหนา ขรุขระ **ใบหว่า** ใบเดี่ยวออกตรงข้าม รูปไข่หรือรูปรี กว้าง 3-7 เซนติเมตร ยาว 8-14 เซนติเมตร เส้นขอบใบปิด เส้นใบ 19-30 คู่ ก้านใบยาว 0.6-3 เซนติเมตร **ดอกหว่า** ดอกสีขาวหรือสีเหลืองอ่อนออกเป็นช่อที่ซอกใบหรือปลายยอด แกนช่อยาว 4.5-10 เซนติเมตร ฐานรองดอกรูปกรวย ขนาด 0.2-0.5 เซนติเมตร กลีบเลี้ยง 4 กลีบ กลีบดอก 4 กลีบ รูปกลมมน เกสรผู้จำนวนมาก **ผลหว่า** ผลเป็นผลสด รูปรีแกมรูปไข่ ฉ่ำน้ำ สีม่วงดำ ผิวมัน ขนาดประมาณ 1 เซนติเมตร **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** มีนาคม-เมษายน **ประโยชน์** เปลือกต้น รักษาโรคแก้ปากเปื่อย คอเปื่อย ใบ แก้บิด ผล แก้ท้องร่วง เมล็ด แก้ท้องร่วง และบิด ลดน้ำตาลในเลือด

หูกระจง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Termatea ivorensis* A. Chev.

ชื่อวงศ์ COMBRETACEAE

ชื่อสามัญ Ivory Coast almond, Black Afara, Idigbo (Nigeria), Emeri (Ghana)

ชื่อพื้นเมือง หูกวางแคะ

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดใหญ่ สูง 15-20 เมตร ขนาดทรงพุ่ม 8-10 เมตร ผลัดใบ ทรงพุ่มแผ่เป็นชั้นๆ หนาทึบ แตกกิ่งตื้นจากกับลำต้น เมื่อต้นโตเต็มที่ปลายกิ่งจะลู่ลง เปลือกต้นสีน้ำตาล มีรอยแตกเป็นร่องตามแนวยาว สีน้ำตาลอมเหลืองและมีรอยด่างขาวทั่วทั้งลำต้น **ใบหูกระจง** ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับที่ปลายกิ่ง รูปไข่กลับ กว้าง 1 -1.5 เซนติเมตร ยาว 1.5-3 เซนติเมตร ปลายใบเป็นติ่งแหลม โคนใบสอบแคบ เว้า และมีต่อม 1 คู่ ขอบใบเรียบ แผ่นใบหนาและเหนียว สีเขียวเรียบเป็นมัน ใบอ่อนสีน้ำตาลอมเขียว ก้านใบยาวประมาณ 0.4 เซนติเมตร **ดอกหูกระจง** ดอกสีขาว ออกเป็นช่อแบบช่อเชิงลดที่ซอกใบใกล้ปลายกิ่ง ช่อดอกมีลักษณะเป็นแท่ง โคนกลีบเลี้ยงเชื่อมติดกัน ปลายแยกเป็น 5 แฉก รูปสามเหลี่ยม ไม่มีกลีบดอก **ผลหูกระจง** ผลสดแบบมีเนื้อเมล็ดเดียว รูปไข่หรือรูปรีป้อมและแบนเล็กน้อย กว้าง 2-5 เซนติเมตร ยาว 3-7 เซนติเมตร สีเขียว เมื่อสุกสีเหลืองอมเขียวมีเนื้อ และชั้นหุ้มเมล็ดค่อนข้างแข็งและเหนียว เมล็ดรูปรี สีน้ำตาล **ช่วงเวลา**

हुकวาง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Terminalia catappa* L.

ชื่อวงศ์ COMBRETACEAE

ชื่อสามัญ Bengal Almond, Indian Almond, Sea Almond, Singapore Almond, Tropical Almond, Olive-Bark Tree, Umbrella Tree

ชื่อพื้นเมือง คน (นราธิวาส) ดัดมือ ตัดมือ (ตรัง) ตาปัง (พิษณุโลก, สตูล) หลุมปัง (สุราษฎร์ธานี)

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้น ผลัดใบ สูง 8-28 เมตร เปลือกเรียบ เรือนยอดแผ่กว้างในแนวราบ กิ่งแตกรอบ ลำต้นตามแนวนอนเป็นชั้นๆ คล้ายฉัตร **ใบहुकวาง** ใบเรียงเวียนสลับถี่ตอนปลายกิ่ง ใบเดี่ยวรูปไข่กลับ กว้าง 8-15 เซนติเมตร ยาว 12-25 เซนติเมตร โคนใบสอบแคบเว้า มีต่อม 1 คู่ ปลายใบแหลมเป็นติ่งสั้นๆ เนื้อใบหนา เมื่อแก่เปลี่ยนเป็นสีส้มแดง **ดอกहुकวาง** ดอกช่อออกตามซอกใบ ขนาดเล็ก สีขาวนวล มีลักษณะเป็นแท่ง ยาว 8-12 เซนติเมตร มีดอกเพศผู้อยู่ปลายช่อ ดอกสมบูรณ์เพศอยู่บริเวณโคนช่อ กลีบเลี้ยงโคนเชื่อมติดกัน ปลายแยกเป็นรูปสามเหลี่ยม 5 แฉก ไม่มีกลีบดอก เกสรเพศผู้ 10 อัน **ผลहुकวาง** รูปรีค่อนข้างแบนทางด้านข้าง ยาว 3-7 เซนติเมตร ผลสีแดงเหลืองหรือเขียว เมื่อแห้งสีดำคล้ำ เมล็ดเป็นรูปไข่หรือรูปรี แบนป้อม เล็กน้อยคล้ายกับผล เมื่อเมล็ดแห้งจะเป็นสีน้ำตาล แข็ง ภายในมีเนื้อมาก **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** พฤษภิกาย-ตุลาคม **ประโยชน์** เปลือก ยาขับลม แก้กท้องเสีย ใบ ยาขับเหงื่อ ยาถ่ายพยาธิ

เหลืองปรีดียาธร

ชื่อวิทยาศาสตร์

Tabebuia argentea Britt.

ชื่อวงศ์

BIGNONIACEAE

ชื่อสามัญ

Silver Trumpet Tree

ชื่อพื้นเมือง

ตาเบเหลือง, ตะเบเหลือง, ตาเบบูย่าเหลือง, เหลืองสิรินธร

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดเล็ก สูงไม่เกิน 8 เมตร ผลัดใบ ลำต้น เรือนยอดรูปไข่ เปลือกต้น สีน้ำตาล แตกเป็นร่อง กิ่งก้านแตกเป็นชั้น **ใบเหลืองปรียาธร** ใบประกอบรูปนิ้วมือ ใบย่อย 5-7 ใบ ใบรูปรีแกมรูปขอบขนาน กว้าง 2-4 เซนติเมตร ยาว 6-18 เซนติเมตร ปลายใบมนหรือแหลม โคนใบมนหรือสอบขอบใบเรียบ ผิวใบสีเขียวเหลือบสีเงินทั้งสองด้าน **ดอกเหลืองปรียาธร** เป็นช่อกระจุก สีเหลือง ออกที่ปลายกิ่ง ดอกย่อย 6-10 ดอก กลีบเลี้ยงเชื่อมติดเป็นรูปถ้วย ปลายแยก 5 แฉก กลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นกรวย ปลายแยกเป็น 5 กลีบ รูปกลมมน เนื้อกลีบบาง เกสรเพศผู้ 4 อัน ติดเป็นคู่ยาวไม่เท่ากัน อับเรณูสีขาว รังไข่เหนือวงกลีบ **ผลเหลืองปรียาธร** ผลแห้งแตก เป็นฝัก ยาว 10 เซนติเมตร สีเทา มีเส้นสีดำตามแนวยาว เมล็ดมีปีกเป็นเยื่อใสบางๆ มีจำนวนมาก **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** กุมภาพันธ์ – มีนาคม **ประโยชน์** ปลูกประดับสวน เป็นกลุ่มหรือต้นเดี่ยว ในสนามหรือมุมอาคาร ดอกและใบสวยงาม

อโศกอินเดีย

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Polyalthia longifolia* Benth Hook.f. var. *Pandurata*

ชื่อวงศ์ ANNONACEAE

ชื่อสามัญ Mast tree, Cemetery tree, Asoke tree

ชื่อพื้นเมือง อโศกเซนต์คาเบรียล

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง 10-20 เมตร ขนาดทรงพุ่ม 1-2 เมตร ไม่ผลัดใบ รูปทรงแคบสูง รูปพีระมิด กิ่งก้านลู่ลง เปลือกต้นสีน้ำตาล มีขีดแคบยาวและรอยด่างสีขาวทั่วทั้งลำต้น **ใบ** **อโศกอินเดีย** ใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปใบหอกแคบ กว้าง 3-5 เซนติเมตร ยาว 15-25 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบขอบใบเป็นคลื่นแผ่นใบบางแต่ค่อนข้างเหนียว สีเขียวเข้มเรียบเป็นมัน ก้านใบยาว 0.5-1 เซนติเมตร **ดอกอโศกอินเดีย** ดอกเป็นช่อกระจุกออกที่ซอกใบใกล้ปลายกิ่ง ช่อละ 3 – 6 ดอก ดอกย่อยมีขนาดเล็ก เส้นผ่านศูนย์กลางดอก 3 – 3.5 เซนติเมตร กลีบเลี้ยงรูปสามเหลี่ยมยาว 3 – 4 มิลลิเมตร กลีบดอก 6 กลีบรูปดาว สีเขียวหรือสีครีม **ผลอโศกอินเดีย** ผลสดแบบผลกลุ่ม รูปไข่กลับ กว้าง 1.5-2 เซนติเมตร ยาว 2-2.5 เซนติเมตร สีเขียว เรียงอยู่บนแกนตุ้มกลม 5-12 ผล เมื่อสุกสีดำ เมล็ดมีเนื้อเยื่อหุ้มบางๆ เมล็ดสีน้ำตาลอ่อน 1 เมล็ดต่อผล **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** มีนาคม-มิถุนายน **การใช้ประโยชน์** ดอกมีกลิ่นอ่อนปลูกเป็นไม้ประดับและเป็นร่มเงา เหมาะที่จะปลูกในพื้นที่แคบ ช่วยบังลม บังสายตาหรือปลูกเป็น แนว

อินทนิล

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Lagerstroemia speciosa* Pers.

ชื่อวงศ์ LYTHRACEAE

ชื่อสามัญ Queen's Flower, Queen's Crape Myrtle, Pride of India

ชื่อพื้นเมือง ตะแบกอินเดีย (กรุงเทพฯ) อินทนิล (ภาคกลาง ภาคใต้) บางอปะชา (มาเลเซีย-ยะลา นราธิวาส) บอนบะ บอน (สุราษฎร์ธานี)

ลักษณะทั่วไป ไม้ต้นผลัดใบ สูง 10-25 เมตร เรือนยอดแผ่กว้าง คลุมต่ำ เปลือกค่อนข้างเรียบ มีรอยด่างเป็นดวงสีขาว **ใบอินทนิลน้ำ** ใบเป็นใบเดี่ยว ออกเป็นคู่หรือเรียงกันเล็กน้อย รูปขอบขนานแกมรูปไข่ กว้าง 6-10 เซนติเมตร ยาว 12-26 เซนติเมตร โคนใบมนปลายใบแหลม **ดอกอินทนิลน้ำ** ดอกสีชมพูถึงม่วง ออกเป็นช่อยาวถึง 30 เซนติเมตร ดอกบานเต็มที่กว้าง 10 เซนติเมตร กลีบรองดอกรูปถ้วย ปลายแยกเป็น 6 แฉก มีสันนูนตามยาว กลีบดอกมี 6 กลีบ รูปช้อนปลายแผ่ โคนกลีบเป็นก้านเรียว แผ่นกลีบเป็นริ้วคลื่น มีเกสรผู้จำนวนมากตรงกลางดอก ยอดเกสรสีเหลือง **ผลอินทนิลน้ำ** ผลเป็นผลแห้ง รูปกระสวยป่องกลาง ผิวแข็ง เกลี้ยง ยาว 2-2.5 เซนติเมตร เมื่อแก่แตกเป็น 6 แฉก เมล็ดขนาดเล็ก มีปีกบางโค้งทางด้านบนหนึ่งปีก **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** มิถุนายน-ตุลาคม **ประโยชน์** ราก แกะแผลในปาก ในคอ เป็นยาสมานท้อง เปลือก แก้กษัย แก้ก้องเสีย ใบ แก้กโรคเบาหวาน ขับปัสสาวะ เป็น

อินทผลัมใบเงิน

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Phoenix sylvestris</i> (L.) Roxb.
ชื่อวงศ์	ARECACEAE (PALMAE)
ชื่อสามัญ	India date, India wild date, Wild date, Silver date palm
ชื่อพื้นเมือง	อินทผลัมโคราช อินทผลัมเพชรบุรี ใบเงิน

ลักษณะทั่วไป ปาล์มต้นเดี่ยว ลำต้นขนาด 40 เซนติเมตร ลำต้นมีโคนกาบใบติดแน่น **ใบอินทผลัมใบเงิน** ใบประกอบแบบขนนก เรียงสลับ ใบย่อยรูปขอบขนาน กว้าง 1.5-2 เซนติเมตร ยาว 30-50 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบรูปลิ้ม แผ่นใบหนาแข็งสีเขียวอมเทาซึ้รอบแกน โคนกาบใบสีเหลืองซ้อนกัน **ดอกอินทผลัมใบเงิน** ดอกสีขาวและมีกลิ่นหอมอ่อนๆ ออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนง ระหว่างกาบใบดอกแยกเพศอยู่ต่างต้น ช่อดอกยาวประมาณ 90 เซนติเมตร **ผลอินทผลัมใบเงิน** ผลสดแบบมีเนื้อเมล็ดเดียว ติดผลจำนวนมาก ทรงกระบอกแกมรูปรี ขนาดประมาณ 3 เซนติเมตร ผลสุกสีเหลืองอมส้ม **ช่วงเวลาการมีดอกและผล** - **ประโยชน์** ประดับตกแต่ง

ตารางดัชนีความหลากหลายพรรณไม้ยืนต้นในเขตพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จ.บุรีรัมย์

ลำดับ	วงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อพื้นเมือง	Total	Pi	ln Pi	Pi ln Pi
1	AGAVACEAE	<i>Dracaena loureiri</i> Gagnep.	จันทา	21	0.005224	-5.254515	-0.073197
2	ANACARDIACEAE	<i>Mangifera caloneura</i> kurz.	มะม่วงป่า	3	0.000746	-7.200425	-0.005373
		<i>Mangifera indica</i> L.	มะม่วง	240	0.059701	-2.818398	-0.168263
		<i>Spondias pinnata</i> (L.f.) Kurz	มะกอก	3	0.000746	-7.200425	-0.005373
3	ANNONACEAE	<i>Annona squamosa</i> L.	น้อยหน่า	20	0.004975	-5.303305	-0.026385
		<i>Cananga odorata</i> (Lam.) Hook. f. & Thomson	กระดังงาไทย	2	0.000498	-7.605890	-0.003784
		<i>Melodorum fruticosum</i> Lour.	ลำดวน	23	0.005721	-5.163543	-0.029543
		<i>Polyalthia longifolia</i> Benth Hook.f. var. <i>Pandurata</i>	อโศกอินเดีย	90	0.022388	-3.799228	-0.085057
4	APOCYNACEAE	<i>Alstonia scholaris</i> (L.) R. Br.	ตีนเป็ด	83	0.020647	-3.880197	-0.080114
5	ARAUCARIACEAE	<i>Araucaria cookii</i> R.Br. (Salisb.)	สนฉัตร	15	0.003731	-5.590987	-0.020862

		Franco					
--	--	--------	--	--	--	--	--

ลำดับ	วงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อพื้นเมือง	Total	Pi	ln Pi	Pi ln Pi
6	AVERRHOACEAE	<i>Averrhoa bilimbi</i> Linn.	ตะลิงปลิง	4	0.000995	-6.912743	-0.006878
7	ARECACEAE (PALMAE)	<i>Borassus flabellifer</i> L.	ตาล	4	0.000995	-6.912743	-0.006878
		<i>Cocos nucifera</i> L.	มะพร้าว	49	0.012189	-4.407217	-0.053720
		<i>Cryptostachys renda</i> Blum	หมากแดง	1	0.000249	-8.299037	-0.002064
		<i>Elaeis guineensis</i> Jacq	ปาล์มน้ำมัน	3	0.000746	-7.200425	-0.005373
		<i>Livistona chinensis</i> (Jacq.) R. Br. ex Mart	ปาล์มจีน	9	0.002239	-6.101813	-0.013661
		<i>Phoenix loureiri</i> Kunth	ปาล์มสิบสองปันนา	17	0.004229	-5.465824	-0.023114
		<i>Phoenix sylvestris</i> (L.) Roxb.	อินทผลัมใบเงิน	1	0.000249	-8.299037	-0.002064
		<i>Pritchardia pacifica</i> Secm. & Wendl	ปาล์มพัด	1	0.000249	-8.299037	-0.002064
		<i>Roystonea regia</i> (H.B.K.) Cook	ปาล์มขวด	6	0.001493	-6.507278	-0.009712
		<i>Woodyetia bifurcate</i> A.K. Irvine	ปาล์มหางกระรอก	10	0.002488	-5.996452	-0.014917

		<i>Veitchia merrillii</i> (Becc.) H.E. Moore	หมากนวล	300	0.074627	-2.595255	-0.193676
--	--	--	---------	-----	----------	-----------	-----------

ลำดับ	วงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อพื้นเมือง	Total	Pi	ln Pi	Pi ln Pi
8	BIGNONIACEAE	<i>Dolichandrone serrulata</i> (DC.) Seem.	แคนา	10	0.002488	-5.996452	-0.014917
		<i>Millingtonia hortensis</i> Linn.f.	ปีบ	125	0.031095	-3.470723	-0.107921
		<i>Oroxylum indicum</i> (L.) Benth. ex Kurz	เพกา	4	0.000995	-6.912743	-0.006878
		<i>Radermachera ignea</i> (Kurz) Steenis	กาสะลองคำ	6	0.001493	-6.507278	-0.009712
		<i>Spathodea campanulata</i> P.Beauv.	แคแสด	47	0.011692	-4.448890	-0.052014
		<i>Tabebuia argentea</i> Britt.	เหลื่องปริติยาร	60	0.014925	-4.204693	-0.062757
9	BIXACEA	<i>Cochlospermum religiosum</i> Alston	สุพรรณิการ์	6	0.001493	-6.507278	-0.009712
10	BOMBACACEAE	<i>Adansonia Digitata</i> L.	เบาบับ	3	0.000746	-7.200425	-0.005373
		<i>Ceiba pentandra</i> Gaertn.	นุ่น	3	0.000746	-7.200425	-0.005373

		<i>Pachira aquatica</i> Linn.	นุ่นน้ำ	3	0.000746	-7.200425	-0.005373
--	--	-------------------------------	---------	---	----------	-----------	-----------

121

ลำดับ	วงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อพื้นเมือง	Total	Pi	ln Pi	Pi ln Pi
11	CAESALPINIACEAE	<i>Afzelia xylocarpa</i> (Kurz) Craib	มะค่าโมง	65	0.016169	-4.124650	-0.066692
		<i>Bauhinia purpurea</i> Linn.	ชงโค	25	0.006219	-5.080161	-0.031593
		<i>Cassia bakeriana</i> Craib	กัลปพฤกษ์	36	0.008955	-4.715518	-0.042229
		<i>Cassia fistula</i> L.	ราชพฤกษ์	611	0.151990	-1.883940	-0.286340
		<i>Cassia siamea</i> Lamk	ขี้เหล็ก	56	0.013930	-4.273685	-0.059534
		<i>Delonix regia</i> (Boj. ex Hook.)	นกยูงฝรั่ง	10	0.002488	-5.996452	-0.014917
		<i>Peltophorum pterocarpum</i> (DC.) Back. ex Heyne	นนทรี	59	0.014677	-4.221500	-0.061957
12	CASUARINACEAE	<i>Casuarina equisetifolia</i> L	สนทะเล	5	0.001244	-6.689599	-0.008320

13	COMBRETACEAE	<i>Combretum quadrangulare</i> Kurz.	สะแกนา	3	0.000746	-7.200425	-0.005373
		<i>Terminalia catappa</i> L.	ทุกลาง	12	0.002985	-5.814131	-0.017356
		<i>Terminata ivorensis</i> A. Chev.	ทุกระจง	53	0.013184	-4.328745	-0.057071

ลำดับ	วงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อพื้นเมือง	Total	Pi	ln Pi	Pi ln Pi
14	CUPRESSACEAE	<i>Cupressus sempervirens</i> L. cv. Stricta	สนดินสอ	21	0.005224	-5.254515	-0.027449
15	CYCADACEAE	<i>Cycas circinalis</i> L.	ปรง	24	0.005970	-5.120983	-0.030573
16	DIPTEROCARPACEAE	<i>Shorea roxburghii</i> G.Don	พะยอม	11	0.002736	-5.901142	-0.016147
17	DRACAENACEAE	<i>Dracaena fragrans</i> (L.) Ker Gawl.	วาสนา	27	0.006716	-5.003200	-0.033604
18	EBENACEAE	<i>Diospyros mollis</i> Griff.	มะเกลือ	4	0.000995	-6.912743	-0.006878
		<i>Diospyros rhodocalyx</i> Kurz	ตะโกนา	25	0.006219	-5.080161	-0.031593
19	ELAEOCARPACEAE	<i>Elaeocarpus hygrophilus</i> Kurz	มะกอกน้ำ	1	0.000249	-8.299037	-0.002064

20	EUPHORBIACEAE	<i>Antidesma ghaesembilla</i> Gaertn.	หมากเฒ่า	2	0.000498	-7.605890	-0.003784
		<i>Phyllanthus acidus</i> (L.) Skeels.	มะยม	43	0.010697	-4.537837	-0.048539
		<i>Phyllanthus emblica</i> L.	มะขามป้อม	3	0.000746	-7.200425	-0.005373
21	FABACEAE	<i>Caesalpinia sappan</i> L.	ฝาง	2	0.000498	-7.605890	-0.003784

123

ลำดับ	วงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อพื้นเมือง	Total	Pi	ln Pi	Pi ln Pi
22	FABACEAE (LEGUMINOSAE- CAESALPINIOIDEAE)	<i>Tamarindus indica</i> L.	มะขาม	125	0.031095	-3.470723	-0.107921
23	FABACEAE (LEGUMINOSAE- MIMOSOIDEAE)	<i>Acacia auriculiformis</i> A. Cunn. ex Benth	กระถินณรงค์	14	0.003483	-5.659980	-0.019711
		<i>Acacia pennata</i> (L.) Willd. ssp. <i>insuavis</i> (Lace) I.C. Nielsen	ชะอม	35	0.008706	-4.743689	-0.041301
		<i>Albizia lebbeck</i> (Linn.) Benth	พญากษั	2	0.000498	-7.605890	-0.003784
		<i>Albizia procera</i> (Roxb.) Benth.	ถ่อน (ทิ้งถ่อน)	5	0.001244	-6.689599	-0.008320

		<i>Leucaena leucocephala</i> (Lamk.) de Wit	กระถิน	180	0.044776	-3.106080	-0.139078
		<i>Pithecellobium dulce</i> (Roxb.) Benth.	มะขามเทศ	13	0.003234	-5.734088	-0.018543
		<i>Samanea saman</i> (Jacq.) Merr.	จามจุรี	37	0.009204	-4.688119	-0.043149
		<i>Vachellia harmandiana</i> (Pierre) Maslin, Seigler & Ebinger	กระถินพิมาน	1	0.000249	-8.299037	-0.002064

ลำดับ	วงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อพื้นเมือง	Total	Pi	ln Pi	Pi ln Pi
24	FABACEAE (LEGUMINOSAE- PAPILIONOIDEAE)	<i>Butea monosperma</i> (Lam.) Taub.	ทองกวาว	14	0.003483	-5.659980	-0.019711
		<i>Pterocarpus macrocarpus</i> Kurz	ประดู่	127	0.031592	-3.454850	-0.109146
		<i>Sesbania grandiflora</i> Desv	แคบ้าน	18	0.004478	-5.408665	-0.024218
25	HYPERICACEAE (CLUSIACEAE)	<i>Cratoxylum formosum</i> (Jack) Dyer	ดี้วขาว	1	0.000249	-8.299037	-0.002064
26	LAURACEAE	<i>Litsea glutinosa</i> (Lour.) C.B.Robinson.	หมี่	2	0.000498	-7.605890	-0.003784

27	LECYTHIDACEAE	<i>Barringtonia asiatica</i> (L.) Kurz	จิกทะเล	2	0.000498	-7.605890	-0.003784
28	LYTHRACEAE	<i>Lagerstroemia floribunda</i> Jack	ตะแบกนา	2	0.000498	-7.605890	-0.003784
		<i>Lagerstroemia speciosa</i> Pers.	อินทนิล	168	0.041791	-3.175073	-0.132690
29	MAGNOLIACEAE	<i>Magnolia x alba</i> (DC.) Figlar	จำปี	1	0.000249	-8.299037	-0.002064
30	MALPIGHICEAE	<i>Malpighia glabra</i> Linn.	เชอร์รี่ไทย	4	0.000995	-6.912743	-0.006878

125

ลำดับ	วงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อพื้นเมือง	Total	Pi	ln Pi	Pi ln Pi
31	MORACEAE	<i>Artocarpus heterophyllus</i> Lam.	ขนุน	47	0.011692	-4.448890	-0.052014
		<i>Ficus benjamina</i> L.	ไทรย้อย	98	0.024378	-3.714070	-0.090542
		<i>Ficus benjamina</i> L. var. variegata	ไทรต่าง	3	0.000746	-7.200425	-0.005373
		<i>Ficus hispida</i> L.f.	มะเดื่อปล้อง	1	0.000249	-8.299037	-0.002064

		<i>Ficus microcarpa</i> L.f. CV.golden leaves	ไทรทอง	211	0.052488	-2.947179	-0.154690
		<i>Ficus religiosa</i> L.	โพธิ์	12	0.002985	-5.814131	-0.017356
		<i>Streblus asper</i> Lour.	ข่อย	79	0.019652	-3.929589	-0.077223
32	MORINGACEAE	<i>Moringa oleifera</i> Lam.	มะรุม	11	0.002736	-5.901142	-0.016147
33	MELIACEAE	<i>Azadirachta indica</i> A. Juss	สะเดา	64	0.015920	-4.140154	-0.065913
		<i>Sandoricum koetjape</i> (Burm. f.) Merr.	กระท้อน	7	0.001741	-6.353127	-0.011063
		<i>Swietenia macrophylla</i> King.	มะฮอกกานีใบใหญ่	87	0.021642	-3.833129	-0.082956

ลำดับ	วงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อพื้นเมือง	Total	Pi	ln Pi	Pi ln Pi
34	MYRTACEAE	<i>Callistemon lanceolatus</i> DC	แปรงล้างขวด	4	0.000995	-6.912743	-0.006878
		<i>Eucalyptus camaldulensis</i> Dehnh.	ยูคาลิปตัส	17	0.004229	-5.465824	-0.023114
		<i>Eugenia jambos</i> L.	ชมพู่	37	0.009204	-4.688119	-0.043149
		<i>Psidium guajava</i> L.	ฝรั่ง	13	0.003234	-5.734088	-0.018543

		<i>Syzygium cumini</i> (L.) Skeels	หว่า	5	0.001244	-6.689599	-0.008320
		<i>Syzygium malaccense</i> (L.) Merr. & L.M. Perry	ชมพู่มาเลเซีย	5	0.001244	-6.689599	-0.008320
35	NYCTAGINACEAE	<i>Pisonia grandis</i> R. Br.	แสงจันทร์	4	0.000995	-6.912743	-0.006878
36	OXALIDACEAE	<i>Averrhoa carambola</i> Linn.	มะเฟือง	2	0.000498	-7.605890	-0.003784
37	POACEAE (GRAMINEAE)	<i>Bambusa</i> sp.	ไผ่	16	0.003980	-5.526448	-0.021996
38	POLYGONACEAE	<i>Triplaris cumingiana</i> Fisch. & Mey.ex C.A.Mey	ปาโลแซนโตส	2	0.000498	-7.605890	-0.003784

ลำดับ	วงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อพื้นเมือง	Total	Pi	ln Pi	Pi ln Pi
39	RHAMNACEAE	<i>Ziziphus jujuba</i> Mill	พุทรา	1	0.000249	-8.299037	-0.002064
40	RUBIACEAE	<i>Gardenia jasminoides</i>	พุดก้าน	6	0.001493	-6.507278	-0.009712
		<i>Mitragyna diversifolia</i> (Wall. ex G. Don) Havil	กระทู้นา	1	0.000249	-8.299037	-0.002064

		<i>Morinda citrifolia</i> L.	ยอบ้าน	6	0.001493	-6.507278	-0.009712
41	RUTACEAE	<i>Citrus hystrix</i> DC.	มะกรูด	11	0.002736	-5.901142	-0.016147
		<i>Citrus maxima</i> (Burm.) Merrill	ส้มโอ	6	0.001493	-6.507278	-0.009712
		<i>Feroniella lucida</i> (Scheff.) Swingle	มะสัง	1	0.000249	-8.299037	-0.002064
		<i>Murraya paniculata</i> (Linn.) Jack	แก้ว	8	0.001990	-6.219596	-0.012377
42	SAPINDACEAE	<i>Dimocarpus longan</i> Lour.	ลำไย	33	0.008209	-4.802530	-0.039424
		<i>Schleichera oleosa</i> (Lour.) Oken	ตะคร้อ	1	0.000249	-8.299037	-0.002064

128

ลำดับ	วงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อพื้นเมือง	Total	Pi	ln Pi	Pi ln Pi
43	SAPOTACEAE	<i>Manilkara zapota</i> (L.) P.Royen	ละมุด	9	0.002239	-6.101813	-0.013661
		<i>Mimusops elengi</i> Linn.	พิกุล	84	0.020896	-3.868220	-0.080828

44	TILIACEAE	<i>Muntingia calabura</i> L.	ตะขบฝรั่ง	25	0.006219	-5.080161	-0.031593
45	VERBENACEAE	<i>Tectona grandis</i> Linn.f.	สัก	82	0.020398	-3.892318	-0.079396
			รวม	4020	0.994776	-263.907803	-262.529180
					H'	J	D
H'max				8.299037	262.529180	0.261325	115.967000

ดัชนีชื่อวิทยาศาสตร์

A

<i>Acacia auriculiformis</i> A. Cunn. ex Benth.	12
<i>Acacia pennata</i> (L.) Willd. ssp. <i>insuavis</i> (Lace) I.C. Nielsen	32
<i>Adansonia Digitata</i> L.	51
<i>Afzelia xylocarpa</i> (Kurz) Craib	81
<i>Albizia lebbeck</i> (Linn.) Benth.	67
<i>Albizia procera</i> (Roxb.) Benth.	41
<i>Alstonia scholaris</i> (L.) R. Br.	66
<i>Annona squamosa</i> L.	48
<i>Antidesma ghaesembilla</i> Gaertn.	109
<i>Araucaria cookii</i> R.Br. (Salisb.) Franco	98
<i>Artocarpus heterophyllus</i> Lam.	19
<i>Averrhoa bilimbi</i> L.	38
<i>Averrhoa carambola</i> Linn.	86
<i>Azadirachta indica</i> A. Juss	103

B

<i>Bambusa</i> sp.	63
<i>Barringtonia asiatica</i> (L.) Kurz	28
<i>Bauhinia purpurea</i> Linn.	29
<i>Borassus flabellifer</i> L.	39
<i>Butea monosperma</i> (Lam.) Taub.	42

C

<i>Caesalpinia sappan</i> L.	65
<i>Callistemon lanceolatus</i> DC	62
<i>Cananga odorata</i> (Lam.) Hook. f. & Thomson	10
<i>Cassia bakeriana</i> Craib	16
<i>Cassia fistula</i> L.	93
<i>Cassia siamea</i> Lamk.	21
<i>Casuarina equisetifolia</i> L.	100
<i>Ceiba pentandra</i> Gaertn.	49
<i>Citrus hystrix</i> DC.	74

<i>Citrus maxima</i> (Burm.) Merrill	101
<i>Cochlospermum religiosum</i> Alston	105
<i>Cocos nucifera</i> L.	85
<i>Combretum quadrangulare</i> Kurz.	102
<i>Cratoxylum formosum</i> (Jack) Dyer	40
<i>Cryptostachys renda</i> Blum	107
<i>Cycas circinalis</i> L.	52
<i>Cupressus sempervirens</i> L. cv. <i>Stricta</i>	99

D

<i>Delonix regia</i> (Boj. ex Hook.)	46
<i>Dimocarpus longan</i> Lour.	96
<i>Diospyros mollis</i> Griff.	77
<i>Diospyros rhodocalyx</i> Kurz	34
<i>Dolichandrone serrulata</i> (DC.) Seem.	22
<i>Dracaena fragrans</i> (L.) Ker Gawl.	97
<i>Dracaena loureiri</i> Gagnep.	25

E

<i>Elaeis guineensis</i> Jacq	56
<i>Elaeocarpus hygrophilus</i> Kurz	76
<i>Eucalyptus camaldulensis</i> Dehnh.	92
<i>Eugenia jambos</i> L.	30

F

<i>Feroniella lucida</i> (Scheff.) Swingle	89
<i>Ficus benjamina</i> L.	45
<i>Ficus benjamina</i> L. var. <i>variegata</i>	43
<i>Ficus hispida</i> L.f.	84
<i>Ficus microcarpa</i> L.f. CV. <i>golden leaves</i>	44
<i>Ficus religiosa</i> L.	73

G

Gardenia jasminoides 70

L

Lagerstroemia floribunda Jack 37

Lagerstroemia speciosa Pers. 116

Leucaena leucocephala (Lamk.) de Wit 11

Litsea glutinosa (Lour.) C.B.Robinson. 110

Livistona chinensis (Jacq.) R. Br. ex Mart 55

M

Magnolia x alba (DC.) Figlar 27

Malpighia glabra Linn. 33

Mangifera caloneura kurz. 83

Mangifera indica L. 82

Manilkara zapota (L.) P.Royen 94

Melodorum fruticosum Lour. 95

Millingtonia hortensis Linn.f. 61

Mimusops elengi Linn. 69

Mitragyna diversifolia (Wall. ex G. Don) Havi 14

Morinda citrifolia L. 91

Moringa oleifera Lam. 88

Muntingia calabura L. 35

Murraya paniculata (Linn.) Jack 18

O

Oroxylum indicum (L.) Benth. ex Kurz 72

P

Pachira aquatica Linn. 50

Peltophorum pterocarpum (DC.) Back. ex Heyne 47

Pisonia grandis R. Br. 106

Pithecellobium dulce (Roxb.) Benth. 79

Phoenix loureiri Kunth 58

Phoenix sylvestris (L.) Roxb. 117

Phyllanthus acidus (L.) Skeels. 87

Phyllanthus emblica L. 80

Polyalthia longifolia Benth Hookf. var. Pandurata 115

Pritchardia pacifica Secm. & Wendl 57

Psidium guajava L. 64

Pterocarpus macrocarpus Kurz 53

R

Radermachera ignea (Kurz) Steenis 17

Roystonea regia (H.B.K.) Cook 54

S

Sandoricum koetjape (Burm. f.) Merr. 15

Samanea saman (Jacq.) Merr. 26

Schleichera oleosa (Lour.) Oken 36

Sesbania grandiflora Desv 23

Shorea roxburghii G.Don 68

Spathodea campanulata P.Beauv. 24

Spondias pinnata (L.f.) Kurz 75

Streblus asper Lour. 20

Swietenia macrophylla King. 90

Syzygium cumini (L.) Skeels 111

Syzygium malaccense (L.) Merr. & L.M. Perry 31

T

Tabebuia argentea Britt. 114

Tamarindus indica L. 78

Tectona grandis Linn.f. 104

Terminalia catappa L. 113

Terminata ivorensis A. Chev. 112

Triplaris cumingiana Fisch. & Mey.ex C.A.Mey 60

V

Vachellia hamandiana (Pierre) Maslin, Seigler & Ebinger 108

Veitchia merrillii (Becc.) H.E. Moore 13

W

Woodyetia bifurcate A.K. Irvine 59

Z

Ziziphus jujuba Mill. 71

ดัชนีภาษาไทย

ชื่อย่อ

32

ชื่อไทย

33

ก

กระดังงาไทย	10
กระถิน	11
กระถินณรงค์	12
กระถินพิมาน	13
กระทุ่มนา	14
กระท้อน	15
กัลปพฤกษ์	16
กาสะลองคำ	17
แก้ว	18

ข

ขนุน	19
ข่อย	20
ขี้เหล็ก	21

ค

แคนา	22
แคบ้าน	23
แคแสด	24

จ

จันผา	25
จามจุรี	26
จำปี	27
จิกทะเล	28

ช

ชงโค	29
ชมพู่	30
ชมพู่มาเหมียว	31

ด

ตะโกนา	34
ตะขบฝรั่ง	35
ตะคร้อ	36
ตะแบกนา	37
ตะลิงปลิง	38
ตาล	39
ดี้วขาว	40

ถ

ถ่อน (ทั้งถ่อน)	41
-----------------	----

ท

ทองกวาว	42
ไทรด่าง	43
ไทรทอง	44
ไทรย้อย	45

น

นกยูงฝรั่ง	46
นนทรี	47
น้อยหน่า	48
นุ่น	49
นุ่นน้ำ	50

บ

เบาบับ	51
--------	----

มะกรูด	74
มะกอก	75
ป	76
มะเกลือ	77
มะขาม	78
มะขามเทศ	79
มะขามป้อม	80
มะค่าโมง	81
มะม่วง	82
มะม่วงป่า	83
มะเดื่อปล้อง	84
มะพร้าว	85
มะเฟือง	86
มะยม	87
มะรุ้ม	88
มะสัง	89
มะฮอกกานีใบใหญ่	90
ไผ่	63
ฝ	
ฝ	
ฝรัง	64
ฝาง	65
พ	
พญาสัตบรรณ	66
พฤกษ์	67
พะยอม	68
พิกุล	69
พุดกังหัน	70
พุทรา	71
เพกา	72
โพธิ์	73
ม	

มะกรูด	74
มะกอก	75
ป	76
มะเกลือ	77
มะขาม	78
มะขามเทศ	79
มะขามป้อม	80
มะค่าโมง	81
มะม่วง	82
มะม่วงป่า	83
มะเดื่อปล้อง	84
มะพร้าว	85
มะเฟือง	86
มะยม	87
มะรุ้ม	88
มะสัง	89
มะฮอกกานีใบใหญ่	90
ย	
ยอบ้าน	91
ยูคาลิปตัส	92
ร	
ราชพฤกษ์	93
ล	
ละมุด	94
ลำดวน	95
ลำไย	96
ว	
วาสนา	97

สนฉัตร	98
สนทะเล	99
สนดินสอ	100
ส้มโอ	101
สะแกนา	102
สะเดา	103
สัก	104
สุพรรณิการ์	105
แสงจันทร์	106

หมากแดง	107
หมากนวล	108
หมากเฒ่า	109
หมี	110
หว่า	111
หูกระจง	112
หูกวาง	113
เหลืองปรียาธร	114

อโศกอินเดีย	115
อินทนิลน้ำ	116
อินทผลัมใบเงิน	117

บรรณานุกรม

- ก่องกานดา ชยามฤต. 2541. **คู่มือจำแนกพรรณไม้**. ส่วนพฤกษศาสตร์ สำนักวิชาการป่าไม้ หอพรรณไม้ กรมป่าไม้ กรุงเทพฯ
- ก่องกานดา ชยามฤต. 2548. **ลักษณะประจำวงศ์พรรณไม้** 1. ประชาชน, กรุงเทพฯ.
- ก่องกานดา ชยามฤต. 2551. **ลักษณะประจำวงศ์พรรณไม้** 3. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, กรุงเทพฯ.
- โครงการสวนพฤกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ แหล่งที่มา: <http://rspg.dusit.ac.th/index.php?name=data>. 3 มิถุนายน 2560.
- โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- โดมมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต (อพ.สท -มสด.) พรรณไม้ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต แหล่งที่มา: <http://rspg.dusit.ac.th>. 6 มิถุนายน 2560.
- โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สอน
พระราชดำริโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ข้อมูลพรรณไม้มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ แหล่งที่มา:
<http://uttaradit.uru.ac.th>. 10 มิถุนายน 2560.
- ฐานข้อมูลพรรณไม้ องค์การสวนพฤกษศาสตร์ แหล่งที่มา: <http://www.qsbg.org/Database/plantdb>. 26 พฤษภาคม 2560.
- ฐานข้อมูลเครื่องยาสมุนไพร คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. 2553. แหล่งที่มา :
<http://www.thaicrudedrug.com>. 27 พฤษภาคม 2560.
- เต็ม สมิตินันท์. 2544. ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย. ส่วนพฤกษศาสตร์ สำนักวิชาการป่าไม้ หอพรรณไม้ กรมป่าไม้ กรุงเทพฯ
- ทิพวรรณ วิเศษศรี. 2546. การสำรวจไม้ยืนต้นบริเวณสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โครงการวิจัย. ภาควิชา
ชีววิทยาประยุกต์ คณะวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- พะยอม. 2560. MedThai. แหล่งที่มา: . <https://medthai.com>. 29 พฤษภาคม 2560.
- ไพโร มัทธวรรตน์. 2560. ศูนย์ปฏิบัติการวิจัยและเรือนปลูกพืชทดลอง. แหล่งที่มา: <http://clgc.agri.kps.ku.ac.th/index.php/old-fragrant>. 24 พฤษภาคม 2560.
- วันเพ็ญ ภูติจันทร์. (2540). พฤกษศาสตร์. โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์. กรุงเทพฯ.
- วัลลักรักษ์บุปผชาติ ตามรอยพระบาทบรมราชกุมารี โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลศรีวิชัย.
ปาโลแซนโตส. ไทยเกษตรศาสตร์. แหล่งที่มา: <http://www.thaikasetsart.com>. 27 มิถุนายน 2560.

สารานุกรมพรรณไม้ แหล่งที่มา: <https://plant.thaiorc.com/tree.php>. 28 พฤษภาคม 2560.

สารานุกรมพืชในประเทศไทย (ฉบับย่อ) เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ 60 พรรษา. 2558. แหล่งที่มา : <file:///C:/Users/Administrator/Favorites/New%20folder/สารานุกรมไทยฉบับย่อ.pdf>. 8 มิถุนายน 2560.

สุนทรี สิงหบุตรา. 2535. ฝรั่ง.สรรพคุณสมุนไพร 200 ชนิด. แหล่งที่มา: <http://www.rspg.or.th>. 6 มิถุนายน 2560.

สุภาวดี มาชอบ. 2560. ความหลากหลายของพรรณไม้ยืนต้นในเขตพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โครงการวิจัย. ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักความหลากหลายทางชีวภาพด้านป่าไม้. แหล่งที่มา: <http://biodiversity.forest.go.th>. 25 พฤษภาคม 2560.

สำนักงานหอพรรณไม้ สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช แหล่งที่มา: <http://www.dnp.go.th/botany/index.aspx>. 26 พฤษภาคม 2560.

หนูเดือน เมืองแสน, พอล เจ โกรติ และ อรุณ อวิรุทธ์ไพบูลย์. 2557. พรรณไม้ใน มทส. Flora of SUT. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, นครราชสีมา.

อนงค์นาฏ ศรีบุญแก้ว. 2554. แต่งกวา. ระบบฐานข้อมูลทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน. แหล่งที่มา: <http://www.bedo.or.th>. 9 มิถุนายน 2560.

